

С.І. Тихолаз, М.Т. Денека,
Г.Т. Михайлюк, О.Ф. Гайдаєнко

ПРАКТИКУМ З ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ

для здобувачів освіти
1 курсу фармацевтичного факультету
спеціальності 226
«Фармація, промислова фармація»

І модуль

друкарня-видавництво
ТВОРИ
творюємо разом

Міністерство охорони здоров'я України
Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова
Кафедра латинської мови та медичної термінології

С.І. Тихолаз, М.Т. Денека, Г.Т. Михайлюк, О.Ф. Гайдасенко

ПРАКТИКУМ
З ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ

для здобувачів освіти 1 курсу фармацевтичного факультету
спеціальності 226 «Фармація, промислова фармація»

І МОДУЛЬ

Навчальний посібник

Вінниця
ТВОРИ
2024

УДК 811.124(075.8)

П 69

Рекомендовано: Вченою радою Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова до видання як навчальний посібник з латинської мови для здобувачів освіти 1 курсу фармацевтичного факультету спеціальності 226 «Фармація, промислова фармація».

Ухвалено: Протокол №7 від 28.12.2023 р.

Рецензенти:

Г.Л. Василенко, кандидат філологічних наук, професор, завідувач кафедри українознавства Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова

О.М. Беляєва, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри іноземних мов з латинською мовою та медичною термінологією Полтавського державного медичного університету

Л.З. Черниш, кандидат філософських наук, доцент ЗВО кафедри прикладної лінгвістики Національного університету «Львівська політехніка»

П 69 **Практикум з латинської мови для здобувачів освіти 1 курсу фармацевтичного факультету спеціальності 226 «Фармація, промислова фармація» (I модуль)** : навчальний посібник / С.І. Тихолаз, М.Т. Денека, Г.Т. Михайлюк, О.Ф. Гайдаєнко; за заг. редакцією зав. кафедри латинської мови та медичної термінології, канд. пед. наук, доц. С.І. Тихолаз. Вінниця : ТВОРИ, 2024. 187 с.

ISBN 978-617-552-287-5

Практикум з латинської мови призначений для здобувачів освіти 1 курсу фармацевтичного факультету спеціальності 226 «Фармація, промислова фармація» Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова. До посібника ввійшли 15 тем першого модуля, які містять теоретичну та практичну частини. Дане видання може використовуватися і як навчальний посібник, і як робочий зошит. Викладення тем відповідає тематичному плану практичних занять та тематичному плану самостійної роботи. Граматичний матеріал посібника базується на термінології з рецептури, фармакології, фармакогнозії, фармацевтичної ботаніки, клінічної фармації.

УДК 811.124(075.8)

© Тихолаз С.І., Денека М.Т.,
Михайлюк Г.Т., Гайдаєнко О.Ф., 2024

ISBN 978-617-552-287-5

© ТОВ «ТВОРИ», 2024

ЗМІСТ

1. Фонетика. Латинський алфавіт. Правила вимови голосних, дифтонгів, приголосних, диграфів, буквосполучень. Іменник. Граматичні категорії. Словникова форма іменників.....	7
2. Фонетика. Наголос. Правила постановки наголосу. Довгота та короткість складу. Грецькі корені та префікси, які пишуться через “у”.....	15
3. Морфологія. Дієслово. Граматичні категорії. Словникова форма. Чотири дієвідміни. Основа теперішнього часу. Наказовий спосіб дієслів. Рецептурні формулювання, виражені наказовим способом. Теперішній час дійсного способу активного і пасивного станів.....	20
4. Морфологія. Іменник. П’ять відмін. Визначення відміни, основи та роду іменників. Перша відміна іменників. Загальна характеристика, особливості відмінювання. Іменники I грецької відміни. Функції іменників у складі фармацевтичних термінів. Неузгоджене означення.....	30
5. Морфологія. Друга відміна іменників. Загальна характеристика; визначення роду; винятки щодо роду; відмінювання. Особливості відмінювання іменників середнього роду.....	37
6. Морфологія. Прикметник. Граматичні категорії. Дві групи прикметників. Словникова форма прикметників. Прикметники першої групи. Узгодження прикметників з іменниками. Функції прикметників у складі фармацевтичних термінів.....	48
7. Морфологія. Прийменники. Сполучники. Вживання у фармацевтичній термінології. Дієприкметники минулого часу пасивного стану. Підготовка до контролю забезпечення знань лексико-граматичних основ фармацевтичної термінології (система іменника, прикметника, дієслова).	59
8. Фармацевтична термінологія. Рецептатура. Назви лікарських форм. Наукові та тривіальні назви лікарських засобів. Світова синонімія.....	71

9. Рецепт. Структура рецепта. Граматична структура рецептурного рядка. Правила виписування рецептів. Простий та складний рецепт.....	80
10. Сучасні приписи таблеток, драже, супозиторіїв, очних плівок. Дієслово <i>fiо, fieri</i> ; відмінювання та вживання. Рецептурні формулювання для позначення лікарських форм при традиційному виписуванні ліків. Частотні відрізки з хімічним значенням.....	91
11. Номенклатура лікарських засобів. <i>Termini generales</i> . Перша типова група. Друга типова група. Частотні відрізки терапевтичного, анатомічного і фізіологічного характеру. Частотні відрізки у міжнародних непатентованих найменуваннях лікарських речовин INN. Рецептурні формулювання.....	102
12. Третя типова група. Частотні відрізки, які характеризують терапевтичний ефект лікарських засобів та джерело отримання ліків.	113
13. Четверта типова група. Систематизація частотних відрізків. Рецептурні формулювання.....	122
14. Транслітерація тривіальних назв лікарських засобів з розпізнанням частотних відрізків, відтворенням їх орфографії та значення. Підготовка до контролю забезпечення знань лексико-граматичних основ теми “Рецептура. Номенклатура лікарських засобів”.....	127
15. Підготовка до проміжного контролю засвоєння лексико-фонетичного і граматико-синтаксичного забезпечення знань модуля I – заліку	148
16. Додатки.....	175

ВСТУП

Метою створення даного навчального посібника є сприяння ефективній організації аудиторної та позааудиторної роботи здобувачів освіти першого курсу фармацевтичного факультету спеціальності 226 «Фармація, промислова фармація» з навчальної дисципліни «Латинська мова». Організація роботи з вивчення термінологічного курсу перш за все орієнтована на відпрацювання навичок грамотного використання спеціальної фармацевтичної термінології і напруму залежить від методичного забезпечення.

Посібник побудований за структурно-термінологічним принципом та призначений для проведення занять у першому семестрі першого курсу. Він охоплює теми із розділу фармацевтична термінологія. Навчальний матеріал розподілений на 15 тем, кожна з яких містить теоретичну та практичну частини. В теоретичній частині викладені граматичні правила, лексичний мінімум, афоризми, а в практичній – питання для самоконтролю, тренувальні вправи для аудиторної роботи та самостійного опрацювання.

Згідно із тематичним планом у першому семестрі студенти вивчають такий граматичний контент:

- розділ «Фонетика»: *Алфавіт. Правила вимови голосних, дифтонгів, приголосних, диграфів, буквосполучень. Правила постановки наголосу. Довгота та короткість другого складу.*
- розділ «Морфологія»: *Дієслово. Іменники першої відміни. Іменники другої відміни. Прикметники першої групи. Дієприкметники минулого часу пасивного стану. Прийменники. Сполучники.*

Граматичний матеріал базується на термінології із рецептури, фармакології, фармакогнозії, фармацевтичної ботаніки, клінічної фармації. Окремий цикл занять першого семестру присвячений розділу «Рецептура», в якому пропонуються до вивчення правила виписування рецептів та оформлення рецептурного рядка за традиційним та сучасним приписами, рецептурні формулювання та професійні вислови, частотні відрізки та грецькі корені. В практичній частині особлива увага приділяється перекладу рецептів із української мови латиною у повній та скороченій формах.

Практикум розроблений у вигляді робочого зошита, що дає можливість його використання і як посібника, і як зошита.

Щоб максимально опрацювати завдання підсумкового контролю та підготувати здобувачів освіти до успішного завершення першого семестру, серед тренувальних вправ подаються завдання із підсумкового модуля. Для оптимізації роботи над лексичним та граматичним матеріалом нові слова до вправ вказуються у словниковій формі. Найважливіше в темі відмічається висловом *Nota bene! (NB!) – Зверни увагу!*

Автори практикуму щиро сподіваються, що дане видання значно полегшить роботу студентів-першокурсників над здобуттям лінгвопрофесійних знань з латинської фармацевтичної термінології.

**ФОНЕТИКА. ЛАТИНСЬКИЙ АЛФАВІТ. ПРАВИЛА ВИМОВИ
ГОЛОСНИХ, ДИФТОНГІВ, ПРИГОЛОСНИХ, ДИГРАФІВ,
БУКВОСПОЛУЧЕНЬ.
СЛОВНИКОВА ФОРМА ІМЕННИКІВ**

Латинський алфавіт

В латинській мові 25 літер.

Друковані літери	Рукописні літери	Назва літери	Вимова
Aa	<i>Aa</i>	а	а
Bb	<i>Bb</i>	бе	б
Cc	<i>Cc</i>	це	ц або к
Dd	<i>Dd</i>	де	д
Ee	<i>Ee</i>	е	е
Ff	<i>Ff</i>	еф	ф
Gg	<i>Gg</i>	ге	г
Hh	<i>Hh</i>	га	як укр. г або нім. h
Ii	<i>Ii</i>	і	і
Jj	<i>Jj</i>	йота	й
Kk	<i>Kk</i>	ка	к
Ll	<i>Ll</i>	ель	ль
Mm	<i>Mm</i>	ем	м
Nn	<i>Nn</i>	ен	н
Oo	<i>Oo</i>	о	о
Pp	<i>Pp</i>	пе	п
Qq	<i>Qq</i>	ку	к
Rr	<i>Rr</i>	ер	р
Ss	<i>Ss</i>	ес	с або з
Tt	<i>Tt</i>	те	т
Uu	<i>Uu</i>	у	у
Vv	<i>Vv</i>	ве	в
Xx	<i>Xx</i>	ікс	кс, кз
Yy	<i>Yy</i>	іпсилон	і
Zz	<i>Zz</i>	зета	з або ц

NOTA BENE! (Зверни увагу!)

- Зауважимо, що немає міжнародної транскрипції латинських звуків, існує лише їх приблизна артикуляція, яка зазнає змін під впливом артикуляції сучасних європейських та національних мов.
- Деякі автори включають до латинського алфавіту літеру Ww, яка здебільшого вживається в термінах-епонімах (*sýndromum Wilsoni*).

Правила вимови

Класифікація звуків.

В латинській мові звуки ділять на:

голосні: *a, o, u, e, i, y*;

приголосні: *b, c, d, f, g, h, j, k, l, m, n, p, q, r, s, t, v, x, z*.

1. Вимова голосних

В латинській мові 6 голосних:

a – [a]	<i>ála – білий, tabulétta – таблетка</i>
o – [o]	<i>hóto – людина, óculus – око</i>
u – [y]	<i>infúsum – настій, Undevítum – ундевіт</i>
e – [e]	<i>sémen – насіння, Testosterónum – тестостерон</i>
i – [i]	<i>officína – аптека, intérnus – внутрішній</i>
y – [i]	<i>Ámylum – крохмаль</i>

NB!

- В сучасній медичній термінології літера **i** на початку слова чи складу перед голосними, а також між голосними замінена на літеру **j** та вимовляється як дзвінкий приголосний звук [й]:
májalis – травневий, májor – великий.
- Літера **j** не пишеться в словах, запозичених зі старогрецької мови, в якій не було звука [й]:
iáter – лікар, Iódum – йод від грецького iodes – фіолетовий.
- Літера **y** зустрічається в словах грецького походження в середині слова для передачі грецької літери *υ* (іпсилон):
Máys – кукурудза.

2. Вимова дифтонгів

Дифтонг – це сполучення двох голосних, які утворюють один склад.	
ae – [e]	<i>Áether – ефір</i>
oe – [e]	<i>oedéma – набряк, Synoestrólum – синестрол</i>
au – [aŷ]	<i>áuris – вухо, Áurum – золото</i>

eu – [eŷ]	<i>Eucalyptus</i> – евкаліпт
NB! Якщо буквосполучення ae та oe не утворюють дифтонг, тоді над e стоїть надрядковий знак трема (дві крапки, або риска) і кожний голосний вимовляють окремо:	
aë / aē – [ae]	<i>áēr / áēr</i> – повітря
oë / oē – [oe]	<i>rpóë / rpóē</i> – дихання

NB! Якщо слова закінчуються на **-eus**, **-eum**, буквосполучення **-eu-** не є дифтонгом: *amyíláceus* – крохмальний.

3. Вимова приголосних

Більшість приголосних вимовляються як відповідні звуки в українській мові:

b – [б]	<i>Bérberis</i> – барбарис, <i>Bárium</i> – барій
d – [д]	<i>depurátus</i> – очищений, <i>medicaméntum</i> – ліки
f – [ф]	<i>Fárfara</i> – мати-й-мачуха, <i>forámen</i> – отвір
g – [г]	<i>gúttá</i> – крапля, <i>gránulum</i> – гранула
h – як укр. г, або нім. h [г]	<i>hérba</i> – трава, <i>hirúdo</i> – н'явка
k – [к] в словах нелатинського походження	<i>Kálium</i> – Калій, араб., <i>Kalánchoë</i> – каланхоє, грецьк. Літера k пишеться у прізвищах, які в сучасній мові мають літеру к : <i>liniméntum</i> <i>Wishnévsky</i> – лінімент Вишневецького
l – [ль] (завжди м'який)	<i>línea</i> – лінія, <i>mel</i> – мед
m – [м]	<i>medicaméntum</i> – ліки, <i>mágnus</i> – великий
n – [н]	<i>naturális</i> – натуральний
p – [п]	<i>praeparátum</i> – препарат
r – [р]	<i>rádix</i> – корінь
t – [т]	<i>tinctúra</i> – настойка
v – [в]	<i>Valeriána</i> – валеріана, <i>púlvis</i> – порошок

Вимова деяких приголосних потребує окремого пояснення

C <	[к]	перед a, o, u	<i>cáput</i> – голова, <i>córpis</i> – тіло, <i>Cúprum</i> – мідь
		перед дифтонгом au	<i>cáusa</i> – причина
		перед приголосними	<i>decóctum</i> – відвар
		в кінці слова	<i>lac</i> – молоко
	[ц]	перед e, i, y	<i>céra</i> – віск, <i>cíto</i> – швидко, <i>cytológia</i> – цитологія
		перед дифтонгами ae,	<i>cáecus</i> – сліпий,
		oe	<i>coerúleus</i> – синій

S <	[с]	в більшості випадків	<i>sémen</i> – насіння, <i>sírurus</i> – сироп
	[з]	між голосними	<i>Glucósum</i> – глюкоза, <i>dósis</i> – доза
		між голосним та т, п:	<i>gargarísma</i> – полоскання
	ss- [с̄]		<i>procéssus</i> – відросток
Z <	[з]	в словах грецького походження	<i>Oryza</i> – рис
	[ц]	в словах негрецького походження	<i>influéntza</i> – грип, італ., <i>Zincum</i> – Цинк, нім.
X <	[кс]		<i>extérnus</i> – зовнішній, <i>mixtúra</i> – мікстура
	[кз]	зазвичай між голосними	<i>éxitus</i> – вихід, кінець

4. Вимова диграфів

Диграф – це сполучення двох приголосних, які вимовляються як один звук.	
ch - [x]	<i>Chamomilla</i> – ромашка, <i>Chinínium</i> – хінін
th - [t]	<i>Théa</i> – чай, <i>thórax</i> – грудна клітка
ph - [f]	<i>Phóosphorus</i> – фосфор, <i>phárynx</i> – глотка
rh - [r]	<i>Rhéum</i> – ревінь

5. Вимова буквосполучень

ngu <	[нгв]	перед голосними	<i>língua</i> – язик
	[нгу]	перед приголосними	<i>língula</i> – язичок
su <	[св]	перед голосним, з яким утворює склад	<i>consuetúdo</i> – звичка
	[су]	якщо склад наголошений	<i>súus</i> – свій
		перед голосним, з яким не утворює склад	<i>suíllus</i> – свинячий
	[ці]	перед голосними	<i>solútio</i> – розчин
	[ті]	після s, x	<i>óstium</i> – вхід, <i>míxtio</i> – суміш

ti <		перед приголосними	<i>tinctúra – настойка</i>
qu	[кв]		<i>áqua – вода, Quércus – дуб</i>
sch	[сх]		<i>Schizándra – лимонник</i>

NB! Іншомовні запозичення зберігають вимову мови походження:
англ. *shunt – шунт*, нім. *Spátel – шпатель*, фр. *dragée – драже*.

ІМЕННИК

Грамати́чні категорії іменника

Рід	чоловічий	masculínium (m)
	жіночий	feminínium (f)
	середній	néutrum (n)
Число	однина	singuláris (sing.)
	множина	plurális (plur.)
Відмінок	Називний	Nominátivus (Nom.) (хто? що?)
	Родовий	Genetívus (Gen.) (кого? чого?)
	Давальний	Datívus (Dat.) (кому? чому?)
	Знахідний	Accusatívus (Acc.) (кого? що?)
	Аблятив (орудний, місцевий)	Ablatívus (Abl.) (ким? чим? на кому? на чому?)
	Кличний	Vocatívus (Voc.) (в медичній термінології не вживають)
Відміна	П'ять відмін іменників: I, II, III, IV, V	

Словникова форма латинських іменників

Словникова форма латинських іменників містить:

- повну форму слова в називному відмінку однини (*Nom. sing.*);
- закінчення родового відмінка однини (*Gen. sing.*);
- вказівник роду (*m, f, n*).

Nom. sing.	Gen. sing.	рід	переклад
<i>officina,</i>	<i>ae</i>	<i>f</i>	- аптека

	I	II	III	IV	V
Відмінок	f	m n	m, f n	m n	f
Nom. sing.	-a	-us -um -er -on	Різні	-us -u	-es
Gen. sing.	-ae	-i	-is	-us	-ei

Лексичний мінімум

1. <u>h</u> érba, ae f	трава
2. á <u>q</u> ua, ae f	вода
3. <u>m</u> édicus, i m	лікар
4. medicam <u>én</u> tum, i n	ліки
5. <u>h</u> ómo, inis m	людина
6. <u>s</u> émen, inis n	насіння
7. frú <u>ct</u> us, us m	плід
8. <u>c</u> órnu, us n	ріг, ріжок
9. sp <u>é</u> cies, ei f	збір

Питання для самоконтролю

1. Розказати латинський алфавіт.
2. Описати вимову голосних.
3. Як вимовляють літеру **C**?
4. Як вимовляють літеру **S**?
5. Як вимовляють літеру **Z**?
6. Назвати дифтонги, описати їх вимову.
7. Назвати диграфи, описати їх вимову.
8. Назвати буквосполучення, описати їх вимову.
9. Назвати граматичні категорії латинських іменників.
10. Назвати граматичні категорії роду латинською мовою.
11. Назвати граматичні категорії відмінків латинською мовою.
12. Назвати граматичні категорії числа латинською мовою.
13. Описати словникову форму латинських іменників.
14. Назвати закінчення Gen. sing. усіх відмін.

ВПРАВИ

1. Прочитати, пояснити вимову **голосних**:
ána, infúsum, liniméntum, emplástrum, ampúlla, májor, Hydrárgyrum, Lavándula, Línium, hómo, mel, gémma, Kálium, gútta, Súlful, officína, óleum, majális, Juníperus, Iódum, Iodofórmium, hirúdo, Máys, dilútus, Belladónna, Valeriána, amyláceus, hérba.

2. Прочитати, пояснити вимову **дифтонгів**:

praeparátum, plántae, haemostática, Rúbus idáeus, Haematogénium, oedéma, Álóë, Octoestrólum, pro roentgéno, Foenículum, Aúrum, seu, Leucogénium, Kalánchoë, Hippóphaë, pharmacéuta, Aëvítum, aut, Eucalýptus.

3. Прочитати, пояснити вимову приголосного **с**:

scátula, Cálcium, Cucúrbita, bácca, báccae, céra, Codeínium, Cárbo, scátula, Hyoscýamus, ácidum, súccus, súccis, síccus, cíto, vaccínium, Cámphora, médicus, coerúleus, Cacáo, spécies, Crataégus, Acácia, decóctum, Caléndula, mucilágo, officinális, córpus.

4. Прочитати, пояснити вимову **s i ss**:

sérum, suspénsio, adhaesívus, narcósis, Aspirínium, Sálvia, cytoplásma, Magnésium, Rósa, tússis, Artemisia, aërosólum, gargarísma, mucósus, procéssus, Vikasólum, Nospánium, Lydásum, emúlsum, mássa.

5. Прочитати, пояснити вимову приголосних **x i z**:

Fílix más, nux, axúngia, exsiccátus, Echinopánax, extérnus, mixtúra, Taráxacum, Oxycóccus, rhizóma, Orýza, Zíncum, Glycyrrhíza, rádix, Bórax, córtex, extráctum.

6. Прочитати, пояснити вимову **диграфів**:

Chamomílla, Rhámnus cathártica, Thermópsis, pharmacopoéa, Senécio platyphylloides, Méntha, Thýmus, Núphar, Sáccharum, Cámphora, Cyclophosphánium, Euphyllínium, Strophánthus, Glycyrrhíza, Rhéum, cholé, Chlórum, Chlorofórmium, Líthium, cholagógus, ásthma.

7. Прочитати, пояснити вимову буквосполучень **qu** та **ngu**:

líquor, Liquírítia, Pix líquida, Equisétum, unguéntum, sanguíneus, Sanguisórba, sublinguális, Quércus, quántum sátis, quadrátus, quínque.

8. Прочитати, пояснити вимову буквосполучення **ti**:

fríctio, Tília, substántia, solútio, stígma, injéctio, curátio, sterilisátio, míxtio, praescriptio, Tormentílla, tinctúra.

9. Прочитати **фармацевтичні терміни**:

cháрта ceráta, Schízandra chinénsis, Ácidum salicýlicum, Ámylum Trítici, Áether pro narcósi, Gúmmi Armeníacae, Áqua Ménthae, Vítis

idaea, Spiritus aethylicus, Óleum jecoris Aselli, Óleum Terebinthinae rectificatum, solutio spirituosa, capsula gelatinosa, contra tussim, dosis maxima, Óleum camphoratum, pro infantibus, in spritz-tubulis, suppositorium rectale.

SENTENTIAE

1. Invia est in medicina via sine lingua Latina.	Непрохідним є шлях в медицині без латинської мови.
2. (Primum) nolli nocere.	(Перш за все) не нашкодь.
3. Lapsus calami.	Описка.
4. Lapsus linguae.	Обмовка.
5. Lapsus memoriae.	Помилка пам'яті. Забудькуватість.
6. Salve! (Salvete!)	Вітаю тебе! (Вітаю вас!)
7. Vale! (Valete!)	Бувай здоровий! (Бувайте здорові!)

ФОНЕТИКА. НАГОЛОС. ПРАВИЛА ПОСТАНОВКИ НАГОЛОСУ. ДОВГОТА ТА КОРОТКІСТЬ СКЛАДУ. ГРЕЦЬКІ КОРЕНІ ТА ПРЕФІКСИ, ЯКІ ПИШУТЬ ЧЕРЕЗ «У»

Наголос

Наголос в латинській мові силовий, динамічний, тобто наголошений склад виділяють більшою силою голосу. Письмово довготу звука позначають знаком « ¯ », короткість знаком « ˇ », який ставлять над голосним другого складу з кінця слова.

Кількість складів в слові відповідає кількості голосних. Склади слід рахувати з кінця слова:

me-di-ca-men-tum
5 4 3 2 1

Правила постановки наголосу

Наголос ставлять на другий склад, якщо його голосний довгий. Якщо голосний другого складу короткий, наголос переносять на третій склад. Наголос ніколи не ставлять на перший і далі ніж на третій склад з кінця слова.

Правила довготи другого складу

Другий склад довгий, якщо:

- до його складу входить дифтонг:
Crataégus - глід
3 2 1
- його голосний стоїть перед двома чи більше приголосними:
emplástrum - пластр
3 2 1
- його голосний стоїть перед приголосними **x** чи **z**:
refléxus - рефлекс *Oryza* - рис
3 2 1 3 2 1
- до його складу входять суфікси з довгим голосним:
-īn-, -ūr-, -ōs-, -āl-, -ār-, -āt-, -īv-, -ītis-, -ōma:
mixtūra - мікстура *officīna* - аптека
3 2 1 4 3 2 1
- над голосним стоїть знак довготи « ¯ » (довгота за природою):
miscilāgo - слиз
4 3 2 1

Правила короткості другого складу

Другий склад короткий (наголос слід перенести на третій склад), якщо:

1. його голосний стоїть перед голосним:

Ólĕum (олія)
3 2 1

2. його голосний стоїть перед диграфом чи перед **h**:

Árăchis - арахіс *éxtrăho* - витягую
3 2 1 3 2 1

3. його голосний стоїть перед буквосполученням **b, p, d, t, c, g** + **l, r** (bl, br, pl, pr, dl, dr, tl, tr, cl, cr, gl, gr):

Éphĕdra - ефедра
3 2 1

4. до його складу входять суфікси з коротким голосним:

-ĭl-, -cĭl-, -ōl-, -ĭc-, -ĭd-, -ĭl-, -bĭl-:

pĭlŭla - пілюля *aromatĭcus* - ароматичний
3 2 1 5 4 3 2 1

5. над голосним стоїть знак короткості « ˘ » (короткість за природою):

Sprĭtŭs - спирт
3 2 1

NB!

- в латинізованих медичних клінічних термінах грецького походження на *-ia* наголос рекомендують ставити на *i* (*tachycardiá, chirurgía*); на немедичні терміни це правило не розповсюджується (*photográphia*); винятки становлять терміни з кінцевим елементом *-logia* (*osteológia, pathológia*), а також терміни *anatómia, melanchólia* etc.
- терміни, запозичені з інших мов, зберігають свій національний наголос (*Cacáo, Ginséng, Ipecacuanha, dragée*).

Грецькі корені та префікси, які пишуться через “y”

Грецький корінь/ префікс	Значення	Приклад
Корені:		
my(o), myos	м'яз	myologia
mys	гриб, грибок	Mycoseptinum
oxy	окисен, кислий, сильний	Oxytocinum
glyc	солодкий	Glycerinum
hydr	вода, гідроген	Hydrocortisonum
pyr	жар, вогонь	Amidopyrinum

phys	природа	physiologia
yl	речовина, радикал	Barbamylum
cycl	круг, циклічність	Cyclodolum
poly	багато	polyvitaminum
py(o)	гній	Puocidum, pyuria
phyt	рослина	phytotherapia
cyan	темно-синій	cyanosis
ichthy	риба	Ichthyolum
erythr	червоний	erythropēsis
thyr	щитоподібна залоза	Thyreoidinum
phyll	лист	Euphyllinum
lyt(lys)	руйнування, розчинення	Hydrolysinum
Префікси:		
hypo	під, нижче, нижче норми	hypotensio
hyper	над, вище, вище норми	hyperaemia
syn (sym)	з'єднання, сукупність	Synoestrolum
dys	порушення функції	dystrophia

Лексичний мінімум

1. officina, ae f	аптека, майстерня
2. num̄erus, i m	число
3. balneum, i n	ванна
4. unguentum, i n	мазь
5. solutio, ōnis f	розчин
6. radix, īcis f	корінь
7. cortex, īcis m	кора
8. spirītus, us m	спирт
9. exītus, us m exītus letalis	кінець, вихід смертельне завершення хвороби; летальний вихід
10. dies, eī f	день

Питання для самоконтролю

1. Розказати правила постановки наголосу.
2. Описати правила довготи другого складу.
3. Розказати правила короткості другого складу.

4. Назвати словникову форму іменників лексичного мінімуму.
 5. Назвати грецькі корені та префікси, які пишуться через “у”.

ВПРАВИ

1.Поставити наголос. Пояснити довготу чи короткість другого складу:

tabulēta 4 3 2 1	Tīlia 3 2 1	signatura	emplastrum	cerebrum
folium	Crataegus	Althaea	bacterium	Belladonna
aethereus	Schizandra	materia	solutio	Strophanthus
Viburnum	Aethylius	Salvia	extraho	Solanaceae
pertussis	Glycyrrhiza	diaeta	complexus	choledochus
externus	maxilla	linimentum	ampulla	Theobrominum

2. Поставити наголос, враховуючи довготу чи короткість суфіксів:

signatūra 4 3 2 1	aquosus	tinctura	Calendula	gelatinosus
officinalis	citricum	glandula	purgativus	tuberculum
camphoratus	Betula	naturalis	medicina	Polymyxinum
vulgaris	myoma	aromaticus	chloridum	purificatus
heroicus	prognosis	tonsillitis	diureticus	pulveratus

3.Поставити наголос, звертаючись за необхідністю до словника:

bactericīdus 5 4 3 2 1	Arachis	Spiritus	concisus	Urtica
---------------------------	---------	----------	----------	--------

numerus	mucilago	Camphora	aspersiones	Saccharum
Acidum	Raunatinum	acetas	aegrotus	elixir
Valeriana	divisus	infusum	balsamum	Vipratoxum
granulum	aethereus	Aloë	cholagogus	Chloroformium

4.Прочитати фармацевтичні терміни, поставити правильно наголос:

Ádeps suīllus depurātus 1 2 3 2 1 4 3 2 1	substantia compacta
Calendula officinalis	pulvis subtilissimus
Mentha piperita	emplastrum bactericidum
Viola tricolor	Bismuthi subnitras
Amylum Triticum	balsamum contra pertussim
capsula gelatinosa	Acidum hydrochloricum dilutum
tabulettae enterosolubiles	decoctum corticis Viburni
briketum rhizomatum cum radicibus Valerianae	

SENTENTIAE

1. Litteras disce.	Вивчай науки.
2. Scientia potentia est.	Знання – це сила.
3. Carpe diem.	Лови момент.
4. Amat victoria curam.	Перемога любить старання.
5. Ibi victoria, ubi concordia.	Там перемога, де згода.
6. Terra incognita.	Невідома земля (невідома галузь знань).
7. Gratiam ago.	Дякую.

**МОРФОЛОГІЯ. ДІСЛОВО. ГРАМАТИЧНІ КАТЕГОРІЇ.
СЛОВНИКОВА ФОРМА. ЧОТИРИ ДІСВІДМІНИ. ОСНОВА
ТЕПЕРІШНЬОГО ЧАСУ. НАКАЗОВИЙ СПОСІБ ДІЄСЛІВ.
РЕЦЕПТУРНІ ФОРМУЛЮВАННЯ, ВИРАЖЕНІ НАКАЗОВИМ
СПОСОБОМ. ТЕПЕРІШНІЙ ЧАС ДІЙСНОГО СПОСОБУ
АКТИВНОГО І ПАСИВНОГО СТАНІВ**

ДІСЛОВО

Грама­тич­ні ка­те­го­рії

Латинське дієслово має наступні грама­тич­ні ка­те­го­рії:

особа (persona)	prima (перша)
	secunda (друга)
	tertia (третя)
число (numerus)	singularis (однина)
	pluralis (множина)
спосіб (modus)	indicativus (дійсний)
	conjunctivus (умовний)
	imperativus (наказовий)
стан (genus)	activum (активний)
	passivum (пасивний)
час (tempus)	у медичній термінології вживається лише praesens (теперішній час);
неозначена форма	infinitivus (інфінітив)

Словникова форма дієслова

В навчальних словниках словникову форму дієслова рекомендують записувати скорочено:

1. форма І особи однини теперішнього часу дійсного способу активного стану;
2. неозначена форма (інфінітив);
3. цифра, яка позначає дієвідміну (1, 2, 3, 4);
4. переклад.

1 2 3 4

signo, āre 1 – позначати, призначати

В академічних словниках вказують повну словникову форму, яка включає форму І особи однини минулого часу дійсного способу активного стану та форму супіна:

signo, signavi, signatum, signāre 1 – позначати, призначати

Визначення дієвідміни

Дієслова поділяють на чотири дієвідміни:

дієвідміна форма інфінітива

I **-āre**

II **-ēre**

III **-ĕre** (основа на приголосний, -ĭ-, -u-)

IV **-īre**

Визначення основи теперішнього часу

Практичну основу теперішнього часу визначають

відокремленням закінчення **-re** від неозначеної форми дієслова:

1, 2, 4 дієвідміни: неозначена форма мінус **-re**

3 дієвідміна: неозначена форма мінус **-ĕre**

<i>Словникова форма</i>	<i>Неозначена форма</i>	<i>Основа</i>
signo, āre 1 позначати	signā re	signā-
misceo, ēre 2 змішувати	miscē re	miscē-
solvo, ĕre 3 розчиняти	solvĕ re	solv-
audio, īre 4 слухати	audī re	audī-

Наказовий спосіб теперішнього часу (imperativus praesentis)

Наказовий спосіб виражає наказ або прохання.

В латинській мові вживають дві форми наказового способу:

- 2 особа однини

- 2 особа множини

Спосіб утворення:

2 особа однини: **неозначена форма** (інфінітив) мінус **-re**

2 особа множини: 1, 2, 4 дієвідміни: **основа** + закінчення **-te**

3 дієвідміна: **основа** + закінчення **-ite**

<i>неозначена форма</i>	<i>дієвідміна</i>	<i>основа</i>	<i>наказовий спосіб</i>	
			<i>singularis</i>	<i>pluralis</i>
signāre	1	signa -	signa познач	signā-te позначте
miscēre	2	miscē -	miscē змішай	miscē-te змішайте
solvĕre	3	solv -	solve розчини	solv-ite розчиніть
audīre	4	audi -	audi слухай	audī-te слухайте

Заперечна форма наказового способу

Спосіб утворення:

2 особа однини: poli + неозначена форма (інфінітив)

2 особа множини: polite + неозначена форма (інфінітив)

singularis

pluralis

poli posĕre (не нашкодь)

polite posĕre (не нашкодьте)

Рецептурні формулювання, виражені наказовим способом:

Rĕcipe: (Rp.:) – Візьми:

Misce. (M.) – Змішай.

Da. (D.) – Видай.

Signa: (S.:) – Познач:

Sterilisa! (Steril.!) – Простерилізуй!

Теперішній час дійсного способу активного та пасивного стану (*praesens indicativi activi et passivi*)

Спосіб утворення:

основа теперішнього часу плюс **особові закінчення**.

Особові закінчення

(activum)		(passivum)	
sing.	plur.	sing.	plur.
1. -o	1. -mus	1. -or	1. -mur
2. -s	2. -tis	2. -ris	2. -mini
3. -t	3. -nt	3. -tur	3. -ntur

В медичних ВНЗ, як правило, вивчають тільки 3 особу singularis та pluralis.

NB!

- в **I, II, IV** дієвідмінах **особові закінчення** приєднують безпосередньо до **основи** дієслова;
- в **III** дієвідміні **між основою та особовим закінченням** стоїть **сполучний голосний**: у 3 особі однини **-ĭ-**, у 3 особі множини **-ĭ-**;
- в **IV** дієвідміні 3 особи множини стоїть сполучний голосний **-ĭ-**.

дієвідміна	<i>Activum</i>	<i>Passivum</i>
I	sing. 3. <u>signa- t</u> <i>він позначає</i>	sing. 3. <u>signa- tur</u> <i>він позначається, його позначають</i>
	plur. 3. <u>signa- nt</u>	plur. 3. <u>signa- ntur</u>

	<i>вони позначають</i>	<i>вони позначаються, їх позначають</i>
II	sing. 3. <u>misce-t</u> <i>він змішує</i>	sing. 3. <u>misce-tur</u> <i>він змішується, його змішують</i>
	plur. 3. <u>misce-nt</u> <i>вони змішують</i>	plur. 3. <u>misce-ntur</u> <i>вони змішуються, їх змішують</i>
III	sing. 3. <u>solv-ĭ-t</u> <i>він розчиняє</i>	sing. 3. <u>solv-ĭ-tur</u> <i>він розчиняється, його розчиняють</i>
	plur. 3. <u>solv-ĭ-nt</u> <i>вони розчиняють</i>	plur. 3. <u>solv-ĭ-ntur</u> <i>вони розчиняються, їх розчиняють</i>
IV	sing. 3. <u>audi-t</u> <i>він слухає</i>	sing. 3. <u>audi-tur</u> <i>його слухають</i>
	plur. 3. <u>audi-u-nt</u> <i>вони слухають</i>	plur. 3. <u>audi-ū-ntur</u> <i>їх слухають</i>

NB!

В III дієвідміні є група дієслів на -іо з основою на -ĭ-.

Наприклад: *recipĭo*, ěre 3 - брати, приймати основа *recipĭ-*
facĭo, ěre 3 - робити *facĭ-*
injecĭo, ěre 3 - впорскувати *injecĭ-*

Зразок відмінювання:

<i>Activum</i>	<i>Passivum</i>
sing. 3. <u>recipĭ-t</u> <i>він бере</i>	sing. 3. <u>recipĭ-tur</u> <i>його беруть</i>
plur. 3. <u>recipĭ-u-nt</u> <i>вони беруть</i>	plur. 3. <u>recipĭ-u-ntur</u> <i>їх беруть</i>

NB!

• Особові займенники не вживають. Особу визначають за особовим закінченням.

• Пасивні латинські форми перекладають українською мовою:

1. дієслівними формами на -ся;
2. неозначено-особовим зворотом в третій особі множини дійсного способу.

Aqua sterilisatur. – 1. Вода стерилізується.

2. Воду стерилізують.

Допоміжне дієслово *sum, esse* – бути, існувати

Зразок відмінювання

<i>osoba</i>	<i>Singularis</i>	<i>Pluralis</i>
1.	sum	sumus
2.	es	estis
3.	est (він є, існує, буває)	sunt (вони є, існують, бувають)

Дієслово *sum, esse* – бути може вживатись:

1. як самостійне дієслово:

In officina est tinctura Valeriānae. – В аптеці є настойка валеріани.

2. як допоміжне дієслово-зв'язка в іменному складному присудку, в якому іменна частина стоїть у називному відмінку:

Mentha planta est. – М'ята – це рослина.

Порядок слів в латинському реченні

В латинській мові порядок слів у реченні вільний. Однак частіше вживають *граматичний* порядок слів:

підмет + другорядні члени речення + присудок.

Pharmaceuta aegroto tincturam Valeriānae praeparat. –

Фармацевт готує хворому настойку валеріани.

Дієслово у формі наказового способу стоїть на першому місці.

Praepara aegroto tincturam Valeriānae. –

Приготуй хворому настойку валеріани.

Лексичний мінімум

1 дієвідміна 1.do, dāre 1 - давати, видавати 2.signo, āre 1 - позначати 3.steriliso, āre 1 - стерилізувати 4.filtro, āre 1 - фільтрувати 5.colο, āre 1 - проціджувати 6.percolo, āre 1 - проціджувати 7.macerο, āre 1 - вимочувати 8.praeparo, āre 1- готувати	3 дієвідміна 1.recipio, ěre 3 - брати 2.concido, ěre 3 - різати 3.contundo, ěre 3 - дрібно товкти 4.conspergo, ěre 3 - посипати 5.tero, ěre 3 - терти, розтирати 6.extraho, ěre 3 - витягувати 7.praescribo, ěre 3 - приписувати
	4 дієвідміна

9. (con)servo, āre 1- зберігати	finio, īre 4 - закінчувати
10. (ex)sicco, āre 1- сушити	audio, īre 4 - слухати
2 дієвідміна	sum, esse - бути, існувати
1.misceo, ēre 2 - змішувати	Chamomilla, ae f - ромашка
2.salveo, ēre 2 - бути здоровим, добре почуватися	Belladonna, ae f - беладона, красавка
3.valeo, ēre 2 - бути здоровим, добре почуватися	Althaea, ae f - алтея
4.adhibeo, ēre 2 - вживати, застосовувати	infūsum, i n - настій
5.contineo, ēre 2 - містити	exacte - ретельно
	caute - обережно
	cito - швидко

Питання для самоконтролю

1. Вказати граматичні категорії латинських дієслів.
2. Розказати про словникову форму латинських дієслів.
3. Як визначають дієвідміну латинських дієслів?
4. Назвати особові закінчення латинських дієслів.
5. Як визначають практичну основу латинських дієслів?
6. Вказати алгоритм відмінювання латинських дієслів
7. Назвати правила утворення наказового способу.
8. Описати вживання допоміжного дієслова *sum, esse* – *бути*.
9. Вказати порядок слів у латинському реченні.
10. Назвати рецептурні формулювання, виражені наказовим способом.

ВПРАВИ

I. Визначити дієвідміну та основу дієслів:

	<i>дієвідм.</i>	<i>основа</i>		<i>дієвідм.</i>	<i>основа</i>
1.adjuvāre	1	adjuvā-	7.extrahēre		
2.siccāre			8.contundēre		
3.habēre			9.sanāre		
4.valēre			10.terēre		
5.continēre			11.vivēre		
6.colāre			12.adhibēre		

 II. Утворити і перекласти форми наказового способу однини та множини:

	<i>2 особа однини</i>	<i>2 особа множини</i>
1. steriliso, āre 1 стерилізувати	<i>sterīlisa</i> <i>простерилізуй</i>	<i>sterilisāte</i> <i>простерилізуйте</i>
2. contundo, ěre 3 товкти		
3. do, dāre 1 давати, видавати		
4. signo, āre 1 позначати		
5. misceo, ěre 2 змішувати		
6. praeparo, āre 1 готувати		
7. recipio, ěre 3 брати		
8. valeo, ěre 2 бути здоровим		
9. conspergo, ěre 3 посипати		
10. masero, āre 1 вимочувати		
11. concido, ěre 3 різати		
12. filtro, āre 1 фільтрувати		

 III. Утворити 3 особу однини і множини теперішнього часу дійсного способу активного та пасивного станів. Утворені форми перекласти українською мовою:

	<i>активний стан</i>	<i>пасивний стан</i>
1. filtro, āre 1 фільтрувати	3.sing. <i>filtrat</i> <i>фільтрує</i>	3.sing. <i>filtrātur</i> <i>його фільтрують</i>
	3.plur. <i>filtrant</i>	3.plur. <i>filtrāntur</i>

	<i>фільтрують</i>	<i>їх фільтрують</i>
2. steriliso, āre 1 стерилізувати	3.sing.	3.sing.
	3.plur.	3.plur.
3. misceo, ēre 2 змішувати	3.sing.	3.sing.
	3.plur.	3.plur.
4. extraho, ěre 3 витягувати	3.sing.	3.sing.
	3.plur.	3.plur.
5. fīnio, ĩre 4 закінчувати	3.sing.	3.sing.
	3.plur.	3.plur.
6. tero, ěre 3 терти	3.sing.	3.sing.
	3.plur.	3.plur.
7. servo, āre 1 зберігати	3.sing.	3.sing.
	3.plur.	3.plur.
8. praescribo, ěre 3 прописувати	3.sing.	3.sing.

	3.plur.	3.plur.
--	---------	---------

 IV. Перекласти українською мовою. Вказати кожне слово в словниковій формі:

1.	Belladonna planta est.	<i>Сл.ф.: Belladonna, ae f - бeладона, красавка; planta, ae f- рослина; sum, esse- бути</i>
		<i>Переклад: Красавка - це рослина.</i>
2.	Valeriāna, Althaea, Chamomilla plantae sunt.	<i>Сл.ф.:</i>
		<i>Переклад:</i>
3.	Pharmaceuta herbas concidit et exsiccat.	<i>Сл.ф.: pharmaceuta, ae m - фармацевт</i>
		<i>Переклад:</i>
4.	Date cito!	<i>Сл.ф.:</i>
		<i>Переклад:</i>
5.	Concide, contunde et tere.	<i>Сл.ф.:</i>
		<i>Переклад:</i>

 V. Перекласти латинською мовою. Вказати кожне слово в словниковій формі:

1.	Зберігай обережно!	<i>Сл.ф.: (con)servo, āre I - зберігати; caute обережно</i>
----	--------------------	---

		<i>Переклад: (Con)serva caute!</i>
2.	Швидко приготуй!	<i>Сл.ф.:</i>
		<i>Переклад:</i>
3.	Ретельно простерилізуй!	<i>Сл.ф.:</i>
		<i>Переклад:</i>
4.	Корінь, кора, трава, плід – органи рослин.	<i>Сл.ф.:</i>
		<i>orgānon, i n (orgānum, i n) organ</i>
		<i>Переклад:</i>
5.	Лікар прописує, фармацевт готує.	<i>Сл.ф.:</i>
		<i>Переклад:</i>

SENTENTIAE

1. Divide et impera.	Розділяй і володій! (Девіз колонізаторів).
2. Dum spiro, spero (Ovidius).	Поки дихаю, сподіваюсь (не втрачаю надії).
3. Vivere est cogitare (Cicero).	Жити – це мислити.
4. Vivere est militare (Seneca).	Жити – це боротись.
5. Quo vadis?	Куди прямуєш?
6. Cum tacent, clamant (Cicero).	Коли мовчать, кричать (красномовне мовчання).
7. Post scriptum. (P.S.)	Після написаного, приписка.

МОРФОЛОГІЯ
ІМЕННИК. ГРАМАТИЧНІ КАТЕГОРІЇ. П'ЯТЬ ВІДМІН
ІМЕННИКІВ. ВИЗНАЧЕННЯ ВІДМІНИ, РОДУ ТА ОСНОВИ
ІМЕННИКІВ. ПЕРША ВІДМІНА ІМЕННИКІВ: ЗАГАЛЬНА
ХАРАКТЕРИСТИКА, ОСОБЛИВОСТІ ВІДМІНЮВАННЯ.
ІМЕННИКИ І ГРЕЦЬКОЇ ВІДМІНИ.
ФУНКЦІЇ ІМЕННИКІВ У СКЛАДІ ФАРМАЦЕВТИЧНИХ
ТЕРМІНІВ. НЕУЗГОДЖЕНЕ ОЗНАЧЕННЯ

Іменник. Граматичні категорії іменника

Рід	чоловічий	masculinum (m)
	жіночий	femininum (f)
	середній	neutrum (n)
Число	однина	singularis (sing.)
	множина	pluralis (plur.)
Відмінок	Називний	Nominativus (Nom.) (хто? що?)
	Родовий	Genetivus (Gen.) (кого? чого?)
	Давальний	Dativus (Dat.) (кому? чому?)
	Знахідний	Accusativus (Acc.) (кого? що?)
	Аблятив (орудний, місцевий)	Ablativus (Abl.) (ким? чим? на кому? на чому?)
	Кличний	Vocativus (Voc.) (в медицині не вживається)
Відміна	5 відмін іменників	Declinatio I, II, III, IV, V.

Словникова форма латинських іменників

Словникова форма латинських іменників містить:

- повну форму слова в називному відмінку однини (*Nom. sing.*);
- закінчення родового відмінка однини (*Gen. sing.*);
- вказівник роду (*m, f, n*).

Nom. sing. *Gen. sing.* *рід* *переклад*
herba, ae f - трава

Визначення відміни та роду

В латинській мові іменники поділяють на 5 відмін. Відміну визначають за закінченням **Gen. sing.**, граматичний рід - за закінченням **Nom. sing.**:

<i>Відміна</i>	<i>Закінчення Gen. sing.</i>	<i>Рід</i>
I	-ae	f
II	-i	m, n
III	-is	m, f, n
IV	-us	m, n
V	-ēi	f

Визначення основи

Практичну основу іменників визначають за формою **Gen. sing.**: **форма Gen. sing.** мінус **закінчення ae - 1, i - 2, is - 3, us - 4, ei - 5**:
tabuleta, ae f – таблетка (*Gen. sing.: tabulett-ae*)

У нерівноскладових іменників III відміни в словниковій формі в *Genetivus singularis* вказують закінчення **-is** разом з частиною основи, яка не виступає в *Nom. sing.*:

semen, ĩnis n людина (*Gen. sing.: semĭn-is*)

Таблиця відмінкових закінчень іменників I-V відмін у *Nominativus* та *Genetivus* однини та множини

	I відм.	II відм.		III відм.		IV відм.		V відм.
<i>Відмінок</i>	<i>f</i>	<i>m</i>	<i>n</i>	<i>m, f</i>	<i>n</i>	<i>m</i>	<i>n</i>	<i>F</i>
Nom. sing.	-a	-us	-um	різні		-us	-u	-es
		-er	-on					
Gen. sing.	-ae	-i		-is		-us		-ēi
Nom. plur.	-ae	-i	-a	-es	-a(-ia)	-us	-ua	-es
Gen. plur.	-ārum	-ōrum		-um (-ĭum)		-ūum		-ērum

Перша відміна іменників

До першої відміни належать іменники **жіночого** роду, які мають закінчення: у **Nom. sing. -a**, у **Gen. sing. -ae**: *herba, ae f* – трава.

Відмінкові закінчення

Зразок відмінювання

Відмінок	sing	plur	sing.	plur.
Nom.	-ā	-ae	herb-ā трава	herb-ae трави
Gen.	-ae	-ārum	herb-ae трави	herb-ārum трав
Dat.	-ae	-is	herb-ae траві	herb-is травам
Acc.	-am	-as	herb-am траву	herb-as трави
Abl.	-ā	-is	herb-ā травою	herb-is травами

Функції іменників. Неузгоджене означення

У фармацевтичних термінах іменники виступають головним словом та узгодженим означенням.

Головне слово стоїть на першому місці у **Nom. sing.** або **Nom. plur.:** **suppositorium** rectale, **membranulae** ophthalmicae.

Неузгоджене означення стоїть у **Gen. sing.** або **Gen. plur.** після головного слова: **orgāon** **plantae**, **orgāna** **plantarum**.

З латинської мови українською неузгоджене означення перекладають двома способами:

1. іменником у родовому відмінку;
2. прикметником:
aqua Mentae - вода м'яти, м'ятна вода.

Іменники I грецької відміни

До I грецької відміни належать іменники грецького походження:

1. жіночого роду, які в **Nom. sing.** мають закінчення **-e**, а в **Gen. sing. -es**.

Kalanchoë, es f - каланхое *chole, es f* - жовч

2. чоловічого роду, які в **Nom. sing.** мають закінчення **-es**, а в **Gen. sing. -ae**.

diabētes, ae m - діабет

При відмінюванні такі іменники в деяких відмінках зберігають грецькі закінчення, а у множині приймають латинські. В медичній термінології вони вживаються в основному в однині.

diastole, es f - діастола, розширення серця *diabētes, ae m* - діабет

Відмінок	singularis	pluralis	Відмінок	singularis	pluralis
Nom.	diastol-e	diastol-ae	Nom.	diabēt-es	diabēt-ae
Gen.	diastol-es	diastol-ārum	Gen.	diabēt-ae	diabēt-ārum
Dat.	diastol-ae	diastol-is	Dat.	diabēt-ae	diabēt-is
Acc.	diastol-en	diastol -as	Acc.	diabēt-en	diabēt-as
Abl.	diastol-e	diastol -is	Abl.	diabēt-a	diabēt-is

Запам'ятайте наступні іменники I грецької відміни:

1. жіночого роду:

Aloë, es f - алое

Kalanchoë, es f - каланхое

Hippophaë, es f - обліпіха

chole, es f - жовч
chole conservata medicata - медична консервована жовч
dyspnoë, ës f - задишка; порушення глибини, частоти, ритму дихання
eupnoë, ës f - рівномірне, спокійне дихання
phlegmone, es f - розлите гнійне запалення підшкірної клітковини
2. чоловічого роду:
diabētes, ae m - діабет
ascites, ae m - асцит, черевна водянка

Лексичний мінімум

1. Althaea, ae f - алтея	10. ampulla, ae f - ампула
2. Amygdala, ae f - мигдаль (плід)	11. mixtura, ae f - мікстура
3. Belladonna, ae f - красавка, беладона	12. infusum, i n - настій
4. Betula, ae f - береза	13. flos, flōris m - квітка
5. Chamomilla, ae f - ромашка	14. rhizoma, ātis n - кореневище
6. Convallaria, ae f - конвалія	15. consto, āre 1 - складатися
7. Ephedra, ae f - ефедра	16. adjuvo, āre 1 - допомагати, сприяти
8. Mentha, ae f - м'ята	17. obduco, ěre 3 - покривати оболонкою
9. Valeriana, ae f - валеріана	18. diluo, ěre 3 - розбавляти, розводити

Питання для самоконтролю

1. Вказати граматичні категорії іменників.
2. Описати словникову форму іменників першої відміни.
3. Як визначають рід іменників?
4. Як визначають відміну іменників?
5. Назвати закінчення Gen. sing. усіх відмін.
6. Як визначають практичну основу?
7. Назвати винятки щодо роду іменників першої відміни.
8. Назвати закінчення іменників жіночого роду першої відміни.
9. Назвати закінчення іменників першої грецької відміни.
10. Вказати функції іменників у складі фармацевтичних термінів.
11. Описати алгоритм відмінювання іменників.

ВПРАВИ

 I. Перекласти українською мовою. Вказати кожне слово в словниковій формі:

1.	Aqua Chamomillae	Сл.ф.:
		Переклад:
2.	Extractum Belladonnae	Сл.ф.:
		Переклад:
3.	Semen Ephedrae	Сл.ф.: <i>semen, inis n</i> - насіння
		Переклад:
4.	Succus Aloës	Сл.ф.: <i>succus, i m сік</i>
		Переклад:
5.	Decoctum radices Althaeae	Сл.ф.:
		Переклад:
6.	Infusum florum Chamomillae	Сл.ф.:
		Переклад:
7.	Praescribe aquam Chamomillae!	Сл.ф.:
		Переклад:
8.	Da guttas aegrotis!	Сл.ф.: <i>aegrota, ae f</i> - хвора <i>gutta, ae f</i> - крапля
		Переклад:

9.	Praeparate pilulas!	Сл.ф.:
		Переклад:
10.	Miscēte et date!	Сл.ф.:
		Переклад:

 II. Перекласти українською мовою. Вказати кожне слово в словниковій формі:

1.	Корінь валеріани	Сл.ф.:
		Переклад:
2.	Лист кропиви	Сл.ф.:
		Переклад:
3.	Екстракт красавки	Сл.ф.:
		Переклад:
4.	Сироп алтеї	Сл.ф.: <i>sirupus, i m - сироп</i>
		Переклад:
5.	Настойка конвалії	Сл.ф.: <i>tinctura, ae f - настойка</i>
		Переклад:
6.	Настойка красавки	Сл.ф.:
		Переклад: <i>getta, ae f - брунька</i>
7.	Бруньки рослин	Сл.ф.:

		<i>Переклад:</i>
8.	Простерилізуй воду!	<i>Сл.ф.:</i>
		<i>Переклад:</i>
9.	Видай настойку!	<i>Сл.ф.:</i>
		<i>Переклад:</i>
10.	Приготуйте мікстуру!	<i>Сл.ф.:</i>
		<i>Переклад:</i>

SENTENTIAE

1. Arbor mala, mala mala.	Погане дерево, погані плоди.
2. Amantes – amentes.	Закохані – божевільні.
3. Volens – nolens.	Хочеш – не хочеш.
4. Suum cuique (placet). /Plinius/.	Кожному своє (подобається).
5. Ignorantia non est argumentum.	Незнання не є доказом.
6. Tabula rasa.	Чиста дошка.
7. Ad futuram memoriam.	На довгу пам'ять.

МОРФОЛОГІЯ
ДРУГА ВІДМІНА ІМЕННИКІВ. ЗАГАЛЬНА
ХАРАКТЕРИСТИКА. ВИЗНАЧЕННЯ РОДУ. ВИНЯТКИ ЩОДО
РОДУ. ВІДМІНЮВАННЯ. ОСОБЛИВОСТІ ВІДМІНЮВАННЯ
ІМЕННИКІВ СЕРЕДНЬОГО РОДУ

Друга відміна іменників. Загальна характеристика

До другої відміни належать іменники **чоловічого** роду, які мають закінчення: у **Nom. sing. –us, –er**, та **середнього** роду: у **Nom. sing. –um, –on**, які у **Gen. sing.** мають спільне закінчення **–i**:

sirĭpus, i m – сироп
magister, tri m – учитель
vitaminum, i n – вітамін
pharmācon, i n – ліки

У словниковій формі латинських іменників на **–er** літера **e** може залишатися в основі, або випадати:

puer, i m – хлопчик
cancer, cri m – рак

Іменники грецького походження на **–on** у фармацевтичній та медичній термінологіях належать до другої відміни:

encephālon, i n – головний мозок
orgānon, i n – орган

Винятки щодо роду іменників другої відміни
Жіночий рід

До другої відміни відносять назви дерев та деяких кущів жіночого роду на **–us, i f**, що мають наступну модель словникової форми **–us, i f**.

Amygdālus, i f – мигдаль
Cerāsus, i f – вишня
Crataegus, i f – глід
Eucalyptus, i f – евкаліпт
Junipĕrus, i f – ялівець
Sambūcus, i f – бузина
Sorbus, i f – горобина

Деякі іменники грецького походження також належать до жіночого роду:

bolus, i f – глина; болюс, велика пілюля (понад 0,5)
 crystallus, i f – кристал
 periōdus, i f – період
 methōdus, i f – метод

Середній рід

virus, i n – вірус у множині **vir-a** віруси

Визначення основи

Практична основа іменників другої відміни визначається **за формою Gen. sing.** шляхом відокремлення закінчення **-i**, показника відміни:

sirūpus, i m – сироп (Gen. sing.: **sirup-i**)
 magister, tri m – учитель (Gen. sing.: **magistr-i**)
 vitaminum, i n – вітамін (Gen. sing.: **vitamin-i**)
 pharmācon, i n – ліки (Gen. sing.: **pharmac-i**)

Таблиця відмінкових закінчень іменників другої відміни

Causus	Singularis		Pluralis	
	2m	2n	2m	2n
Nom.	-us/-er	-um/-on	-i	-a
Gen.	-i	-i	-ōrum	-ōrum
Dat.	-o	-o	-is	-is
Acc.	-um	-um/-on	-os	-a
Abl.	-o	-o	-is	-is

Відмінювання іменників другої відміни

Для правильного відмінювання латинських іменників необхідно дотримуватися наступного алгоритму:

1. **записати іменник у словниковій формі;**
2. **підкреслити практичну основу;**
3. **провідміняти** у singularis та pluralis, тобто **приєднати** до основи іменника відповідні **закінчення** (до основи іменників чоловічого роду – закінчення чоловічого роду; до основи іменників середнього роду – закінчення середнього роду);
4. **перекласти** утворені форми українською мовою.

Необхідно пам'ятати, що граматичний рід латинських іменників визначають за закінченням називного відмінка однини:

a – f, us – m, um – n et cetera. При відмінюванні іменників слід знати, що роди української та латинської мов не завжди збігаються.

Визначальним критерієм при парадигматиці є словникова форма латинських іменників:

кулька в українській мові є іменником жіночого роду, а в латинській мові – чоловічого **globulus, i m**;

лист в українській мові є іменником чоловічого роду, а в латинській мові – середнього **folium, i n**;

мазь в українській мові є іменником жіночого роду, а в латинській мові – середнього **unguentum, i n**.

При відмінюванні іменників середнього роду необхідно враховувати, так зване, **правило середнього роду**, згідно з яким форма знахідного відмінка завжди співпадає з формою називного відмінка:

Accusativus singularis = Nominativus singularis:

praeparatum = praeparatum;

pharmacon = pharmacon.

Accusativus pluralis = Nominativus pluralis:

praeparata = praeparata;

pharmaca = pharmaca.

У називному та знахідному відмінках множини іменники середнього роду завжди мають закінчення **-a**. Ці особливості властиві усім іменникам середнього роду в латинській мові, незалежно від того, до якої відміни вони належать: **2, 3, 4**.

Відмінкові закінчення чоловічого роду. Зразок відмінювання.

Casus	sing.	plur.	sing.		plur.	
Nom.	-us/-er	-i	sirup- us	сироп	sirup- i	сиропи
Gen.	-i	-orum	sirup-i	сиропу	sirup- orum	сиропів
Dat.	-o	-is	sirup- o	сиропові	sirup- is	сиропам
Acc.	-um	-os	sirup- um	сироп	sirup- os	сиропи
Abl.	-o	-is	sirup- o	сиропом	sirup- is	сиропами

NB! Іменники грецького походження, які закінчуються у **Nom. sing.** на **-os, i f** також відмінюються за другою відміною: Strychnos, i f – чилібуха, блювотний горіх

Відмінкові закінчення середнього роду Зразок відмінювання

Casus	sing.	plur.	sing.	plur.
Nom.	-um/-on	-a	vitamin-um вітамін	vitamin-a вітаміни
Gen.	-i	-ōrum	vitamin-i вітаміну	vitamin-ōrum вітамінів
Dat.	-o	-is	vitamin-o вітамінові	vitamin-is вітамінам
Acc.	-um/-on	-a	vitamin-um вітамін	vitamin-a вітаміни
Abl.	-o	-is	vitamin-o вітаміном	vitamin -is вітамінами

NB! Правило середнього роду: **Acc.= Nom.**

Лексичний мінімум

1.Armeniaca, ae f – абрикос	13.Leonurus, i m – глід
2.Arnica, ae f – арніка	14.Oxycoccus, i m – журавлина
3.Bistorta, ae f – змійовик	15.Ricinus, i m – рицина
4.Calendula, ae f – календула	16.Rubus idaeus, i/i m – малина
5. Eucommia, ae f – евкомія	17.Strophanthus, i m – строфант
6. Ipecacuanha, ae f – іпекакуана	18.Foeniculum, i n – фенхель
7. Salvia, ae f – шавлія	19.Anisum, i n – аніс
8. Schizandra, ae f – лимонник	20.Rheum, i n – ревіль
9. Scutellaria, ae f – шоломниця	21.capsula, ae f – капсула
10.Tormentilla, ae f – перстач	22.cera, ae f – віск
11.Urtica, ae f – кропива	23.vita, ae f – життя
12.Helianthus, i m – соняшник	24.folium, i n – лист

Питання для самоконтролю

1. Вказати граматичні категорії іменників другої відміни.
2. Описати словникову форму іменників другої відміни.
3. Назвати винятки щодо роду іменників другої відміни.
4. Назвати закінчення іменників чоловічого роду другої відміни.
5. Назвати закінчення іменників середнього роду другої відміни.
6. Описати правило середнього року.
7. Вказати алгоритм відмінювання іменників.

ВПРАВИ

 I. Записати іменники в словниковій формі. Підкреслити практичну основу. Провідміняти у singularis та pluralis. Перекласти утворені форми українською мовою:

1. сік				
Словникова форма:		succus, i m – сік		
Основа:		<u>succ</u> -i		
<i>Singularis</i>			<i>Pluralis</i>	
Casus	відмінювання	переклад	відмінювання	переклад
Nom.	succ – us	сік	-i	соки
Gen.	<u>succ</u> – i		-orum	
Dat.	- o		-is	
Acc.	- um		-os	
Abl.	- o		-is	

2. склянка				
Словникова форма:		vitrum, i n – склянка		
Основа:		<u>vitr</u> -i		
<i>Singularis</i>			<i>Pluralis</i>	
Casus	відмінювання	переклад	відмінювання	переклад
Nom.	vitr – um	склянка	-a	склянки
Gen.	<u>vitr</u> – i		-orum	
Dat.	- o		-is	
Acc.	- um		-a	
Abl.	- o		-is	

3. шишка				
Словникова форма:		strobilus, i m – шишка		
Основа:				
<i>Singularis</i>			<i>Pluralis</i>	
Casus	відмінювання	переклад	відмінювання	переклад
Nom.				
Gen.				
Dat.				
Acc.				
Abl.				

4. речовина				
Словникова форма:		remedium, і n – речовина		
Основа:				
Singularis			Pluralis	
Casus	відмінювання	переклад	відмінювання	переклад
Nom.				
Gen.				
Dat.				
Acc.				
Abl.				

5. кулька				
Словникова форма:		globulus, і m – кулька		
Основа:				
Singularis			Pluralis	
Casus	відмінювання	переклад	відмінювання	переклад
Nom.				
Gen.				
Dat.				
Acc.				
Abl.				

6. супозиторій				
Словникова форма:		suppositorium, і n – супозиторій		
Основа:				
Singularis			Pluralis	
Casus	відмінювання	переклад	відмінювання	переклад
Nom.				
Gen.				
Dat.				
Acc.				
Abl.				

7. мішечок, пакетик				
Словникова форма:		sacculus, і m – мішечок, пакетик		
Основа:				
Singularis			Pluralis	
Casus	відмінювання	переклад	відмінювання	переклад
Nom.				

Gen.				
Dat.				
Acc.				
Abl.				

8. отрута				
<i>Словникова форма:</i> venenum, i n – отрута				
<i>Основа:</i>				
<i>Singularis</i>			<i>Pluralis</i>	
Casus	<i>відмінювання</i>	<i>переклад</i>	<i>відмінювання</i>	<i>переклад</i>
Nom.				
Gen.				
Dat.				
Acc.				
Abl.				

9. хворий				
<i>Словникова форма:</i> aegrotus, i m – хворий				
<i>Основа:</i>				
<i>Singularis</i>			<i>Pluralis</i>	
Casus	<i>відмінювання</i>	<i>переклад</i>	<i>відмінювання</i>	<i>переклад</i>
Nom.				
Gen.				
Dat.				
Acc.				
Abl.				

10. лист				
<i>Словникова форма:</i> folium, i n – лист				
<i>Основа:</i>				
<i>Singularis</i>			<i>Pluralis</i>	
Casus	<i>відмінювання</i>	<i>переклад</i>	<i>відмінювання</i>	<i>переклад</i>
Nom.				
Gen.				
Dat.				
Acc.				
Abl.				

 II. Перекласти українською мовою. Вказати кожне слово в словниковій формі:

1.	Semina Helianthi	Сл.ф.:
		Переклад:
2.	Tabulettae radices Rhei	Сл.ф.:
		Переклад:
3.	Exácte conspérgite!	Сл.ф.:
		Переклад:
4.	Medicus aegrotae tabulettas praescribit.	Сл.ф.:
		Переклад:
5.	Recipe suppositoria.	Сл.ф.:
		Переклад:
6.	Da aegrotis medicamenta.	Сл.ф.:
		Переклад:
7.	Serva ampullas!	Сл.ф.:
		Переклад:
8.	Solutio Adrenalini	Сл.ф.:

		<i>Переклад:</i>
9.	Oleum Ricini	<i>Сл.ф.:</i>
		<i>Переклад:</i>
10.	Serva sera caute!	<i>Сл.ф.:</i>
		<i>Переклад:</i>

 III. Перекласти українською мовою. Вказати кожне слово в словниковій формі:

1.	Лист кропиви	<i>Сл.ф.:</i>
		<i>Переклад:</i>
2.	Сироп алтеї	<i>Сл.ф.:</i>
		<i>Переклад:</i>
3.	Насіння строфанту	<i>Сл.ф.:</i>
		<i>Переклад:</i>
4.	Настій квіток календули	<i>Сл.ф.:</i>
		<i>Переклад:</i>
5.	Змішайте настойки!	<i>Сл.ф.:</i>
		<i>Переклад:</i>

6.	Зберігайте ампули обережно!	Сл.ф.:
		Переклад:
7.	Олія шипшини	Сл.ф.:
		Переклад:
8.	Вітамін В2, або рибофлавін.	Сл.ф.:
		Переклад:
9.	Лініменти і відвари.	Сл.ф.:
		Переклад:
10.	Порошок кореня солодки	Сл.ф.:
		Переклад:

Завдання проміжного контролю засвоєння лексико-фонетичного і граматико-синтаксичного забезпечення знань модуля І – заліку

Завдання 2

А. Перекласти українською мовою, написати слова у словниковій формі:

Латинське словосполучення	Словникова форма	Переклад
1. Вассае Охусоссі		

2. Semen Strophanthi		
3. Sirupus Glycyrrhizae		
4. Herba Equiseti		
5. Folia Menthae		

Б. Перекласти латинською мовою, написати слова у словниковій формі:

Українське словосполучення	Словникова форма	Переклад
1. сироп солодки		
2. ягоди журавлини		
3. насіння строфанту		
4. листя м'яти		
6. трава хвоща		

SENTENTIAE

1. Ad litteram.	Буквально.
2. Ad rem.	До справи.
3. Alter ego.	Друге я.
4. Dictum factum.	Сказано - зроблено.
5. In toto.	В цілому.
6. Fiat lux!	Нехай буде світло!
7. Festina lente.	Поспішай повільно.

МОРФОЛОГІЯ
ПРИКМЕТНИК. ГРАМАТИЧНІ КАТЕГОРІЇ.
ДВІ ГРУПИ ПРИКМЕТНИКІВ. СЛОВНИКОВА ФОРМА
ПРИКМЕТНИКІВ. ВІДМІНЮВАННЯ ПРИКМЕТНИКІВ
ПЕРШОЇ ГРУПИ. УЗГОДЖЕННЯ ПРИКМЕТНИКІВ З
ІМЕННИКАМИ. ФУНКЦІЇ ПРИКМЕТНИКІВ У СКЛАДІ
ФАРМАЦЕВТИЧНИХ ТЕРМІНІВ

Прикметник. Граматичні категорії

Латинські прикметники мають категорію **роду** (*masculinum, femininum, neutrum*), **числа** (*singularis, pluralis*), **відмінка** (*Nominativus, Genetivus, Dativus, Accusativus, Ablativus*). Вони відмінюються лише за першою, другою та третьою відмінами іменників. Прикметників четвертої та п'ятої відмін не буває. Прикметники I-II відмін мають у **Nom. sing.** три родові закінчення: для **чоловічого** роду **–us, –er**, для жіночого роду **–a** та **середнього** роду **–um**:

E.g.:

masculinum	femininum	neutrum
<i>purus</i> – чистий	<i>pura</i> – чиста	<i>purum</i> – чисте
<i>fluidus</i> – рідкий	<i>fluida</i> – рідка	<i>fluidum</i> – рідке
<i>oleosus</i> – олійний	<i>oleosa</i> – олійна	<i>oleosum</i> – олійне
<i>niger</i> – чорний	<i>nigra</i> – чорна	<i>nigrum</i> – чорне
<i>ruber</i> – червоний	<i>rubra</i> – червона	<i>rubrum</i> – червоне

Словникова форма прикметників

Прикметники у словниковій формі записують в називному відмінку однини **Nominativus singularis** у належному порядку: повна форма чоловічого роду та закінчення жіночого й середнього роду.

E.g.: *purus, a, um* – чистий
fluidus, a, um – рідкий
oleosus, a, um – олійний
niger, gra, grum – чорний
ruber, bra, brum – червоний

Прикметники першої групи першої та другої відмін з трьома родовими закінченнями

За структурою словникової форми прикметники першої групи поділяють на прикметники з трьома родовими закінченнями						
<i>Singularis</i>				<i>Pluralis</i>		
Causus	<i>2m</i>	<i>1f</i>	<i>2n</i>	<i>2m</i>	<i>1f</i>	<i>2n</i>
Nom.	pur-us	pur-ā	pur-um	pur-i	pur-ae	pur-a
Gen.	pur-i	pur-ae	pur-i	pur-ōrum	pur-ārum	pur-ōrum
Dat.	pur-o	pur-ae	pur-o	pur-is	pur-is	pur-is
Acc.	pur-um	pur-am	pur-um	pur-os	pur-as	pur-a
Abl.	pur-ō	pur-ā	pur-ō	pur-is	pur-is	pur-is

Прикметники другої групи третьої відміни голосного типу

За структурою словникової форми прикметники другої групи поділяють на прикметники з трьома родовими закінченнями, з двома родовими закінченнями та з одним родовим закінченням						
1. Прикметники з трьома родовими закінченнями:						
<i>m</i> <i>f</i> <i>n</i>						
Закінчення: <i>-er, -is, -e</i>						
Словникова форма: форма <i>m</i> записується повністю, <i>f, n</i> – тільки закінчення:						
<i>m</i> <i>f</i> <i>n</i>						
<i>paluster, tris, tre</i> – болотний						
Основа: форма <i>f</i> мінус закінчення <i>-is</i> : <i>palustr-is</i>						
Відмінюють: за третьою відміною голосного типу.						

<i>Singularis</i>				<i>Pluralis</i>		
Cas.	<i>m</i>	<i>f</i>	<i>n</i>	<i>m</i>	<i>f</i>	<i>n</i>
Nom.	paluster	palustr-is	palustr-e	palustr-es	palustr-es	palustr-ia
Gen.	palustr-is	palustr-is	palustr-is	palustr-ium	palustr-ium	palustr-ium

2. Прикметники з двома родовими закінченнями:						
<i>m, f</i> <i>n</i>						
Закінчення: <i>-is, -e</i>						
Словникова форма: форму <i>m, f</i> записують повністю,						

n – тільки закінчення:

m, f *n*
officinalis, e – аптечний

Основа: форма *m, f* мінус закінчення *-is*: *officinal-is*

Відмінюють: за третьою відміною голосного типу.

<i>Singularis</i>		<i>Pluralis</i>		
Casus	<i>m, f</i>	<i>n</i>	<i>m, f</i>	<i>n</i>
Nom.	<u>officinal-is</u>	officinal-e	officinal-es	officinal-ĭa
Gen.	<u>officinal-is</u>	<u>officinal-is</u>	officinal-ĭum	officinal-ĭum

3. Прикметники з одним родовим закінченням:

Закінчення (спільне для трьох родів): *-x, -s, -r*.

Словникова форма: вказують **форму** *Nom. sing. m, f, n*, а порядок скорочену **форму** *Gen. sing. m, f, n*, яка складається із закінчення *-is* і тієї частини основи, яка не проходить в *Nom. sing.:*

Nom. sing. m, f, n *Gen. sing. m, f, n*
simplex, icis – простий

Основа: форма *Gen. sing. m, f, n* мінус закінчення *-is*:

simplic-is

Відмінюють: за третьою відміною голосного типу.

<i>Singularis</i>		<i>Pluralis</i>	
Casus	<i>m, f, n</i>	<i>m, f</i>	<i>n</i>
Nom.	simplex	simplic-es	simplic-ĭa
Gen.	<u>simplic-is</u>	simplic-ĭum	

Прикметники вишого ступеня порівняння третьої відміни приголосного типу

Прикметники вишого ступеня порівняння **ВСП** мають два суфікси в

Nom. sing: для *m, f* *-ior*, для *n* *-ius*.

Словникова форма: форму *m, f* записують повністю, а форму *n* – тільки суфікс:

m, f n
superior, ius - верхній
inferior, ius - нижній
anterior, ius - передній
posterior, ius - задній
major, jus - великий
minor, us - малий

Відмінюють прикметники **ВСП** за III відміною приголосного типу.

Основа: *форма Gen. sing.* мінус закінчення *-is*: *major-is*
(співпадає з повною формою чоловічого та жіночого родів у *Nom.sing.*).

	<i>Singularis</i>	<i>Pluralis</i>
Casus	<i>m, f n</i>	<i>m, f n</i>
Nom.	<u>major</u> majus	major-es major-a
Gen.	<u>major</u> -is	major-um

Узгодження прикметників з іменниками

Латинські прикметники узгоджуються з іменниками **за родом, числом та відмінком**. На першому місці стоїть іменник, на другому прикметник чи дієприкметник. Для правильного узгодження латинських прикметників з іменниками необхідно дотримуватися наступного алгоритму:

1. **записати** кожне слово у **словниковій формі**;
 2. **підкреслити** рід іменника, **вказати** рід над закінченнями прикметника;
 3. **приєднати** до іменника відповідну родову **форму** прикметника;
 4. **записати** у називному відмінку однини **Nominativus singularis**.
- NB!** При узгодженні необхідно оперувати категоріями словникової форми латинської мови, оскільки роди латинських іменників з українською не завжди збігаються.

1. спиртовий розчин	<i>m f n</i>
Сл.ф.: solutio, onis f – розчин	spirituosus, a, um – спиртовий
Nom.sing: solutio spiritiuosa – спиртовий розчин	

2. ректальний супозиторій	<i>m, f n</i>
Сл.ф.: suppositorium, і n – супозиторій	rectalis, e – ректальний
Nom.sing: suppositorium rectale – ректальний супозиторій	
3. желатинова капсула	<i>m f n</i>
Сл.ф.: capsula, ae f – капсула	gelatinosus, a, um – желатинова
Nom.sing: capsula gelatinosa – желатинова капсула	
4. простий сироп	<i>m, f, n</i> Gen.sing. <i>m, f, n</i>
Сл.ф.: sirupus, і m – сироп	simplex , icis – простий
Nom.sing: sirupus simplex – простий сироп	
5. чистотіл великий	<i>m, f n</i>
Сл.ф.: Chelidonium, і n – чистотіл	major, jus – великий
Nom.sing: Chelidonium majus – чистотіл великий	

Функції прикметників та дієприкметників у складі фармацевтичних термінів

У складі фармацевтичних термінів прикметники та дієприкметники виконують атрибутивну функцію, тобто функцію **узгодженого означення**, як і в українській мові, оскільки узгоджуються з іменниками за родом, числом та відмінком.

E.g.: sirupus compositus – складний сироп
pulvis divisus – розділений порошок
tabuleta sublingualis – під’язикова таблетка
Camphora trita – терта камфора
solutio oleosa – олійний розчин (= розчин в олії)
unguentum cinereum – сіра мазь
Ledum palustre – bagno болотяне
Alumen ustum – палений галун
folium concisum – порізаний лист

Лексичний мінімум

1. albus, a, um – білий	17. communis, e – загальний, звичайний
2. aethereus, a, um – ефірний	18. enterosolubilis, e – кишковорозчинний
3. amylaceus, a, um – крохмальний	19. fortis, e – сильний (за дією)
4. anhydricus, a, um – безводний	20. intramuscularis, e – внутрішньом'язовий
5. cinereus, a, um – сірий	21. letalis, e – летальний, смертельний
6. externus, a, um – зовнішній	22. medicinalis, e – медичний
7. flavus, a, um – жовтий	23. mitis, e – м'який (за дією)
8. gastricus, a, um – шлунковий	24. officinalis, e – аптечний
9. gelatinosus, a, um – желатиновий	25. parenteralis, e – парентеральний
10. hydricus, a, um – водний	26. rectalis, e – ректальний
11. internus, a, um – внутрішній	27. solubilis, e – розчинний
12. oleosus, a, um – олійний	28. sterilis, e – стерильний
13. ophthalmicus, a, um – очний	29. talis, e – такий
14. purus, a, um – чистий	30. vaginalis, e – вагінальний
15. spirituosus, a, um – спиртовий	31. vulgaris, e – звичайний
16. vivus, a, um – живий	32. simplex, icis – простий

Питання для самоконтролю

1. Вказати граматичні категорії латинських прикметників.
2. Описати словникову форму латинських прикметників.
3. Які прикметники належать до першої групи?
4. Які прикметники належать до другої групи?
5. Описати прикметники вищого ступеня порівняння.
6. Як відмінюють прикметники першої групи?
7. Як відмінюють прикметники другої групи?
8. Як відмінюють прикметники вищого ступеня порівняння?
9. Вказати функції прикметників та дієприкметників у складі фармацевтичних термінів.
10. Описати алгоритм узгодження прикметників з іменниками.

 II. Вказати словникову форму кожного слова. Узгодити прикметники з іменниками:

1.	очна мазь	Сл.ф.: <i>unguentum, i n; ophthalmicus, a, um</i> Переклад: <i>unguentum ophthalmicum</i>
2.	медична олія	Oleum, i n
3.	барбарис звичайний	Berberis, idis f
4.	внутрішньом'язова ін'єкція	infectio, onis f
5.	простий сироп	
6.	болотяна трава	paluster, tris, tre
7.	кульбаба лікарська	Taraxacum, i n
8.	смертельна (летальна) доза	dosis, is f

 III. А) Вказати словникову форму кожного слова. Узгодити прикметники з іменниками. Провідміняти у singularis та pluralis:

1. спиртова настойка		<i>m f n</i>		
Сл.ф.: <i>tinctura, ae f</i> – настойка		<i>spirituosus, a, um</i> – спиртовий		
Переклад: tinctura spirituosa – спиртова настойка				
Singularis		Pluralis		
Casus	If	If	f	f
Nom.	tinctur-a	spirituous-a	tinctur-ae	spirituous-ae
Gen.	tinctur -ae	spirituos -ae	tinctur-arum	spirituos-arum
Dat.	tinctur-ae	spirituos-ae	tinctur-is	spirituos-is
Acc.	tinctur-am	spirituos-am	tinctur-as	spirituos-as
Abl.	tinctur-a	spirituos-a	tinctur-is	spirituos-is

2. крохмальна капсула	
Сл.ф.:	
Переклад:	
Singularis	Pluralis

Casus	<i>1f</i>	<i>1f</i>	<i>f</i>	<i>f</i>
Nom.				
Gen.				
Dat.				
Acc.				
Abl.				

3. рідкий пластр				
Сл.ф.:				
Переклад:				
<i>Singularis</i>			<i>Pluralis</i>	
Casus	<i>2n</i>	<i>2n</i>	<i>n</i>	<i>n</i>
Nom.				
Gen.				
Dat.				
Acc.				
Abl.				

5. жовтий віск				
Сл.ф.:				
Переклад:				
<i>Singularis</i>			<i>Pluralis</i>	
Casus	<i>1f</i>	<i>1f</i>	<i>f</i>	<i>f</i>
Nom.				
Gen.				
Dat.				
Acc.				
Abl.				

7. сухий екстракт				
Сл.ф.:				
Переклад:				
<i>Singularis</i>			<i>Pluralis</i>	
Casus	<i>2n</i>	<i>2n</i>	<i>n</i>	<i>n</i>
Nom.				
Gen.				
Dat.				
Acc.				
Abl.				

2. желатинова капсула				
Сл.ф.:				
Переклад:				
Singularis			Pluralis	
Casus	<i>1f</i>	<i>1f</i>	<i>f</i>	<i>f</i>
Nom.				
Gen.				
Dat.				
Acc.				
Abl.				

3. густий сироп				
Сл.ф.:				
Переклад:				
Singularis			Pluralis	
Casus	<i>2m</i>	<i>2m</i>	<i>m</i>	<i>m</i>
Nom.				
Gen.				
Dat.				
Acc.				
Abl.				

Завдання проміжного контролю засвоєння лексико-фонетичного і граматико-синтаксичного забезпечення знань модуля I – заліку

Завдання 2

A. Перекласти українською мовою, написати слова у словниковій формі:

Латинське словосполучення	Словникова форма	Переклад
1. Tabulettae obductae		
2. Dosis letalis		
3. Injunctio intramuscularis		
4. Codeinum purum		

5. Succus gastricus naturalis		
6. Unguentum ophthalmicum		
7. Emplastrum bactericidum		
8. Oleum medicinale		

Б. Перекласти латинською мовою, написати слова у словниковій формі:

Українське словосполучення	Словникова форма	Переклад
1. Внутрішньом'язова ін'єкція		
2. Натуральний шлунковий сік		
4. Смертельна (летальна) доза		
5. Чистий фенол		
6. Бактерицидний пластир		

SENTENTIAE

1. Et cetera.	І таке інше.
2. Sub rosa.	Під трояндою. По секрету.
3. Sancta sanctorum.	Свята святих.
4. Fortuna caeca.	Доля сліпа.
5. Charta non erubescit.	Папір не червоніє.
6. Mala herba cito crescit.	Погана трава швидко росте.
7. Barba crescit, caput nescit.	Борода росте, а голова порожня

**МОРФОЛОГІЯ. ПРИЙМЕННИКИ. СПОЛУЧНИКИ.
ВЖИВАННЯ У ФАРМАЦЕВТИЧНІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ.
ДІСПРИКМЕТНИКИ МИНУЛОГО ЧАСУ
ПАСИВНОГО СТАНУ**

Прийменники

У латинській мові прийменники вживаються з двома відмінками: Accusativus і Ablativus. Лише два прийменники **in** (в, на) і **sub** (під) вживаються з обома відмінками:

З Accusativus

ad – до
ante – перед
apud – біля
contra – проти
circa – навколо, біля
in – в, на (куди?)
inter – між
extra – поза, крім, за винятком
per – через, протягом
post – після
propter – внаслідок, через, з-за
sub – під (куди?)
trans – через

З Ablativus

a (ab) – від
coram – перед
cum – з
in – в, на (де?)
de – про, згідно
e (ex) – із, від
pro – для, заради, замість
prae – перед, попереду
sub – під (де?)
sine – без
Винятки з Genetivus:
causa – для, заради
gratia – для, заради

Приклади, вживані у фармацевтичній термінології

ad usum externum – для зовнішнього застосування
contra tussim – проти кашлю
per telam – через марлю
per diem – через день
post factum – після зробленого
sub linguam – під язик

cum extracto – з екстрактом
ex tempore – за потребою
in tabulettis – в таблетках
in ampullis – в ампулах
pro die – на день
pro injectionibus – для ін'єкцій
sub lingua – під язиком

exempli gratia – наприклад
honoris causa – почесний ступінь, дослівно «честі заради», присвоєння наукового ступеня без захисту дисертації та інших формальностей у випадку безсумнівної, очевидної значимості номінанта.

Сполучники

Сполучники в латинській мові диференціюють на:

1. з'єднувальні:

et – і, та (позначає зовнішній зв'язок між словами):

infusa et decocta - настої і відвари;

que – і, та (ставлять після приєднаного слова і пишуть разом з ним; наголос прийнято ставити на склад, який стоїть перед сполучником):
costae vertebraeque – ребра і хребці.

2. розділові:

aut – або (сполучає два різні поняття): Convallaria aut Belladonna - конвалія або красавка;

seu – або (сполучає два рівнозначні поняття):

Amidopyrinum seu Pyramidonum - амідопірин або пірамідон (дві назви однієї і тієї ж речовини).

3. заперечні:

sed – але (стоїть між словами, що означають різні за значенням поняття, явища, предмети, дози):

Non scholae, sed vitae discimus. – Не для школи, а для життя навчаємося.

4. підрядності:

ut – щоб (вживають у підрядних реченнях мети):

Misce, (ut) fiat unguentum. – Змішай, щоб утворилася мазь (у рецептах цей сполучник прийнято пропускати).

Дієприкметники минулого часу пасивного стану

Спосіб утворення:

основа супіна дієслова (1, 2, 3, 4 дієвідмін) + закінчення – us, a, um

Е.г.:

filtra, filtravi, **filtrat**-um, filtrāre 1 – фільтрувати

filtrat + us, a, um – профільтрований

contineo, continui, **content**-um, continēre 2 – містити, ґрунтуватися

content + us, a, um – наявний, обґрунтований

divido, divisi, **divis-um**, dividere 3 – ділити, розділяти
divis + us, a, um – поділений, розділений

finio, finivi, **finit-um**, finire 4 – обмежувати, визначати, закінчувати
finit + us, a, um – обмежений, визначений, завершений

У складі фармацевтичних термінів дієприкметники минулого часу пасивного стану виконують функцію **узгодженого означення**:

pulvis indivisus – нерозділений порошок
radix concisa – нарізаний корінь

Дієприкметники минулого часу пасивного стану мають таку ж саму словникову форму, що й прикметники першої групи:

depuratus, a, um – очищений (сірка)
purificatus, a, um – очищений (вода, сироватка, вакцина)
rectificatus, a, um – очищений (скипидар, спирт)
compositus, a, um – складний
concentratus, a, um – концентрований
concisus, a, um – нарізаний, порізаний
dilutus, a, um – розведений
exsiccatus, a, um – висушений
obductus, a, um – вкритий оболонкою
praecipitatus, a, um – осаджений
pulveratus, a, um – порошковий, порошкоподібний
reductus, a, um – відновлений
sterilisatus, a, um – стерилізований
tritatus, a, um – тертий

Відмінюють дієприкметники минулого часу пасивного стану за I, II відмінками, як і прикметники першої групи.

Е.г.: **ustus, a, um** – палений

<i>Singularis</i>				<i>Pluralis</i>		
Casus	<i>m</i>	<i>f</i>	<i>n</i>	<i>m</i>	<i>f</i>	<i>n</i>
Nom.	ust-us	ust-ă	ust-um	ust-i	ust-ae	ust-a
Gen.	ust-i	ust-ae	ust-i	ust-ōrum	ust-ārum	ust-ōrum
Dat.	ust-o	ust-ae	ust-o	ust-is	ust-is	ust-is
Acc.	ust-um	ust-am	ust-um	ust-os	ust-as	ust-a
Abl.	ust-ō	ust-ā	ust-ō	ust-is	ust-is	ust-is

Підготовка до контролю забезпечення знань лексико-граматичних основ фармацевтичної термінології (система іменника, прикметника, дієслова)

 I. Написати слова у словниковій формі:

1. аптека	46. желатиновий
2. трава	47. водний
3. рослина	48. безводний
4. вода	49. очний
5. таблетка	50. чистий
6. ампула	51. сірий
7. віск	52. білий
8. настойка	53. жовтий
9. мікстура	54. аптечний
10. брунька	55. внутрішньом'язовий
11. алтея	56. м'який, слабкий (за дією)
12. евкомія	57. сильний (за дією)
13. ефедра	58. розчинний

14. ромашка	59. загальний
15. мигдаль	60. звичайний
16. шавлія	61. кишковорозчинний
17. красавка	62. смертельний (летальний)
18. лимонник	63. розчинний
19. береза	64. вагінальний
20. змійовик	65. ректальний
21. ліки	66. парентеральний
22. ванна	67. стерильний
23. мазь	68. внутрішній
24. лист	69. зовнішній
25. строфант	70. живий
26. соняшник	71. такий
27. малина	72. позначати
28. рицина	73. посипати

29. пустирник	74. зберігати
30. журавлина	75. давати
31. подорожник	76. проціджувати
32. квітка	77. готувати
33. кора	78. стерилізувати
34. розчин	79. вимочувати
35. насіння	80. фільтрувати
36. плід	81. бути здоровим
37. ріг	82. змішувати
38. спирт	83. розводити
39. збір	84. дрібно товкти
40. день	85. різати
41. олійний	86. брати
42. спиртовий	87. витягувати
43. шлунковий	88. терти

44. ефірний	89. закінчувати
45. крохмальний	90. намащувати

 II. А) Вказати словникову форму кожного слова. Узгодити прикметники з іменниками:

1.	очна мазь	<i>Сл.ф.: unguentum, i n; ophthalmicus, a, um</i> <i>Переклад: unguentum ophthalmicum</i>
2.	медична олія	
3.	барбарис звичайний	
4.	внутрішньом'язова ін'єкція	
5.	простий сироп	
6.	болотяна трава	
7.	кульбаба лікарська	
8.	смертельна (летальна) доза	
9.	спиртовий розчин йоду	
10.	ягоди чорниці	
11.	відвар кореня алтеї	
12.	настій трави звіробою	

 II. В) Вказати словникову форму кожного слова. Узгодити прикметники з іменниками. Провідміняти у singularis та pluralis:

1. темна склянка

Сл.ф.: vitrum, i n; niger, gra, grum				
Переклад: vitrum nigrum				
<i>Singularis</i>			<i>Pluralis</i>	
Casus	<i>2n</i>	<i>2n</i>	<i>n</i>	<i>n</i>
Nom.	vitrum	nigrum	vitrum	nigrum
Gen.	vitri	nigri	vitrum	nigrum
Dat.	vitro	nigro	vitris	nigris
Acc.	vitrum	nigrum	vitrum	nigrum
Abl.	vitro	nigro	vitris	nigris

2. крохмальна капсула				
Сл.ф.:				
Переклад:				
<i>Singularis</i>			<i>Pluralis</i>	
Casus				
Nom.				
Gen.				
Dat.				
Acc.				
Abl.				

3. рідкий пластир				
Сл.ф.:				
Переклад:				
<i>Singularis</i>			<i>Pluralis</i>	
Casus				
Nom.				
Gen.				
Dat.				
Acc.				
Abl.				

4. ефірна настояка				
Сл.ф.:				
Переклад:				
<i>Singularis</i>			<i>Pluralis</i>	
Casus				
Nom.				
Gen.				
Dat.				

Acc. Abl.				
5. жовтий віск				
Сл.ф.:				
Переклад:				
<i>Singularis</i>			<i>Pluralis</i>	
Casus				
Nom. Gen. Dat. Acc. Abl.				

6. олійна емульсія				
Сл.ф.:				
Переклад:				
<i>Singularis</i>			<i>Pluralis</i>	
Casus				
Nom. Gen. Dat. Acc. Abl.				

7. сухий екстракт				
Сл.ф.:				
Переклад:				
<i>Singularis</i>			<i>Pluralis</i>	
Casus				
Nom. Gen. Dat. Acc. Abl.				

8. спиртова настоянка				
Сл.ф.:				
Переклад:				
<i>Singularis</i>			<i>Pluralis</i>	

Casus				
Nom.				
Gen.				
Dat.				
Acc.				
Abl.				

 III. А) Перекласти словосполучення українською мовою, вказати словникову форму кожного слова:

1.	Praescribe aquam Chamomillae.	<i>Сл.ф.: praescribo, ere 3; aqua, ae f; Chamomilla, ae f</i>
		Переклад: Пропиши воду ромашки
2.	Da guttas aegrotis.	
3.	Valeriana, Chamomilla, Althaea plantae sunt.	
4.	Concide, contunde et tere.	
5.	Exacte conspergite.	
6.	Misce. Da. Signa:	
7.	Terite Camphoram.	
8.	Salve. Salvete. Vale. Valet.	

 III. Б) Перекласти словосполучення латинською мовою, вказати словникову форму кожного слова:

1.	Простерилізуй воду!	<i>Сл.ф.: steriliso, are I; aqua, ae f</i> <i>Переклад: Sterilisa aquam!</i>
2.	Приготуйте пілюлі!	
3.	Змішайте настойки!	
4.	Швидко приготуй!	
5.	Зберігайте ампули обережно!	
6.	Видай настойку!	
7.	Старанно простерилізуй!	
8.	Зберігай обережно!	

Завдання проміжного контролю засвоєння лексико-фонетичного і граматико-синтаксичного забезпечення знань модуля І – заліку

Завдання 2

А. Перекласти українською мовою, написати слова у словниковій формі:

Латинське словосполучення	Словникова форма	Переклад
1. Radix Taraxaci		
2. Cortex radices Berberidis		
3. Decoctum gemmarum Pini		
4. Herba Urticae exsiccata		
5. Extractum		

Valerianae spissum		
--------------------	--	--

Б. Перекласти латинською мовою, написати слова у словниковій формі:

Українське словосполучення	Словникова форма	Переклад
1. Спиртовий розчин йоду		
2. Настій трави звіробою		
4. Відвар кореня алтеї		
5. Ягоди чорниці		
6. Трава звіробою		

SENTENTIAE

1. Hominem quero!	Шукаю людину!
2. Fas est ab hoste doceri.	Слід й у ворога вчитися.
3. Male parta, male dilabuntur.	Даремно здобуте, даремно розтрачується.
4. Quilibet in sua domo rex.	Кожний у своєму домі цар.
5. Amicus cum vitiiis ferendus.	Друга приймають з вадами.
6. Nihil habeo, nihil timeo.	Нічого не маю, нічого не боюся.
7. Pereat tristitia, pereat dolores!	Нехай загине печаль, нехай загинуть страждання!

**НАЗВИ ЛІКАРСЬКИХ ФОРМ.
 НАУКОВІ ТА ТРИВІАЛЬНІ НАЗВИ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ.
 СВІТОВА СИНОНІМІЯ**

Назви лікарських форм

Тверді лікарські форми

Повна форма	Скорочена форма	Переклад
1. <i>tabuleta</i> , ae f	tab.	таблетка
2. <i>tabuleta obducta</i> , ae/ae f	tab. obd.	таблетка, покрита оболонкою
3. <i>tabuleta enterosolubilis</i> , <i>tabuletae enterosolubilis</i> f	tab. entrosol.	таблетка, що розчиняється в кишках (кишковорозчинна)
4. <i>pilula</i> , ae f	pil.	пілюля
5. <i>capsula</i> , ae f	caps.	капсула
6. <i>capsula gelatinosa</i> , ae/ae f	caps. gel.	желатинова капсула
7. <i>capsula amylacea</i> , ae/ae f <i>seu</i>	caps. amyl.	крохмальна капсула
8. <i>oblata</i> , ae f	obl.	облатка
9. <i>membranula (lamella) ophthalmica</i> , ae/ae f	membr. ophth.	очна плівка
10. <i>granulum</i> , i n	gran.	гранула
11. <i>pulvis, ēris</i> m	pulv.	порошок
12. <i>species, ērum</i> f (<i>plur.</i> 5 відм.)	spec.	збір
13. <i>dragee</i> (<i>невідм. фр.; в plur.</i> - <i>dragees</i>)	не скорочується	драже

М'які лікарські форми

1. <i>pasta</i> , ae f	past.	паста
2. <i>gelum</i> , i n	gel.	гель
3. <i>unguentum</i> , i n	ung.	мазь
4. <i>linimentum</i> , i n	linim.	лінімент (рідка мазь)
5. <i>emplastrum</i> , i n	empl.	пластир

6. suppositorium rectale, suppositorii rectalis n	supp. rect.	ректальний супозиторій
7. suppositorium vaginale, suppositorii vaginalis n	supp. vagin.	вагінальний супозиторій

Рідкі лікарські форми

1. tinctura, ae f	tinct., tct., t-ra	настойка
2. gutta, ae f	gtt. (<i>sing.</i>), gtts. (<i>plur.</i>)	крапля
3. mixtura, ae f	mixt.	мікстура
4. sirupus, i m	sir.	сироп
5. infusum, i n	inf.	настій
6. decoctum, i n	dec., dct.	відвар
7. emulsum, i n	emuls., em.	емульсія
8. extractum, i n	extr.	екстракт (<i>може бути твердою речовиною</i>)
9. aërosolum, i n	aërosol.	аерозоль
10. solutio, ōnis f	sol.	розчин
11. suspensio, ōnis f	susp.	суспензія
12. mucilago, ĩnis f	mucil.	слиз
13. Aqua purificata, ae/ae f	Aq. purif.	очищена вода
14. Spiritus aethylicus, us/i m	Spir. aethyl.	етиловий спирт

Наукові та тривіальні назви лікарських засобів. Світова синонімія

Хімічні речовини, які використовують як лікарські засоби, відомі під двома назвами:

1. Науковою (систематичною), в якій склад компонентів і їх розташування точно відповідають складу та структурі молекули хімічної сполуки. Е.g.: *1-феніл-2, 3-диметил-4-метиламінопіразолон-5-N-метансульфонат натрія (анальгін)*.

2. Умовною, тривіальною (лат. *trivialis*, е – звичайний, буденний), яка не відображає систематичних принципів наукової класифікації, але зручна для застосування в практичній діяльності завдяки своїй компактності та легкості фонетико-граматичного розпізнавання.

В Україні лікарський засіб має тривіальну назву, яка фіксується у Державній фармакопеї (ДФ) і під якою поступає в аптеку. Тривіальні назви лікарських речовин легко запам'ятовують і легко транслітують з латинської мови українською і навпаки.

В латинській мові назви лікарських речовин є іменниками другої відміни середнього роду із закінченням *-um, i n*; в українській, як правило, - іменниками чоловічого роду на приголосний:

Седальгін - Sedalginum, i n

NB! При транслітерації тривіальних назв лікарських засобів необхідно враховувати орфографію грецьких коренів та частотних відрізків (ЧВ – словотворчі елементи, які регулярно використовуються у назвах лікарських засобів, зберігаючи своє семантичне значення):

Еритроміцин – Erythromycinum, i n

червоний /аб гриба штаму Streptomyces

Етазол – Aethazolum, i n

етильна гр. наявн.азоту

Якщо в українській мові назва лікарського засобу закінчується на *-форм* або *-ій*, то при транслітерації додається закінчення *-ium, ii n*:

Хлороформ - Chloroformium, ii n

Ксероформ - Xeroformium, ii n

Йодоформ - Iodoformium, ii n

Етоній - Aethonium, ii n

Бензогексоній - Benzohexonium, ii n

Транслітуючи українські назви речовин на *-a* латиною, це закінчення замінюється на стандартне *-um, i n*: *Глюкоза - Glucosum, i n*, проте є латинські назви із закінченням *-a* (I відміна): *Camphora, ae f; Bromcamphora, ae f; No-spa, ae f; Levopa, ae f...* Останнім часом часто зустрічаються латинські назви ЛР на приголосний: *Dorminal, Iopagnost, Neovir...* та англійзовані назви ліків із закінченням *-e*: *Levasole, Theophylline, Leurocristine...* Такі назви у рецептурі розглядаються як іменники II відміни із закінченням *-um, i n*.

Рецептурні форми: *Camphorae, Dorminali, Theophyllini*.

Словникова форма: *Dorminal(um), i n*

Тривіальні назви для синтетичних ЛЗ бувають:

- патентовані® (proprietary names) – назви, створені фірмою-

виробником, які належать їй на правах інтелектуальної власності та мають патентний захист;

- непатентовані (non-proprietary names) – назви, які вже мають визнання у світі, є суспільною власністю та не підлягають патентуванню.

Більшість ЛЗ мають патентовані торгові назви, зареєстровані у певній країні. На цьому підґрунті виникає проблема світової синонімії, яка пов'язана з тим, що препарати, які містять однаковий активний компонент можуть продаватися під різними торговими назвами як у межах однієї країни, так і у всьому світі. Так в Україні реалізуються декілька ЛЗ із активною речовиною *Ambroxolum*: *Abrol*, *Ambrobene*, *Ambrohem*, *Ambroxol-Tewa*, *Ambrolytin*, *Ambrotard*, *Bronchoval* etc. Це ускладнює розпізнавання лікарських препаратів та унеможливує контроль патентування у світовому масштабі.

Генеральні терміни базової термінології фармацевтичних наук

Лікарська сировина – це матеріали, які є джерелом для отримання лікарських речовин (рослини, тварини, мінерали, мікроорганізми, промисловий синтез, генна інженерія). Е.г.: *folia Urticae*, *toxinum Apis mellificae*, *chole*.

Діюча лікарська речовина – компонент лікарського засобу, який здійснює лікувальний ефект. Е.г.: *Chiphenadini hydrochloridum* – діюча речовина у складі ЛЗ *Phencarol*.

Лікарський засіб – речовина або композиція речовин, які офіційно дозволені до застосування в медицині для лікування. Е.г.: *Phencarol*, містить діючу речовину *Chiphenadini hydrochloridum* та допоміжні речовини.

Комбінований лікарський засіб – лікарський засіб, який містить більше ніж одну діючу речовину. Е.г.: *Phezam*, до його складу входять дві діючі речовини: *Pyracetam 400 мг* та *Cinnarizinum 25мг*

Лікарська форма – зручний для застосування стан, який надається лікарським матеріалам. Е.г.: *tabuletta*, *solutio*, *pasta*.

Лікарський препарат – лікарський засіб у вигляді певної лікарської форми. Е.г.: *tabulettae “Phezam”*, *solutio Synoestrolis oleosa*, *pasta Zinci-salicylata*.

Рецептурні формулювання, виражені наказовим способом

Повна форма	Скорочена форма	Переклад
Recipe:	Rp.:	Візьми:
Misce.	M.	Змішай.
Da.	D.	Видай.
Signa:	S.:	Познач:
Sterilisa!	Steril.!	Простерилізуй!

Грецькі корені та префікси, що пишуть через “у”

<i>myo-</i> м'яз	<i>phyt-</i> рослина
<i>myc(k)-</i> гриб, грибок	<i>cyan-</i> темно-синій
<i>oxy-</i> кисень, кисень, міцний	<i>ichthy-</i> риба
<i>glyc(k)</i> - солодкий	<i>erythr-</i> червоний
<i>hydr-</i> вода, гідроген, водень	<i>thyr-</i> той, що відноситься до щитоподібної залози
<i>pyr-</i> вогонь, жар	<i>phyll-</i> листок
<i>phys-</i> природний	<i>lyt-, lys-</i> руйнування, розчинення
<i>yl-</i> речовина, матерія, вуглеводневий радикал	<i>hypo-</i> під, зменшення, зниження, нижче норми
<i>cycl-</i> коло	<i>hyper-</i> над, збільшення, підвищення, вище норми
<i>poly-</i> багато	<i>sym-, syn-</i> з'єднання, сукупність, зв'язок
<i>pyo-</i> гній	<i>dys-</i> порушення, розлад функцій

Питання для самоконтролю

1. Яку назву лікарського засобу називають науковою або систематичною?
2. Яку назву лікарського засобу називають тривіальною?
3. До якої відміни належать латинські іменники, які позначають назви лікарських засобів?
4. Яка особливість транслітерації назв ЛЗ із грецькими коренями та префіксами, частотними відрізками?
5. Як транслітерують латиною українські назви ЛЗ із закінченнями *-форм* або *-ій*?
6. Як транслітерують латиною українські назви ЛЗ із закінченням *-а*?

7. Які рецептурні форми мають латинські назви ЛЗ на приголосний та англійзовані на -e?
8. Дати визначення терміна *лікарська сировина*.
9. Дати визначення терміна *діюча лікарська речовина*.
10. Дати визначення терміна *лікарський засіб*.
11. Дати визначення терміна *комбінований лікарський засіб*.
12. Дати визначення терміна *лікарська форма*.
13. Дати визначення терміна *лікарський препарат*.

ВПРАВИ

 I. Транслітерувати назви лікарських засобів латинською мовою у словниковій формі:

Українська назва	Латинський транслітерант	Українська назва	Латинський транслітерант
<i>анальгін</i>	<i>Analginum, i n</i>	кордіамін	
валідол		леворин	
дикаїн		мікроцид	
димедрол		новокаїн	
інсулін		седалгін	
карболен		стрептоцид	
корвалол		супрастин	
уродан		ксероформ	
веронал		седевал	
демерол		флаваксин	
адаброн		хіноформ	
беллалгін		декамевіт	
ніоформ		барбітон	
ерготоксин		грасідин	
хлороформ		йодоформ	

 II. Транслітерувати назви лікарських засобів латинською мовою у словниковій формі. Підкреслити грецькі корені та префікси, вказати їх значення:

Українська назва	Латинський транслітерант	Українська назва	Латинський транслітерант

<i>Фітин</i>	<i>Phytinum</i> , і н <i>рослина</i>	нітрогліцерин	
антипірін		окситетрациклін	
вінілін		окситоцин	
геліоміцин		піромекаїн	
гідролізін		саліциламід	
дипрофілін		тиреоїдин	
еритроміцин		фібринолізин	
іхтіол		фітолізин	
йодопірамін		циклобарбітал	
корглікон		циклодол	
мономіцин		ціанокобаламін	

III. Перекласти рецептурні фрагменти:

Український вираз	Латинський переклад	Скорочена форма
<i>Візьми: Мазі</i> (<i>Gen.sing.</i>)	<i>Recipe: Unguenti</i>	<i>Rp.: Ung.</i>
Візьми: Розчину		
Візьми: Емульсії		
Візьми: Лініменту		
Візьми: Пасти		
Візьми: Анальгіну		
Візьми: Дімедролу		
Візьми: Етилового спирту		
Візьми: Очищеної води		

 IV. Написати рецептурні рядки у повній формі, перекласти українською мовою:

Стандартне скорочення	Повна форма	Переклад
<i>Rp.: Aq. purif.</i> (<i>Gen.sing.</i>)	<i>Recipe: Aquae purificatae</i>	<i>Візьми: Очищеної води</i>
<i>Rp.: Ung.</i>		
<i>Rp.: Susp.</i>		
<i>Rp.: Spir. aethyl.</i>		
<i>Rp.: Tinct.</i>		
<i>Rp.: Dct.</i>		
<i>Rp.: Pulv.</i>		
<i>Rp.: Inf.</i>		
<i>Rp.: Sir.</i>		
<i>Rp.: Em.</i>		
<i>M. D. S.:</i>		
<i>Steril.!</i>		

Завдання проміжного контролю засвоєння лексико-фонетичного і граматико-синтаксичного забезпечення знань модуля I – заліку

Завдання 2

A. Перекласти українською мовою, написати слова у словниковій формі:

Латинське словосполучення	Словникова форма	Переклад
1. <i>Membranula ophthalmica</i>	<i>membranula, ae f – плівка; ophthalmicus, a, um - очний</i>	<i>очна плівка</i>
2. <i>Suspensio Tetracyclini</i>		
3. <i>Infusum herbae Hyperici</i>		

4. Extractum Crataegi spissum		
----------------------------------	--	--

Б. Перекласти латинською мовою, написати слова у словниковій формі:

Українське словосполучення	Словникова форма	Переклад
1. Суспензія тетрацикліну	<i>suspensio, onis f - суспензія Tetracyclinum, i n - тетрациклін</i>	<i>Suspensio Tetracyclini</i>
2. Натуральний шлунковий сік		
4. Насіння строфанту		
5. Таблетки тиреоїдину, покриті оболонкою		

SENTENTIAE

1. Bene dignoscitur, bene curatur.	Добре розпізнається, добре лікується.
2. Naturalia, non sunt turpia.	Природне не є потворним (<i>Цельс</i>).
3. Non vi, sed mente.	Не силою, а розумом.
4. O tempora, o mores!	О часи, о звичаї! (<i>Цицерон</i>).
5. Aut cum scuto, aut in scuto.	Або зі щитом, або на щиті.
6. Persona grata.	Бажана особа.
7. Persona non grata.	Небажана особа.

РЕЦЕПТ. СТРУКТУРА РЕЦЕПТА. ГРАМАТИЧНА СТРУКТУРА РЕЦЕПТУРНОГО РЯДКА. ПРАВИЛА ВИПISУВАННЯ РЕЦЕПТІВ. ПРОСТИЙ ТА СКЛАДНИЙ РЕЦЕПТ

Рецепт

Рецепт (*receptum* - "взяте" від *recipio, ere* 3 - брати) - це письмове звернення лікаря до фармацевта, укладене за встановленою формою про виготовлення, видачу і спосіб вживання ліків. Рецепт – важливий юридичний документ, який оформлюється згідно з наказом МОЗ України №360 від 19.07.2015 “Про порядок виписування рецептів та відпуску лікарських засобів і виробів медичного призначення з аптек”.

Структура рецепта. Простий та складний рецепт

Рецепт виписується на спеціальному бланку. У структурі рецепта прийнято виділяти 10 частин:

1. **Inscriptio** - назва лікувального закладу та його дані.
2. **Datum** - дата виписування рецепта.
3. **Nomen aegroti** - прізвище та ініціали хворого.
4. **Aetas aegroti** - вік хворого.
5. **Nomen medici** - прізвище та ініціали лікаря.
6. **Invocatio** - звернення лікаря до провізора (фармацевта), виражене рецептурним формулюванням *Recipe: (Rp.:)*.
7. **Designatio materialium** (позначення речовин) - назви лікарських речовин (*Gen. sing.*) та їх вагова кількість (*Acc.*).

Під *Recipe:* нічого не пишеться, це поле залишається для фармацевта. Кожний новий рядок починається строго на одній вертикалі. Позначення кількості записується у правій частині *Designatio materialium*. Якщо назва лікарського препарату не поміщається на одному рядку, то потрібно здійснити перенос на наступний рядок за правилами, а саме: переносити можна лише цілі слова та числа, частини слів та окремі цифри не переносяться! Слова, які переносять на наступний рядок, зміщують вправо, для того, щоб фармацевт міг відрізнити самостійний рядок від того, який продовжує попередній.

Якщо у рецепті виписується одна речовина, то такий рецепт

називається простим. Якщо ж виписується декілька речовин, то рецепт вважається складним. У складному рецепті назви лікарських речовин пишуть одну під одною у порядку важливості:

- **basis (remedium cardinale)** - основна діюча речовина, яка здійснює терапевтичний ефект;
- **remedium adjuvans** - допоміжна речовина, яка підсилює або послаблює дію **basis**;
- **remedium corrigens** - коригуюча речовина, здатна змінити колір, смак, запах тощо, e.g.: *Saccharum*;
- **remedium constituens** - формоутворююча речовина, яка надає кінцевої форми, e.g.: *Adeps suillus depuratus*.

E.g.: Recipe: **Resorcini 0,5**

Anaesthesini 1,0

Ichthyoli

Vaselini ana 5,0

Misce, fiat unguentum.

Da.

Signa: Для змащування пошкоджених ділянок шкіри.

8. **Praescriptio** - припис для фармацевта про спосіб виготовлення та видачу ліків.

Може бути виражений:

- простими рецептурними формулюваннями:
Da. (D.), Misce. (M.), Sterilisa! (Steril.!);
- складними рецептурними формулюваннями:
Da tales doses numero 10 in tabulettis. (D.t.d. N.10 in tab.);
Misce, fiat pulvis. (M., f. pulv.)

E.g.: Recipe: Resorcini 0,5

Anaesthesini 1,0

Ichthyoli

Vaselini ana 5,0

Misce, fiat unguentum.

Da.

Signa: Для змащування пошкоджених ділянок шкіри.

9. **Signatura** - позначення або сигнатура. У цій частині рецепта лікар державною мовою дає вказівку пацієнту щодо способу, дози та частоти вживання ліків, зазначає тривалість лікування.

E.g.: Recipe: Resorcini 0,5
 Anaesthesini 1,0
 Ichthyoli
 Vaselini ana 5,0
 Misce, fiat unguentum.
 Da.

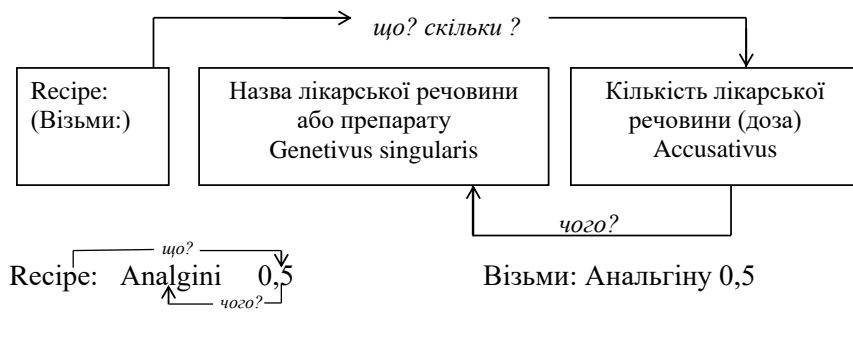
Signa: Для змащування пошкоджених ділянок шкіри.

10. **Subscriptio et sigillum personale medici** - підпис та особиста печатка лікаря.

Граматична структура рецептурного рядка

Основний зміст рецепта представлено у *Designatio materialiarum*. Із звернення *Recipe: (Rp.:)* починається латинська частина рецепта, побудована за правилами латинської граматики.

Схема граматичної залежності рецептурного рядка

Правила виписування рецепта

Кожна лікарська речовина пишеться з нового рядка з великої літери. Назви лікарських речовин або препаратів граматично залежать від дози і ставляться у родовому відмінку.

E.g.:

Візьми: Йодоформу 2,5
Вазеліну до 25,0
Змішай, нехай утвориться
мазь.
Видай.
Познач: Змащувати
уражені ділянки
шкіри.

Recipe: Iodoformii 2,5
Vasellini ad 25,0
Misce, fiat unguentum.
Da.
Signa: Змащувати
уражені
ділянки
шкіри.

Кількість твердих, сипких, м'яких лікарських речовин виписують у грамах та долях грама, слово "грам" опускають, а число позначають десятковим дробом. Долі грама називають латиною у відповідності до назв латинських числівників:

1,0 – 1 грам

0,1 – 1 дециграм (*decem - 10*)

0,01 – 1 сантиграм (*centum - 100*)

0,001 – 1 міліграм (*mille - 1000*)

0,0001 – 1 дециміліграм

0,00001 – 1 сантиміліграм

0,000001 – 1 мікрограм (*гр. micros - малий*)

Кількість рідких лікарських речовин вказують в об'ємних одиницях – мілілітрах (ml), рідше у грамах: 10 ml, 5 ml .

Якщо виписують рідку лікарську речовину у кількості менше 1 мл, то вона дозується у краплях: слово *gutta - крапля* ставлять в знахідному відмінку однини або множини (Acc.sing. seu plur.); кількість крапель позначають римською цифрою і ставлять після слова *крапля*:

Acc. sing. guttam I (gtt. I)

Acc. plur. guttas V (gtts.V)

При виписуванні антибіотиків та гормонів дозування вказують в біологічних одиницях дії (МОД / ОД - міжнародна одиниця дії / одиниця дії); сироватки та вакцини дозують в анатоксичних одиницях (АО), така кількість позначається в тисячах та мільйонах.

E.g.: 200 000 ОД; 3000 АО.

Якщо дві або декілька лікарських речовин виписують підряд в однаковій кількості, то вагову кількість вказують тільки один раз поряд із останньою, а перед числом ставлять слово *ana (āā) - по, порівну, порівну по*.

Recipe: Amidopyrini

Analginī ana 0,25

Da tales doses numero 12 in tabulettis.

Signa: По I таблетці при головному болю.

З великої літери у *Designatio materiarum* пишуть:

1. Початок кожного нового рецептурного рядка.
2. Назви лікарських речовин, засобів, препаратів.

E.g.: Rp.: Synoestrolī

3. Назви лікарських рослин.

E.g.: Rp.: ... Rosae

4. Найменування катіонів.

E.g.: Rp.: Platyphyllīni hydrotartratis

З малої літери у *Designatio materiarum* пишуть:

1. Прикметники, дієприкметники.

E.g.: Rp.: Aquae purificatae

2. Назви органів (частин) рослин.

E.g.: Rp.: Decocti corticis Quercus

3. Найменування аніонів.

E.g.: Rp.: Calcii chloridi

Додаткові написи в рецепті

Якщо потрібно терміново видати ліки, у верхньому правому куті рецептурного бланка пишуть: *Cito!* - *Швидко!* або *Statim!*-*Негайно!*

Якщо ліки потрібно видати за одним рецептом двічі (тричі), у верхньому правому куті рецептурного бланка пишуть: *Repete!* – *Повтори!* *Bis repetatur!* - *Повторити двічі!* або *Repete bis (ter)!* – *Повтори двічі (тричі)!*

Може бути вказано: *Non repetatur!* - *Не повторюй!*

Якщо лікар виписує ліки для себе, то у частині рецепту *Nomen aegroti* поряд із своїм прізвищем він уточнює *Pro auctore* (*Pro me*) – *Для автора (Для мене)*.

Примітка: В давні часи рецепти закінчувалися словами *Cum Deo!* – *З Богом!* та знаком #, який позначав подвосний хрест, що, так би мовити, благословляв на відповідальну дію з приготування ліків. Ці слова не пишуть у сучасному рецепті, проте знак # використовують для розділення різних рецептів, написаних на одному бланку.

Скорочення в рецептах

Рецептурні скорочення регламентуються наказом Міністерства охорони здоров'я.

Основна вимога – скорочення повинні бути однозначно зрозумілі.

У рецепті скорочуються:

- назви лікарських форм: *tab., sol., tinct.*;
- назви органів рослин: *rad., fl., hb.*;
- стандартні прості та складні рецептурні формулювання: *M.; M., f.pulv.*;
- стандартні означення (прикметники, дієприкметники): *oleos., ophth., pct.*

У рецепті не скорочуються:

- назви лікарських речовин: *Mentholum, Papaverinum*;
- назви лікарських рослин: *Mentha, Papaver*;
- назви хімічних сполук: *Phenylii salicylas, i/at is m; Papaverini hydrochloridum, i/i n.*

Зразок рецептурного бланка

ФОРМА

рецептурного бланка № 1 (Ф-1) для виписування лікарських засобів і виробів медичного призначення, що відпускаються за повну вартість, безоплатно або з доплатою

Найменування закладу охорони здоров'я або прізвище, ім'я, по батькові ФОП _____

Місцезнаходження закладу охорони здоров'я або ФОП* _____

Код за ЄДРПОУ / Реєстраційний номер _____

облікової картки платника податків** _____

Реквізити ліцензії на провадження господарської

діяльності з медичної практики

або рішення органу ліцензування

про видачу ліцензії на провадження

господарської діяльності з медичної практики

РЕЦЕПТ

№ _____

Медична документація ф-1

" _____ " _____ 20__ р.

(дата виписування рецепта)

дорослий, дитячий (потрібне підкреслити)

За повну вартість

Безоплатно джерело фінансування _____

З доплатою джерело фінансування _____

Прізвище, ініціали та вік хворого _____

Номер карти амбулаторного чи стаціонарного хворого _____

Прізвище та ініціали лікаря _____

Рр:

Рр:

Rp: _____

Додаткова інформація _____

Підпис та особиста печатка лікаря _____

Питання для самоконтролю

1. Дати визначення рецепта.
2. Назвати латинські назви 10 частин рецепта.
3. Описати коротко 1, 2, 3, 4, 5 частини рецепта. Якою мовою записуються ці частини на рецептурному бланку?
4. Описати коротко 6 та 7 частини рецепта. Якою мовою записують ці частини на рецептурному бланку?
5. Описати коротко 8, 9, 10 частини рецепта. Якою мовою записують ці частини на рецептурному бланку?
6. Який рецепт вважається простим, а який – складним?
7. В якій послідовності записуються назви лікарських речовин у *Designatio materiarum* складного рецепта?
8. Описати граматичну структуру рецептурного рядка.
9. В яких одиницях дозують тверді лікарські речовини? Як позначають та читають кількість твердих ЛР?
10. В яких одиницях дозують рідкі лікарські речовини? Як позначають кількість рідких ЛР?
11. В яких одиницях дозують антибіотики та гормони? Як позначають таку кількість?
12. Як оформлюють *Designatio materiarum*, якщо записують назви ЛР підряд у однаковій кількості?
13. Які слова пишуть з великої літери у рецептурному рядку?
14. Які слова пишуть з малої літери у рецептурному рядку?
15. Які є додаткові написи в рецепті? Коли вони вживаються?
16. Які слова рекомендовано скорочувати у рецепті?
17. Які слова не рекомендовано скорочувати у рецепті?

ВПРАВИ

 I. Перекласти рецепти у повній та скороченій формах, написати і вивчити слова із *Designatio materiarum* у словниковій формі:

<p>1. Візьми: Настойки конвалії 15 мл Видай. Познач: По 15 крапель 3 рази на день.</p> <p><i>D.M.: tinctura, ae f- настойка; Convallaria, ae f - конвалія</i></p>	<p><i>Recipe: Tincturae Convallariae 15 ml</i></p> <p><i>Da.</i> <i>Signa: По...</i></p> <p><i>Rp.: Tinct. Convallariae 15 ml</i> <i>D.S.: По...</i></p>
<p>2. Візьми: Емульсії санорину 0,1 % 10,0 Видай. Познач: По 2 краплі в ніс 2-3 рази на добу протягом 4-6 днів.</p> <p><i>D.M.: Sanorinum, i n</i></p>	
<p>3. Візьми: Мазі апілаку 1% 10,0 Видай. Познач: Очна мазь. Закладати за повіки 2-3 рази на день.</p> <p><i>D.M.: Apilacum, i n</i></p>	
<p>4. Візьми: Розчину піромекаїну 0,5 % - 10 мл Видай. Познач: Очні краплі. По 2 краплі 3 рази на добу.</p> <p><i>D.M.: Pyromecainum, i n</i></p>	

 П. Узгодити прикметники із іменниками у Nom.sing. та утворити рецептурні форми термінів:

Словникова форма	Форма Nom.sing.	Рецептурна форма
1. еліксир (грудний)		
<i>elixir, iris n pectoralis, e</i>	<i>Elixir pectorale</i>	<i>Elixiris pectoralis</i>
2. емульсія (олійна, насіннева)		
oleosus, a, um seminalis, e		
3. пластир (бактерицидний, складний, простий)		
bactericidus, a, um compositus, a, um simplex, icis		
4. екстракт (рідкий, сухий, густий)		
fluidus, a, um siccus, a, um spissus, a, um		
5. лінімент (аміачний, леткий)		
ammoniatu, a, um volatilis, e		
6. розчин (ізотонічний, олійний, спиртовий)		
isotonicus, a, um oleosus, a, um spirituosus, a, um		
7. порошок (крупний, дрібний, найдрібніший)		
grossus, a, um subtilis, e sutilissimus, a, um		
8. настойка (ефірна, спиртова)		
aethereus, a, um		

spirituosus, a, um		
9. збір (протиастматичний, антигемороїдальний, послаблювальний)		
antiasthmaticus, a, um antihaemorrhoidalis, e laxans, ntis		

Завдання проміжного контролю засвоєння лексико-фонетичного і граматико-синтаксичного забезпечення знань модуля І – заліку

Завдання 2

А. Перекласти українською мовою, написати слова у словниковій формі:

Латинське словосполучення	Словникова форма	Переклад
1. Tinctura Rhei amara	<i>tinctura, ae f - настойка</i> <i>Rheum, i n - ревінь</i> <i>amarus, a, um - гіркий</i>	<i>гірка настойка</i> <i>ревеню</i>
2. Unguentum Hydrargyri album		

Б. Перекласти латинською мовою, написати слова у словниковій формі:

Українське словосполучення	Словникова форма	Переклад
1. Розчин нітрогліцерину	<i>solutio, onis f - розчин</i> <i>Nitroglycerinum, i n - нітрогліцерин</i>	<i>Solutio</i> <i>Nitroglycerini</i>
2. Розчин ціанокобаламіну		

SENTENTIAE

1. Omnia mea mecum porto.	Все своє ношу з собою.
2. Ars longa, vita brevis.	Мистецтво – довговічне, життя – коротке.

3. Mala herba, cito crescit.	Погана трава (бур'ян) швидко росте.
4. Hosti pectus, cor amīco.	Груди – для ворога, серце – для друга.
5. Homo ornat locum, non locus homīnem.	Людина прикрашає місце, а не місце людину.
6. Pro et contra.	За і проти.
7. Ad Kalendas Graecas.	До грецьких календ (тобто ніколи).

**СУЧАСНІ ПРИПИСИ ТАБЛЕТОК, ДРАЖЕ, СУПОЗИТОРІЇВ,
ОЧНИХ ПЛІВОК. ДІЄСЛОВО *FIO, FIERI*; ВІДМІНЮВАННЯ
ТА ВЖИВАННЯ. РЕЦЕПТУРНІ ФОРМУЛЮВАННЯ ДЛЯ
ПОЗНАЧЕННЯ ЛІКАРСЬКИХ ФОРМ ПРИ ТРАДИЦІЙНОМУ
ВИПISУВАННІ ЛІКІВ. ЧАСТОТНІ ВІДРІЗКИ З ХІМІЧНИМ
ЗНАЧЕННЯМ**

Сучасні приписи таблеток, драже, супозиторіїв, очних плівок

У рецептурі існує два приписи: традиційний (розгорнутий) припис та сучасний (скорочений) припис.

Схема традиційного припису

1. *Designatio materiarum* :

інгредієнти у *Gen. sing.*, в порядку їх важливості та доза кожного з них у *Acc.*

2. *Praescriptio* виражають, як правило, складними рецептурними формулюваннями із вказівкою лікарської форми, назву якої ставлять у відповідній граматичній формі:

- після прийменників *in, pro* в *Abl. plur.*,
- після *fiat* в *Nom. sing.*,
- після *fiant* в *Nom. plur.*

Acc. plur. Abl. sing. Abl. plur. Abl. plur.

*E.g.: Da tales doses numero 10 in tabulettis / pro injectionibus.
(D. t. d. N. 10 in tab. / pro inject.) –*

Видай такі дози числом 10 у таблетках / для ін'єкцій.
Nom. sing.

Misce, fiat suppositorium rectale. (M., f. supp. rect.) –

Змішай, нехай утвориться ректальний супозиторій.

Nom. plur.

Misce, fiant pilulae. (M., f. pil.) –

Змішай, нехай утворяться пілюлі.

Gen. sing. Acc.

Recipe: Analgini 0,5

Rp.: Analgini 0,5

Da tales doses numero 10 in tabulettis.

D.t.d. N. 10 in tab.

Signa: По 1 таблетці 3 рази на день.

S.: По...

Схема сучасного припису

1. *Designatio materiarum:*

• Назви **лікарських форм** таких як: таблетки, драже, супозиторії, очні плівки, медичні п'явки (готові обчислювані лікарські форми) вживаються в формі *Acc. plur.* (граматично залежать від *Recipe*, а не від дози):

Recipe: Tabulettas ... obductas (enterosolubiles)

Rp.: Tab....obd. (enterosol.)

Recipe: Dragee ...

Rp.: Dragee ...

Recipe: Suppositoria (rectalia / vaginalia)...

Rp.: Supp. (rect. / vagin.)...

Recipe: Membranulas ophthalmicas ...

Rp.: Membr. ophth. ...

Recipe: Hirudines medicinales

Rp.: Hirudines medicinales

N.B.! Назви всіх інших лікарських форм (необчислюваних) вживаються після *Recipe:* в *Gen.sing.*, рідше у *Gen.plur.*:

E.g.: Recipe: Pastae .../ Solutionis.../ Tincturae .../ Specierum atararum

- Назва **лікарської речовини** в *Gen. sing.*
- Кількість діючої речовини в одній таблетці *etc.*
- Кількість таблеток *etc.* на курс лікування.

2. ***Praescriptio*** виражають, як правило, простим рецептурним формулюванням *Da. (D.)*.

Acc.pl. Gen.sg. Acc. Abl.sg.

Recipe: Tabulettas Analgini 0,5 numero 10 Rp.: Tab. Analgini 0,5 N. 10

Da.

D.S.: По...

Signa: По 1 таблетці 3 рази

на день.

Назви лікарських засобів, які мають комбінований склад (тобто містять в одній лікарській формі більше ніж одну діючу лікарську речовину у фіксованих дозах), беруться у лапки, вказуються в *Acc. sing.*, і виступають прикладкою. Доза діючих речовин при цьому не вказується, тому що вона стандартна.

Recipe: Tabulettas «Pentalginum» numero 10

Da.

Signa: По 1 таблетці 2-3 рази на день.

NB! Склад таблеток «Пентальгін» :
 Амідопірин 0,3
 Анальгін 0,3
 Кофеїн-бензоат натрію 0,05
 Фенобарбітал 0,01
 Кодеїн 0,015

Якщо до складу супозиторіїв або очних плівок входить одна діюча речовина, то її назва пишеться із прийменником *cum* (з) в *Abl.sing.* після назви лікарської форми:

Recipe: Suppositoria cum Dimedrolo 0,02 numero 10

Rp.: Supp. cum Dimedrolo 0,02 N.10

Recipe: Membranulas ophthalmicas cum Florenalo numero 30

Rp.: Membr. ophth. cum Florenalo N.30

Дієслово *fio, fieri*; відмінювання та вживання.

Рецептурні формулювання для позначення лікарських форм при традиційному виписуванні ліків

Схема рецептурного формулювання із дієсловом *fio, fieri* – *робитися, утворюватися* (у формі *Conjunctivus sing./plur.*):

Misce, fiat + назва лікарської форми в *Nom. sing.*

Misce, fiant + назва лікарської форми в *Nom. plur.*

1. <i>Misce, fiat pasta.</i>	<i>M., f. past.</i>	Змішай, нехай утвориться паста.
2. <i>Misce, fiat unguentum.</i>	<i>M., f. ung.</i>	Змішай, нехай утвориться мазь.
3. <i>Misce, fiat linimentum.</i>	<i>M., f. linim.</i>	Змішай, нехай утвориться лінімент.
4. <i>Misce, fiat emulsum.</i>	<i>M., f. emuls.</i>	Змішай, нехай утвориться емульсія.
5. <i>Misce, fiat suppositorium rectale.</i>	<i>M., f. supp.rect.</i>	Змішай, нехай утвориться ректальний супозиторій.
6. <i>Misce, fiat suppositorium vaginale.</i>	<i>M., f. supp. vagin.</i>	Змішай, нехай утвориться вагінальний супозиторій.
7. <i>Misce, fiat pulvis.</i>	<i>M., f. pulv.</i>	Змішай, нехай утвориться порошок.
8. <i>Misce, fiant species.</i>	<i>M., f. spec.</i>	Змішай, нехай утвориться збір.

9. Misce, fiat pilulae.	<i>M., f. pil.</i>	Змішай, нехай утворяться пілюлі.
-------------------------	--------------------	----------------------------------

Традиційно у даному формулюванні дієслово *fiat* (*fiant*) вживалося із сполучником *ut* – *щоб*, який в сучасних рецептах опускається. Проте у рецептурному рядку після вислову *quantum satis* – *скільки потрібно* сполучник *ut* обов'язково пишеться, e.g.: Recipe: Olei Casaeo quantum satis, ut fiat suppositorum rectale.

Частотні відрізки з хімічним значенням

У фармації та фармакології терміни, що позначають назви ліків, утворюються за допомогою частотних відрізків, які можуть відображати інформацію про хімічний склад, терапевтичний ефект, анатомічний орган, фізіологічний процес, фармакологічну дію, джерело отримання etc. E.g.: *Benzonaphtholum* (бензольна група, наявність нафталану); *Tensonalum* (гіпотензивний); *Cardiovalenum* (серцевий); *Allochololum* (жовчогінний); *Tetracyclinum* (антибіотики-тетрацикліни); *Apisarthronum* (продукт бджільництва).

Частотні відрізки - це словотворчі елементи, які регулярно використовуються у назвах лікарських засобів, стійко зберігаючи своє семантичне значення.

Частотний відрізок	Значення
1. meth	метильна група <i>e.g. Methioninum</i>
2. aeth	етильна група <i>e.g. Aethazolum</i>
3. phen	фенильна група <i>e.g. Phenacetinum</i>
4. benz	бензольна група <i>e.g. Benzonalum</i>
5. yl	вуглеводневий радикал <i>e.g. Barbamylum</i>
6. (a)zol, (a)zin, (a)zid, (e)zin, (i)zin, zon, az	азотгрупа <i>e.g. Dibazololum</i>
7. thi	наявність атома сірки, заміщуючий атом сірки <i>e.g. Thiopentalum</i>
8. phthor (flu)	фтор <i>e.g. Phthorlac(um)</i>
9. phosph	фосфор <i>e.g. Phosphrenum</i>

10. naphth	наявність нафталанового ядра, нафта, нафталан <i>e.g. Naphthalanum</i>
------------	---

Питання для самоконтролю

1. Як оформлюється *Designatio materiarum* у традиційному приписі?
2. Як оформлюється *Praescriptio* у традиційному приписі?
3. Як оформлюється *Designatio materiarum* у сучасному приписі?
4. Як оформлюється *Praescriptio* у сучасному приписі?
5. Як оформлюється рецептурний рядок, якщо виписуються ліки комбінованого складу?
6. Як оформлюється рецептурний рядок, якщо виписуються супозиторії або очні плівки, до складу яких входить одна діюча ЛР?

ВПРАВИ

 I. Транслітерувати назви лікарських засобів латинською мовою у словниковій формі. Визначити частотні відрізки, вказати їх значення:

апрофен Аро <u>phen</u> um, і n фенильна група	етаперазин	тіопроперазин
бензогексоній	етоній	тіофосфамід
бензонал	метеразин	унітіол
бензонафтол	метилпреднізолон	фенаболін
бетіол	нафталан	феназепам
вінілін	нафтизин	фенілбутазол

<p>Змішай, нехай утвориться порошок. Видай такі дози числом 10 Познач: По 1 порошку протягом дня.</p> <p><i>Coffeinum, i n; Saccharum, i n</i></p>	
<p>3. Візьми: Таблетки "Пентальгін" числом 10 Видай. Познач: По 1 таблетці 3 рази на день.</p> <p><i>Pentalginum, i n</i></p>	
<p>4. Візьми: Таблетки фенобарбіталу 0,05 числом 10 Видай. Познач: По 1 таблетці на ніч.</p> <p><i>Phenobarbitalum, n</i></p>	

 III. Узгодити прикметники з іменниками у Nom.sing. та утворити рецептурні форми термінів:

Словникова форма	Форма Nom.sing.	Рецептурна форма
1. плівка (очна)		
<i>membranula, ae f ophthalmicus, a, um</i>	<i>membranula ophthalmica</i>	<i>membranulas ophthalmicas</i>
2. таблетка (протиблювотна, для імплантації, під'язикова, защічна, шлункова)		
<i>antiemeticus, a, um implantatus, a, um sublingualis, e transbuccalis, e stomachicus, a, um</i>		

3. супозиторій (ректальний, вагінальний)		
rectalis, e		
vaginalis, e		
4. п'явка (медична)		
medicinalis, e		

Завдання проміжного контролю засвоєння лексико-фонетичного і граматико-синтаксичного забезпечення знань модуля І – заліку

Завдання 2

A. Перекласти українською мовою, написати слова у словниковій формі:

Латинське словосполучення	Словникова форма	Переклад
1. <i>Tablettae radiceis Rhei</i>	<i>tabletta, ae f - таблетка radix, icis f - корінь Rheum, i n - ревінь</i>	<i>таблетки кореня ревеню</i>
2. <i>Extractum Absinthii spissum</i>		
3. <i>Solutio Camphorae oleosa</i>		
4. <i>Pulvis ad usum internum (pro usu interno)</i>		
5. <i>Rheopyrinum in ampullis</i>		

B. Перекласти латинською мовою, написати слова у словниковій формі:

Українське словосполучення	Словникова форма	Переклад
1. Спиртовий розчин граміцидину	<i>solutio, onis f - розчин Gramicidinum, i n -</i>	<i>Solutio Gramicidini spirituosa</i>

	<i>граміцидин spirituosus, a, m - спиртовий</i>	
2. Настій квіток календули		
3. Спиртовий розчин		
4. Таблетки циклофосфану, покріті оболонкою		
5. Розчин в ампулах для ін'єкцій		
6. Мікстура для дітей		
7. Йод в чистому вигляді		
8. Таблетка проти кашлю		

Завдання 3

А. Підкреслити частотні відрізки, вказати їх значення:

<u>Aethamizolum</u> <i>етильна група азотгрупа</i>	Benzonaphtholum	Bethiolum
Dibazolum	Hexaphosphamidum	Naphthalanum
Naphthyzinum	Phthoracizinum	Phosphrenum
Trimethinum	Thiphenum	Nitroglycerinum

В. Транслітерувати назви лікарських засобів латинською мовою в словниковій формі:

Бензонафтол <i>Benzonaphtholum, i n</i>	Метилпреднізолон
Бетіол	Нітрогліцерин

Етазол	Оксафенамід
Етаперазин	Тіофосфамід

Завдання 4

Виписати слова із *Designatio materialium* у словниковій формі.
Перекласти рецепти латинською мовою:

<p>1. Візьми: Настойки конвалії Настойки валеріани по 10 мл Рідкого екстракту глуду 5 мл Ментолу 0,05 Змішай. Видай. Познач: По 20 крапель 3 рази на день. <i>D.m.: tinctura, ae f; Convallaria, ae f; Valeriana, ae f; extractum, i n; Crataegus, i f; fluidus, a, um; Mentholum, i n</i></p>	<p><i>Recipe: Tincturae Convallariae Tincturae Valerianae ana 10 ml Extracti Crataegi fluidi 5 ml Mentholi 0,05 Misce. Da. Signa: По ...</i></p>
<p>2. Візьми: Розчинного стрептоциду 5,0 Розчину глюкози 1% 100 мл Змішай. Простерилізуй! Видай. Познач: По 20 мл на одне вливання (в/в).</p>	<p><i>D.m.: solubilis, e</i></p>
<p>3. Візьми: Настою кореня валеріани 20,0:200 мл Настойки пустирника 20 мл Змішай. Видай.</p>	

<p>Познач: По 1 столовій ложці 3 рази на день.</p>	<p><i>D.m.:Leonurus, i m</i></p>
<p>4. Візьми: Мазі мікосептину 30,0 Видай. Познач: Змащувати шкіру зовнішнього слухового проходу.</p>	<p><i>D.m.:</i></p>
<p>5. Візьми: Драже діазоліну 0,05 числом 20 Видай. Познач: По 1 драже 2 рази після їди.</p>	<p><i>D.m.:</i></p>

SENTENTIAE

1. Non scholae sed vitae discimus.	Не для школи, а для життя вчимося.
2. Fortūna caeca est.	Доля сліпа.
3. Audentes fortūna adjūvat.	Відважним доля допомагає.
4. Scientia potentia est.	Знання – сила.
5. Est modus in rebus.	Є міра в речах.
6. Alea jacta est (Caesar).	Жереб кинуте (незворотність прийнятого рішення).
7. Optimum medicamentum quies est.	Спокій – це найкращі ліки.

**НОМЕНКЛАТУРА ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ.
TERMINI GENERALES. ПЕРША ТИПОВА ГРУПА. ДРУГА
ТИПОВА ГРУПА. ЧАСТОТНІ ВІДРІЗКИ ТЕРАПЕВТИЧНОГО,
АНАТОМІЧНОГО І ФІЗІОЛОГІЧНОГО ХАРАКТЕРУ.
ЧАСТОТНІ ВІДРІЗКИ У МІЖНАРОДНИХ
НЕПАТЕНТОВАНИХ НАЙМЕНУВАННЯХ ЛІКАРСЬКИХ
РЕЧОВИН INN. РЕЦЕПТУРНІ ФОРМУЛЮВАННЯ**

**Номенклатура лікарських засобів.
Termini generales. Перша-п'ята типові групи.
Перша типова група. Друга типова група**

У номенклатурі лікарських засобів виділяють декілька типових груп найменувань. Кожна група характеризується спільними особливостями структури, змісту та знакової форми.

- Перша типова група. Назви лікарської сировини рослинного походження, а саме: органи, частини рослин та продукти первинної обробки (олії, смоли, камеді, молочні соки). Такі найменування являють собою конструкції з неузгодженим означенням, у яких на першому місці вказують назву органа рослини або продукту у Nom. sing. (*herba, cortex, oleum*) / plur. (*folia, flores, radices, rhizomata, semina, stigmata*), а на другому місці вказують назву рослини у Gen. sing., рідше у Gen. plur. (у назвах олій, які виготовляються із кістянок рослин).

E.g.: *folium Urticae; flores Chamomillae; Oleum Olivarum; gummi Armeniacae.*

- Друга типова група. Назви лікарських препаратів, які є витяжками із рослинної сировини (настої, відвари, настойки, екстракти, сиропи). Це граматичні конструкції із неузгодженими означеннями.

Назви сиропів та екстрактів містять назву лікарської форми (Nom.sing.) та назву лікарської рослини (Gen.sing.). У назвах екстрактів часто вказується їх консистенція (рідкий,

сухий, густий).

E.g.: *sirupus Aloës, extractum Crataegi fluidum*.

Назви настоїв та відварів складаються із назви лікарської форми (Nom.sing.), назви органу рослини (Gen.sing. / plur.) та назви рослини (Gen.sing.).

E.g.: *decoctum corticis Quercus, decoctum gemmarum Pini, infusum herbae Bursae pastoris, infusum foliorum Eucalypti*.

У назвах складних настоїв та відварів назва органу рослини не вказується, натомість вводиться узгоджене означення *compositus, a, um* – складний.

E.g.: *infusum Sennae compositum*.

- Третя типова група. Тривіальні назви хімічних речовин (1. індивідуальні речовини вилучені із рослин: алкалоїди та глікозиди; 2. синтетичні речовини).

E.g.: *Atropinum, Coffeinum, Absinthinum; Trimethinum, Vasocorum*.

- Четверта типова група. Назви лікарських препаратів, які включають значення лікарської форми та речовини.

E.g.: *tabletae Thyreoidini obductae, suppositoria "Anuzolum", unguentum Ichthyoli, solutio Viridis nitentis aquosa*.

- П'ята типова група. Хімічна термінологія. Назви хімічних елементів, кислот, оксидів, солей etc.

E.g.: *Hydrargyrum, Acidum sulfurosum, Zinci oxydum, Bismuthi subnitras*.

Частотні відрізки терапевтичного, анатомічного і фізіологічного характеру

Частотний відрізок	Значення
1. cor, card(i)	серцеві, кардіотонічні, коронаророзширювальні
2. vas, angi	спазмолітичні, судинорозширювальні
3. dol, alg	анальгетики, болезаспокійливі

4. pres(s), tens	гіпотензивні, для зниження артеріального тиску
5. test, vir, andr, stan, ster	андрогенні, препарати чоловічих статевих гормонів
6. cid	антибактеріальні, протипаразитарні
7. sept	антисептичні, знезаражуючі
8. pyr	антипіретики, жарознижуючі
9. aesthes	анестетики, знеболювальні
10. cain	місцевоанестезуючі, місцевознеболювальні
11. ceph (cef)	антибіотики групи цефалоспоринів
12. cillin	антибіотики-пеніциліни
13. mycin	антибіотики, продуковані штамми гриба <i>Streptomyces</i>
14. cyclin	антибіотики-тетрацикліни
15. oestr	естрогенні, препарати жіночих статевих гормонів
16. sulfa	антимікробні сульфаніламід
17. io	йодовмісні, рентгеноконтрасні
18. strept	1. засоби, що вбивають стрептококи 2. продукт життєдіяльності гриба штаму <i>Streptomyces</i>
19. trop	направлені, діючі на певний орган

Спеціальні рецептурні формулювання та професійні вислови

1. in charta cerata	<i>in ch. cer.</i>	у воскованому папері
2. in tabulettis (obductis)	<i>in tab. (obd.)</i>	у таблетках (покритих оболонкою)
3. in capsulis gelatinosis	<i>in caps. gel.</i>	у желатинових капсулах
4. in capsulis amylaceis =	<i>in caps. amyl. =</i>	у крохмальних капсулах =
5. in oblatis	<i>in obl.</i>	в облатках
6. in capsulis geloduratis	<i>in caps. gelodur.</i>	у гелодуратових капсулах
7. in ampullis	<i>in amp.;</i> <i>in ampull.</i>	в ампулах

8. in spritz-tubulis		у шприц-тюбиках
9. in vitro	<i>in vitro.</i>	у склянці, в пробірці, в лабораторних умовах
10. in vitro nigro	<i>in vitro. nigr.</i>	у темній склянці
11. in vitro flavo	<i>in vitro. fl.</i>	у жовтій склянці
12. in vivo		на живому організмі
13. contra tussim		проти кашлю
14. pro roentgeno		для рентгену
15. pro narcosi		для наркозу
16. pro injectionibus	<i>pro inject.</i>	для ін'єкцій
17. pro inhalatione		для інгаляції
18. pro infantibus	<i>pro infant.</i>	для дітей
19. pro dosi		на один прийом, разова доза
20. pro die		на день, добова доза
21. pro auctore (pro me)		для автора (для мене)
22. per os		через рот, перорально
23. per rectum		через пряму кишку
24. per se		в чистому вигляді
25. ad usum internum / pro usu interno	<i>ad us. int. / pro us. int.</i>	для внутрішнього вживання
26. ad usum externum / pro usu externo	<i>ad us. ext. / pro us. ext.</i>	для зовнішнього застосування
27. ex tempore		за вимогою, за потребою; без підготовки
28. quantum satis	<i>q.s.</i>	скільки потрібно

Питання для самоконтролю

1. Описати першу типову групу лікарських найменувань.
2. Описати другу типову групу лікарських найменувань.
3. Описати третю типову групу лікарських найменувань.
4. Описати четверту типову групу лікарських найменувань.
5. Описати п'яту типову групу лікарських найменувань.
6. Назвати частотні відрізки зі значенням *андрогенні, препарати чоловічих статевих гормонів*.

7. Назвати частотні відрізки зі значенням *анальгетики, болезаспокійливі засоби*.
8. Назвати грецький еквівалент частотного відрізка *vas*.
9. Яке значення має ЧВ *sulfa*?
10. Яке значення має ЧВ *aesthes*?
11. Назвати частотний відрізок зі значенням *естрогенний, препарат жіночих статевих гормонів*.
12. Які частотні відрізки позначають антибіотики?
13. Назвати вираз *q.s.* у повній формі та перекласти українською мовою.
14. Перекласти латинською мовою *на один прийом, разова доза*.
15. Назвати у скороченій формі вираз *pro infantibus*. Перекласти.

ВПРАВИ

 I. Транслітерувати назви лікарських засобів латинською мовою у словниковій формі. Визначити частотні відрізки, вказати їх значення:

анальгін <i>Analginum, i n</i> <i>болезаспокійливий</i>	йодоформ	синтоміцин
ангіотензинамід	кардіовален	стрептоміцин
андрофорт	корглікон	сульфакамфокаїн
анестезин	метилтестостерон	сульфапіридазин
антидол	мікосептин	сульфатіазол
бензилпеніцилін	мікроцид	тестовірон
біцилін	окситетрациклін	феноксиметилпеніцилін

депресин	піромекаїн	фосфестрол
диваскол	регутензин	хлортетрациклін
діафенілсульфон	салазодиметоксин	цефалексин
іопагност	синестрол	цефалоридин

NB! Якщо при транслітерації **ox-** зустрічається перед суфіксом **-in**, то **-i-** домінує над **-y-**.

Е.г.: салазодиметоксин – *Salazodimethoxinum, i n*

II. Перекласти словосполучення. Вказати словникову форму кожного слова:

Українське словосполучення	Словникова форма	Переклад
1. протиблювотні таблетки	<i>tabuletta, ae f antiemeticus, a, um</i>	<i>Tabulettae antiemeticae</i>
2. евкаліптова олія	<i>Oleum, i n; Eucalyptus, i f</i>	
3. трава хвоща	<i>Equisētum, i n</i>	
4. сироп солодки	<i>Glycyrrhiza, ae f</i>	
5. лимонна олія	<i>Citrus, i m</i>	
6. настойка часнику	<i>Allium sativum, i/i n</i>	
7. сухий екстракт конвалії	<i>Convallaria, ae f</i>	
8. відвар соснових бруньок	<i>Betula, ae f</i>	

 III. Перекласти рецепт (в повній та скороченій формах). Слова із *Designatio mareriarum* вказати у словниковій формі.

<p>1. Візьми: Розчину синестролу в олії (олійного) 2 % -1 мл Видай такі дози числом 20 для ін'єкцій. Познач: По 2 мл в м'яз.</p> <p><i>D.M.: solutio, onis f; Synoestrolum, i n; oleosus, a, um</i></p>	<p><i>Recipe: Solutionis Synoestrolis oleosae 2 % -1 ml Da tales doses numero 20 pro injectionibus. Signa: По...</i></p> <p><i>Rp.: Sol. Synoestrolis oleos. 2 % - 1 ml D. t. d. N.20 pro inject. S.: По...</i></p>
<p>2. Візьми: Таблетки дибазолу 0,01 числом 20 Видай. Познач: По 1 таблетці 3 рази на добу.</p> <p><i>Dibazolium, i n</i></p>	
<p>3. Візьми: Таблетки метандростенолону 0,005 числом 50 Видай. Познач: По 1 таблетці 2-3 рази на добу.</p> <p><i>Methandrostenolonum, i n</i></p>	
<p>4. Візьми: Таблетки апресину 0,01 числом 20 Видай. Познач: По 1 таблетці 2-3 рази на день.</p> <p><i>Apressinum, i n</i></p>	

<p>5. Візьми: Мазі тетрацикліну 1% - 50,0 Видай. Познач: Для компресів на область запалення. <i>Tetracyclinum, i n</i></p>	
<p>6. Візьми: Таблетки еритроміцину 0,25 числом 30 Видай. Познач: По 1 таблетці 4 рази протягом доби. <i>Erythromycinum, i n</i></p>	

Завдання проміжного контролю засвоєння лексико-фонетичного і граматико-синтаксичного забезпечення знань модуля І – заліку

Завдання 2

А. Написати слова у словниковій формі. Перекласти українською мовою.

Латинське словосполучення	Словникова форма	Переклад
1. Unguentum Hydrargyri cinereum		

Б. Написати слова у словниковій формі. Перекласти латинською мовою.

Українське словосполучення	Словникова форма	Переклад
1. Розчин синестролу в олії (олійний)		

Завдання 3

A. Підкреслити частотні відрізки, вказати їх значення:

<u>Amidopyrinum</u> <i>амідогрупа жарознижжучий</i>	Ampicillinum	Apressinum
Baralgin	Cephamezinum	Cefazolinum
Corazolum	Corglyconum	Euphyllinum
Dimoestrolum	Gramicidinum	Heliomycinum
Norsulfazolum	Novocainamidum	Octoestrolum
Oleandomycinum	Promedolum	Trimecainum

B. Транслітерувати назви лікарських засобів латинською мовою в словниковій формі:

<i>Антидол</i>	<i>Antidolum, i n</i>	Етинілестрадіол
Баралгін		Кордіамін
Барбаміл		Коразол
Біцилін		Корвалол
Вазокор		Лінкоміцин
Депресин		Мікосептин
Дипрофілін		Пірабутол
Естрадіол		Тестовірон

Завдання 4

Виписати слова із *Designatio materiarum* у словниковій формі.

Перекласти рецепти латинською мовою:

<p>1. Візьми: Ментолу 0,2 Настойки беладони Настойки конвалії по 5мл Розчину нітрогліцерину 2% - 2 мл Змішай. Видай. Познач: По 10 крапель 3 рази на день.</p> <p><i>D.m.:</i> <i>Mentholum, i n; tinctura, ae f;</i></p>	<p><i>Recipe: Mentholi 0,2</i> <i>Tincturae Belladonnae</i> <i>Tincturae Convallariae</i> <i>ana 5ml</i> <i>Solutionis Nitroglycerini</i> <i>2% - 2 ml</i></p> <p><i>Misce. Da.</i> <i>Signa: По...</i></p>
---	---

<p><i>Belladonna, ae f; Convallaria, ae f; solutio, onis f; Nitroglycerinum, i n</i></p>	
<p>2. Візьми: Резорцину 0,5 Анестезину 1,0 Іхтіолу Вазеліну порівну по 5,0 Змішай, нехай утвориться мазь. Видай. Познач: Для змащування пошкоджених ділянок шкіри. <i>D.m.:</i> <i>Resorcinum, i n; Vaselinum, i n;</i></p>	
<p>3. Візьми: Теоброміну Амідопіріну по 0,25 Фенобарбіталу 0,02 Видай такі дози числом 20 у таблетках. Познач: По 1 таблетці 3 рази на добу. <i>D.m.:</i> <i>Theobrominum, i n</i></p>	
<p>4. Візьми: Фенацетину Амідопіріну по 0,2 Кофеїну 0,015 Змішай, нехай утвориться порошок. Видай такі дози числом 6 Познач: По 1 порошку 3 рази на день.</p>	<p><i>D.m.: Coffeinum, i n</i></p>

SENTENTIAE

1. Contraria contrariis curantur.	Протилежне лікують протилежним.
2. Mutātis mutandis.	З відповідними змінами.
3. Per fas et nefas.	Через дозволене і недозволене.
4. Praesente medico nihil nocet.	У присутності лікаря – ніщо не шкідливе.
5. Lupus in fabula.	Про вовка промовка.
6. Per aspera ad astra.	Через труднощі до зірок.
7. Ex privata industria.	Із власної ініціативи.

**ТРЕТЯ ТИПОВА ГРУПА
ЧАСТОТНІ ВІДРІЗКИ, ЯКІ ХАРАКТЕРИЗУЮТЬ
ТЕРАПЕВТИЧНИЙ ЕФЕКТ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ
ТА ДЖЕРЕЛО ЇХ ОТРИМАННЯ**

Третя типова група

Третя типова група. Тривіальні назви хімічних речовин

1. індивідуальні речовини вилучені із рослин: алкалоїди та глікозиди;
2. синтетичні речовини.

Е.г.: *Atropinum, Coffeinum, Absinthinum, Trimethinum, Vasocorum.*

**Частотні відрізки, які характеризують терапевтичний ефект
лікарських засобів та джерело їх отримання**

№ з/п	Частотний відрізок	Значення
1.	thyr	тиреотропний, засіб, що впливає на функцію щитоподібної залози
2.	barb	барбітурат, снодійний і наркотичний засіб, похідний барбітуратної кислоти
3.	somn, hypn, dorm	снодійний, заспокійливий засіб
4.	sed	седативний, заспокійливий засіб
5.	aller(g)	протиалергійний засіб
6.	flog (phlog)	антифлогістичний, протизапальний засіб
7.	cort, cortic	кортикостероїд, гормон кори наднирникових залоз
8.	enz(ym), as	ферментний препарат
9.	chol, bil	1. жовчогінний засіб; 2. рентгеноконтрастний, засіб для дослідження жовчних шляхів
10.	trast, gnost, graf	рентгеноконтрастний, діагностичний засіб
11.	ur	1. сечогінний засіб; 2. урографічний засіб
12.	cid	антимікробний, бактерицидний, фунгіцидний засіб

13.	lax	послаблюючий засіб
14.	verm, helm (int)	антигельмінтний, протиглисний засіб
15.	asthm	протиастматичний засіб
16.	phthi	протитуберкульозний засіб
17.	morph	1. снодійний засіб; 2. вказує на форму, будову, структуру речовини
18.	haem(at), aem	1.засіб, що вживається при захворюваннях крові; 2.кровоспинний засіб; 3.засіб, отриманий з елементів крові
19.	vomit, emet	антиеметичний, протиблювотний засіб
20.	orex	анорексигенний, засіб, що знижує апетит
21.	t(h)romb	1.тромболітичний; 2.антикоагулянт, засіб, що запобігає згортанню крові
22.	coum (cum), arolum	антикоагулянт
23.	myc, fung	протигрибковий, фунгіцидний засіб
24.	amin	наявність аміногрупи
25.	viper, vipr	препарат зміїної отрути
26.	ap(is)	препарат бджолоїної отрути та інших продуктів бджільництва
27.	hepar	продукт печінки (тварин)
28.	menth	у назві м'яти та засобів, отриманих з неї
29.	anth	засіб рослинного походження
30.	the	1.речовина, одержана з чайного листу (грецьк. thea - чай); 2.речовина, одержана з бобів дерева какао (грецьк. Theobroma - їжа богів)

Питання для самоконтролю

1. Описати третю типову групу лікарських найменувань.
2. Назвати частотні відрізки зі значенням *снодійний, заспокійливий засіб*.

3. Назвати частотні відрізки зі значенням *рентгеноконтрастний, діагностичний засіб*.
4. Назвати грецький еквівалент частотного відрізка *fung*.
5. Яке значення має частотний відрізок *anth*?
6. Яке значення має частотний відрізок *orex*?
7. Назвати частотний відрізок зі значенням *протитуберкульозний засіб*.
8. Який частотний відрізок вказує на *послаблюючий засіб*?

ВПРАВИ

 I. Транслітерувати назви лікарських засобів латинською мовою у словниковій формі. Визначити частотні відрізки, вказати їх значення:

Кордіамін <u>Cordiaminum</u> , i n <i>серцевий аміногрупа</i>	Холензим
Агіолакс	Фтивазид
Уросульфан	Тіамін
Холосас	Седалгін
Білігност	Теобромін
Вермокс	Віпраксин
Уромітексан	Етілморфін
Гельмінтин	Віпералгін
Фторокорт	Антиастмокрин
Морфоциклін	Фенобарбітал

Флогодин	Алергізин
Генталакс	Гемодез
Апілак	Граміцидин
Гепарин	Ментол
Теофілін	Алохол

 II. Перекласти рецепти латинською мовою. Слова з Designatio materialiarum написати у словниковій формі:

1. Візьми: Вагінальні супозиторії числом 10 Видай. Познач: По 1 супозиторію у піхву 1 раз.	Recipe:
D. m.:	Rp.:
2. Візьми: Стрептоциду 0.5 Видай такі дози числом 40 в таблетках. Познач: По 2 таблетки через 4 години.	
D. m.:	
3. Візьми: Таблетки апілаку 0,01 числом 25 Видай. Познач: По 1 таблетці 3 рази під язик.	

D. m.:	
4. Візьми: Нітрофунгіну 25 мл Видай. Познач: Змащувати шкіру.	
D. m.:	
5.Візьми: Мазі мікосептину 30,0 Видай. Познач: Змащувати шкіру.	
D. m.:	
6.Візьми: Розчину аміназину 2,5% -1мл Видай такі дози числом 6 для ін'єкцій. Познач: По 1-2 мл в/в.	
D. m.:	
7.Візьми: Таблетки алергану 0,025, покриті оболонкою, числом 10 Видай. Познач: По 1 таблетці 2-3 рази на день.	
D. m.:	

8.Візьми: Паратиреоїдину 1 мл Видай такі дози числом 6 в ампулах. Познач: По 1-2 мл в/м.	
D. m.:	
9.Візьми: Кортикотропіну ОД Видай такі дози числом 10 Познач: Вміст флакона розчинити в 1 мл води для ін'єкцій.	
D. m.:	

 III. Перекласти українською мовою. Написати слова у словниковій формі:

1.	Tabulettae Cyclophosphani obductae	Сл.ф.: Переклад:
2.	Infusum florum Calendulae	
3.	Cortex radices Berberidis	Berberis, idis f - барбарис
4.	Unguentum Chlortetracyclini ophthalmicum	

5.	Solutio Furacilini spirituosa	
6.	Extractum Rhamni catharticae spissum	Rhamnus, i f – жостер catharticus, a, um - проносний spissus, a, um - густий

 IV. Перекласти латинською мовою. Написати слова у словниковій формі:

1.	Настойка часнику	Сл.ф.:
		<i>Allium sativum, i/i n - часник</i>
2.	Трава хвоща	Переклад:
		<i>Equisetum, i n - хвощ</i>
3.	Бактерицидний пластир	<i>bactericidus, a, um - бактерицидний</i>
4.	Протиблювотні таблетки	<i>antiemeticus, a, um - протиблювотний</i>
5.	Таблетки для дітей	

6.	Рідкий екстракт кропиви	<i>fluidus, a, um - рідкий</i>
7.	Сухий екстракт конвалії	<i>siccus, a, um - сухий</i>
8.	Густий екстракт валеріани (крушини)	<i>spissus, a, um - густий</i>
9.	Відвар соснових бруньок (відвар бруньок сосни)	<i>Pinus, i f - сосна</i>
10.	Гірка настойка ревеню	<i>Rheum, i n - ревінь</i>
11.	Біла ртутна мазь (мазь ртуті біла)	<i>Hydrargyrum, i n – ртуть albus, a, um - білий</i>

12.	Складний свинцевий пластир (пластир свинцю складний)	<i>Plumbum, i n – свинець</i> <i>compositus, a, um - складний</i>
13.	Висушена трава полину	<i>exsiccatus, a, um - висушений</i>
14.	Розчин камфори в олії (олійний)	<i>Camphora, ae f - камфора</i> <i>oleosus, a, um - олійний</i>
15.	Сироп солодки	
16.	Лимонна олія	<i>Oleum Citri, i/i n - лимонна олія</i>
17.	Евкалиптова олія	<i>Oleum Eucalypti, i/i n - евкалиптова олія</i>

SENTENTIAE

1. Simplex honesti, multiplex vitii est via.	До чесності одна дорога, до вад – багато.
2. Medium tenere beati.	Щасливі ті, що дотримуються середини.
3. Quale opus est, tale est praemium.	Яка праця, така й винагорода.

ЧЕТВЕРТА ТИПОВА ГРУПА СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ЧАСТОТНИХ ВІДРІЗКІВ

Четверта типова група

Четверта типова група. Назви лікарських препаратів, які включають значення лікарської форми та речовини.

Е.г.: *Tabulettae Thyreoidini obductae*;

Suppositoria "Anuzolum";

Unguentum Ichthyoli;

Solutio Viridis nitentis aquosa.

Систематизація частотних відрізків

№ п/п	Частотний відрізок	Значення
1	meth	метильна група
2	aeth	етильна група
3	phen	фенильна група
4	benz	бензольна група
5	yl	вуглеводневий радикал
6	(a)zol, (a)zin, (a)zid, (e)zin, (i)zin, zon	азотгрупа
7	thi	заміщуючий атом сірки
8	phthor	фтор
9	phosph	фосфор
10	naphth	наявність нафталанового ядра, нафта, нафталан
11	cor, card(i)	серцевий, кардіотонічний, коронаророзширювальний засіб
12	vas, angi	спазмолітичний, судинорозширювальний засіб
13	dol, alg	аналгетичний, болезаспокійливий засіб
14	pres (s), ten (s)	гіпотензивний, засіб для зниження артеріального тиску
15	test, vir, andr, stan, ster	андрогенний, препарат чоловічих статевих гормонів
16	cid	антимікробний, протипаразитарний, бактерицидний, фунгіцидний засіб

17	sept	антисептичний, знезаражуючий засіб
18	pyr	антипіретик, жарознижуючий засіб
19	aesthes	анестезуючий, знеболювальний засіб
20	cain	місцевоанестезуючий, місцевознеболювальний засіб
21	ceph (cef)	антибіотики групи цефалоспоринів
22	cillin	антибіотики - пеніциліни
23	mycin	антибіотики, продуковані штамами гриба <i>Streptomyces</i>
24	cyclin	антибіотики-тетрацикліни
25	oestr	естрогенний, препарат жіночих статевих гормонів
26	sulfa	антимікробний сульфаніламід
27	io	йодовмісний, рентгеноконтрастний засіб
28	strept	1. засіб, що вбиває стрептококи; 2. продукт життєдіяльності гриба штаму <i>Streptomycēs</i>
29	thyr	тиреотропний, засіб, що впливає на функцію щитоподібної залози
30	barb	барбітурат, снодійний і наркотичний засіб, похідний барбітуратної кислоти
31	somn, hypn, dorm	снодійний, заспокійливий засіб
32	sed	седативний, заспокійливий засіб
33	aller(g)	протиалергійний, заспокійливий засіб
34	phlog (flog)	антифлогістичний, протизапальний засіб
35	cort, cortic	кортикостероїд, гормон кори надниркових залоз
36	enz (ym), as	ферментний препарат
37	chol, bil	1. жовчогінний засіб; 2. рентгеноконтрастний, засіб для дослідження жовчних шляхів
38	trast, gnost, graf	рентгеноконтрастний, діагностичний засіб
39	ur	1. сечогінний засіб; 2. урографічний засіб
40	lax	послаблювальний засіб
41	verm, helm (int)	антигельмінтний, протиглисний засіб
42	asthm	протиастматичний засіб
43	phthi	протитуберкульозний засіб

44	morph	1. снодійний засіб; 2. вказує на форму, будову речовини
45	haemat, haem, aem	1. засіб, що вживається при захворюваннях крові; 2. кровоспинний засіб; 3. засіб, отриманий з елементів крові
46	vomit, emet	антиеметичний, протиблювотний засіб
47	orex	анорексигенний, засіб що знижує апетит
48	t(h)romb	1. тромболітичний; 2. антикоагулянт, засіб, що запобігає згортанню крові
49	coum (cum), arolum	антикоагулянт
50	myco, fung	фунгіцидний, протигрибковий засіб
51	amin	наявність аміногрупи
52	viper, vipr	препарат зміїної отрути
53	ap(is)	препарат бджолої отрути та інших продуктів бджільництва
54	hepar	продукт печінки (тварин)
55	menth	у назві м'яти та засобів, одержаних з неї
56	anth	засіб рослинного походження
57	the theobrom	речовина, одержана з чайного листу; речовина, одержана з бобів дерева какао
58	atrax	психотропний засіб
59	bol	анаболічний стероїд
60	nox, noct, nyc(t), tranqu, stress, zepam	снодійний, заспокійливий, седативний засіб
61	derm(at), cut	засіб для лікування шкірних захворювань
62	toc	засіб, що застосовується під час вагітності та при пологах
63	trop	засіб, що вказує на напрям дії

Спеціальні рецептурні формулювання та професійні вислови

1. pro roentgeno		для рентгену
2. pro narcosi		для наркозу

3. pro injectionibus	<i>pro inject.</i>	для ін'єкцій
4. pro inhalatione		для інгаляції
5. pro infantibus	<i>pro infant.</i>	для дітей
6. pro dosi		на один прийом, разова доза
7. pro die		на день, добова доза
8. pro auctore (pro me)		для автора (для мене)
9. per os		через рот, перорально
10. per rectum		через пряму кишку
11. per se		в чистому вигляді
12. ad usum internum /	<i>ad us. int. / pro us. int.</i>	для внутрішнього вживання
13. pro usu interno		
14. ad usum externum /	<i>ad us. ext. / pro us. ext.</i>	для зовнішнього застосування
15. pro usu externo		
16. ex tempore		за вимогою, за потребою; без підготовки
17. quantum satis	<i>q.s.</i>	скільки потрібно

Питання для самоконтролю

1. Описати четверту типову групу лікарських найменувань.
2. Назвати частотні відрізки зі значенням *азотгрупа*.
3. Назвати частотні відрізки зі значенням *гіпотензивний, засіб для зниження артеріального тиску*.
4. Назвати грецький еквівалент частотного відрізка *cut*.
5. Яке значення має частотний відрізок *tos*?

6. Яке значення має частотний відрізок *morph*?
7. Назвати частотний відрізок зі значенням *препарат змінної отрути*.
8. Які частотні відрізки позначають *антиеметичний, протиблювотний засіб*?

SENTENTIAE

1. <i>Tantum possumus, quantum scimus.</i>	Ми можемо стільки, скільки знаємо.
2. <i>Honores mutant mores.</i>	Почесті змінюють звичаї.
3. <i>Nomen est omen.</i>	Ім'я – це знак.
4. <i>Natura horret vacuum.</i>	Природа боїться порожнечі.
5. <i>Aliud ex alio nascitur.</i>	Одна біда породжує іншу.
6. <i>Gutta cavat lapidem.</i>	Крапля камінь точить.
7. <i>Invidia tacite, sed irascitur.</i>	Заздрість гнівається мовчазно, але вороже.

ТРАНСЛІТЕРАЦІЯ ТРИВІАЛЬНИХ НАЗВ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ З РОЗПІЗНАННЯМ ЧАСТОТНИХ ВІДРІЗКІВ, ВІДТВОРЕННЯМ ЇХ ОРФОГРАФІЇ ТА ЗНАЧЕНН

Підготовка до контролю забезпечення знань
лексико-граматичних основ теми
“Рецептура. Номенклатура лікарських засобів”.

 I. Написати частотні відрізки зі значенням:

метильна група	<i>meth</i>
етильна група	
фенильна група	
бензольна група	
вуглеводневий радикал	
азотгрупа	
заміщуючий атом сірки	
фтор	
фосфор	
наявність нафталанового ядра, нафта, нафталан	
серцевий, кардіотонічний, коронаророзширювальний засіб	
спазмолітичний, судинорозширювальний засіб	
аналгетичний, беззаспокійливий засіб	
гіпотензивний, засіб для зниження артеріального тиску	
андрогенний, препарат чоловічих статевих гормонів	
антимікробний, протипаразитарний, бактерицидний, фунгіцидний засіб	
антисептичний, незаражуючий засіб	
антипіретик, жарознижуючий засіб	
анестезуючий, знеболювальний	

засіб	
місцевоанестезуючий, місцевознеболювальний засіб	
антибіотики групи цефалоспоринів	
антибіотики - пеніциліни	
антибіотики, продуковані штамами гриба <i>Streptomycēs</i>	
антибіотики-тетрацикліни	
естрогенний, препарат жіночих статевих гормонів	
антимікробний сульфаніламід	
йодовмісний, рентгеноконтрастний засіб	
1. засіб, що вбиває стрептококи 2. продукт життєдіяльності гриба штаму <i>Streptomycēs</i>	
тиреотропний, засіб, що впливає на функцію щитоподібної залози	
барбітурат, снодійний і наркотичний засіб, похідний барбітуратної кислоти	
снодійний, заспокійливий засіб	
седативний, заспокійливий засіб	
протиалергійний, заспокійливий засіб	
антифлогістичний, протизапальний засіб	
кортикостероїд, гормон кори надниркових залоз	
ферментний препарат	
1. жовчогінний засіб 2. рентгеноконтрастний, засіб для дослідження жовчних шляхів	
рентгеноконтрастний, діагностичний засіб	
1. сечогінний засіб 2. урографічний засіб	
послаблювальний засіб	

антигельмінтний, протиглисний засіб	
протиастматичний засіб	
протитуберкульозний засіб	
1. снодійний засіб 2. вказує на форму, будову речовини	
1. засіб, що вживається при захворюваннях крові 2. кровоспинний засіб 3. засіб, отриманий з елементів крові	
антиеметичний, протиблювотний засіб	
анорексигенний, засіб що знижує апетит	
1. тромболітичний 2. антикоагулянт, засіб що запобігає згортанню крові	
антикоагулянт	
протигрибковий засіб	
наявність аміногрупи	
препарат зміїної отрути	
препарат бджолої отрути та інших продуктів бджільництва	
продукт печінки (тварин)	
у назві м'яги та засобів, одержаних з неї	
засіб рослинного походження	
речовина, одержана з чайного листу	
речовина, одержана з бобів дерева какао	
психотропний засіб	
анаболічний стероїд	
снодійний, заспокійливий, седативний засіб	
засіб для лікування шкірних	

захворювань	
засіб, що застосовується під час вагітності та при пологах	
засіб, що вказує на напрям дії	

 П. А. Підкреслити частотні відрізки, підписати їх значення:

Agiolax <i>послаблювальний</i>	Androfort	Angiotensinamidum
Ampicillinum	Bicillinum	Bilignost
Cholenzymum	Cholosasum	Chromolymphotrast
Corglyconum	Falignost	Gramicidinum
Helmintinum	Methandrostenolonum	Oxytetracyclinum
Pantocidum	Saluzidum	Sulfacamphocainum
Sulfadimethoxinum	Testoviron	Uromitexanum
Urosulfanum	Vasocor	Vermox

Б. Транслітерувати назви лікарських засобів латинською мовою у словниковій формі:

анестезол <i>Anaethesolum, i n</i>	теобромін
антиастмокрин	тифен
апресин	тіамін
бензилпеніцилін	триїодтиронін
бензонафтол	фенілсаліцилат
віперальгін	фенілбутазол
віпраксин	фосфестрол
етазол	фосфрен
етилморфін	фтивазид
морфоциклін	фторацизин
нафталан	фторокорт
седалгін	хлортетрациклін

 III. Перекласти рецептурні формулювання:

у вощеному папері	<i>in charta cerata</i>
у таблетках	
в таблетках, покритих оболонкою	
в капсулах	
в желатинових капсулах	
в крохмальних капсулах або в облатках	
в гелодуратових капсулах	
в ампулах	
в шприц-тюбиках	
в пробірці, в лабораторних умовах	
в темній склянці	
в жовтій склянці	
на живому організмі	
для рентгену	
за потребою, екстемпорально	
від кашлю (проти кашлю)	
для інгаляції	
для наркозу	
для ін'єкцій	
через рот, перорально	
через пряму кишку	
в чистому вигляді	
на один прийом, разова доза	
для дітей	
на день, добова доза	
для автора (для мене)	
для очей	
для зовнішнього вживання	
для внутрішнього вживання	

 IV. Слова з Designatio materialiarum написати у словниковій формі. Перекласти рецепти латинською мовою. Записати у повній та скороченій формах:

<p>1. Візьми: Таблетки метандростенолу 0,005 числом 50 Видай. Познач: По 1 таблетці 3 рази на день. <i>D.m.:</i> <i>tabuleta, ae f</i> <i>Methandrostenolonum, i n</i></p>	<p><i>Recipe: Tabulettas</i> <i>Methandrostenoloni</i> <i>0,005 numero 50</i> <i>Da.</i> <i>Signa: Po...</i></p>
<p>2. Візьми: Таблетки “Алохол”, покриті оболонкою, числом 50 Видай. Познач: По 2-3 таблетки 2-3 рази на день. <i>D.m.:</i> <i>Allocholium, i n</i></p>	<p><i>Rp.: Tab. Methandrostenoloni</i> <i>0,005 numero 50</i> <i>D.S.: Po...</i></p>
<p>3. Візьми: Розчину синестролу в олії (олійного) 2% - 1 мл Видай такі дози числом 20 в ампулах. Познач: По 2 ампули в/м.</p>	

<p>4.</p> <p>Візьми: Розчину білігносту 5% - 20 мл</p> <p>Видай такі дози числом 5 для ін'єкцій.</p> <p>Познач: Для в/в холангіохолецистографії.</p>	
<p>5.</p> <p>Візьми: Розчину аміназину 2,5% - 1 мл</p> <p>Видай такі дози числом 6 для ін'єкцій.</p> <p>Познач: По 1-2 мл в/в у 20 мл 5% розчину глюкози.</p>	
<p>6.</p> <p>Візьми: Супозиторії "Анестезол" числом 10</p> <p>Видай.</p> <p>Познач: По 1 супозиторію 3 рази на добу.</p>	

<p>7. Візьми: Вагінальні супозиторії “Осарцид” числом 10 Видай. Познач: По 1 супозиторію у піхву 1 раз на добу протягом 10 днів.</p> <p><i>D.m.:</i> <i>Osarcidum, i n</i></p>	
<p>8. Візьми: Мазі мікосептину 30,0 Видай. Познач: Змащувати шкіру зовнішнього слухового проходу.</p>	
<p>9. Візьми: Екстракту беладони 0,015 Бензонафтолу Фенілсаліцилату по 0,2 Видай такі дози числом</p>	

<p>12 в таблетках. Познач: По 1 таблетці 3 рази на добу.</p> <p><i>D.m.:</i> <i>Phenylii salicylas, i/atiss m</i></p>	
<p>10. Візьми: Теоброміну Амідопірину по 0,25 Фенобарбіталу 0,02 Видай такі дози числом 20 в таблетках. Познач: По 1 таблетці 3 рази на добу.</p>	
<p>11. Візьми: Стрептоциду 0,5 Видай такі дози числом 40 в таблетках. Познач: По 2 таблетки через 4 години.</p>	
<p>12. Візьми: Паратиреоїдину 1 мл Видай такі дози числом 6 в ампулах. Познач: По 1-2 мл в/м.</p>	

<p>13.</p> <p>Візьми: Фтивазиду 0,5 Анестезину 0,2 Олії какао 2,0</p> <p>Змішай, нехай утвориться ректальний супозиторій. Видай такі дози числом 10 Познач: По 1 супозиторію 2 рази на добу у пряму кишку.</p> <p><i>D.m.:</i> <i>Phthivazidum, i n</i> <i>Oleum Cacao, i/o n</i></p>	
<p>14.</p> <p>Візьми: Резорцину 0,5 Анестезину 1,0 Іхтіолу Вазеліну порівну по 5,0</p> <p>Змішай, нехай утвориться мазь.</p> <p>Видай. Познач: Для змащування пошкоджених ділянок шкіри.</p>	

<p>15. Візьми: Кофеїну 0,2 Цукру 0,1 Змішай, нехай утвориться порошок. Видай такі дози числом 10 Познач: По 1 порошку 2 рази на день.</p> <p><i>D.m.:</i> <i>Coffeinum, i n; Saccharum, i n</i></p>	
<p>16. Візьми: Нітрофунгіну 25 мл Видай. Познач: Змащувати шкіру при сквамозній епідермофітії.</p>	

В. Перекласти рецепти латинською мовою у повній та скороченій формах:

<p>1. Візьми: Таблетки фенобарбіталу 0,05 числом 10 Видай. Познач: По 1 таблетці на ніч.</p>	<p><i>Recipe: Tabulettas</i> <i>Phenobarbitali</i> <i>0,05 numero 10</i> <i>Da.</i> <i>Signa: По...</i></p>
--	---

<p><i>D.m.:</i> <i>Phenobarbitalum, i n</i></p>	<p><i>Rp.: Tab. Phenobarbitali</i> <i>0,05 N.10</i> <i>D. S.: По...</i></p>
<p>2. Візьми: Таблетки еритроміцину 0,25 числом 30 Видай. Познач: По 1 таблетці 2 рази на день.</p> <p><i>Erythromycinum, i n</i></p>	
<p>3. Візьми: Таблетки алергану, покриті оболонкою, 0,025 числом 10 Видай. Познач: По 1 таблетці 2 рази на день.</p> <p><i>D.m.:</i> <i>Allerganum, i n</i></p>	
<p>4. Візьми: Таблетки “Пентальгін” числом 10 Видай. Познач: По 2 таблетки 3 рази на день.</p> <p><i>D.m.:</i> <i>Pentalginum, i n</i></p>	

<p>5. Візьми: Таблетки апресину 0,01 числом 20 Видай. Познач: По 1 таблетці 2 рази на добу.</p> <p><i>D.m.:</i> <i>Apressinum, i n</i></p>	
<p>6. Візьми: Таблетки апілаку 0,01 числом 25 Видай. Познач: По 1 таблетці 3 рази на добу під язик.</p> <p><i>D.m.:</i> <i>Apilacum, i n</i></p>	
<p>7. Візьми: Розчину бензогексонію 2,5% - 1 мл Видай такі дози числом 6 для ін'єкцій. Познач: По 0,5 – 1 мл під шкіру.</p>	

<p><i>D.m.:</i> <i>Benzohexonium, i n</i></p>	
<p>8. Візьми: Спиртового розчину фурациліну 0,1% - 2 мл Ментолу 0,06 Оливкової олії до 15 мл Евкалиптової олії 10 мл Змішай. Видай. Познач: Для змащування.</p> <p><i>D.m.:</i> <i>Furacilinum, i n; Mentholum, i n;</i> <i>Oleum Olivarum, i/arum n;</i> <i>Oleum Eucalypti, i/ i n</i></p>	
<p>9. Візьми: Розчину промедолу 2% - 1 мл Видай такі дози числом 6 для ін'єкцій. Познач: По 1-2 мл під шкіру.</p> <p><i>D.m.:</i> <i>Promedolum, i n</i></p>	

<p>10. Візьми: Мазі апізартрону 20,0 Видай. Познач: Для розтирань.</p> <p><i>D.m.:</i> <i>Apisarthronum, i n</i></p>	
<p>11. Візьми: Мазі гідрокортизону 1,5% - 50,0 Видай. Познач: Для змащування.</p> <p><i>D.m.:</i> <i>Hydrocortisonum, i n</i></p>	
<p>12. Візьми: Мазі тетрацикліну 1% - 50,0 Видай. Познач: Для змащувань шкіри.</p> <p><i>D.m.:</i> <i>Tetracyclinum, i n</i></p>	
<p>13. Візьми: Супозиторії з іхтіолом 0,2 числом 10 Видай. Познач: По 1 супозиторію</p>	

<p>2 рази на день.</p> <p><i>D.m.:</i> <i>Ichthyolum, i n</i></p>	
<p>14. Візьми: Супозиторії з синтоміцином 0,25 числом 10 Видай. Познач: По 1 супозиторію 2 на добу.</p> <p><i>D.m.:</i> <i>Synthomycinum, i n</i></p>	
<p>15. Візьми: Очні плівки з флореналом числом 30 Видай. Познач: Закладати за повіку.</p> <p><i>D.m.:</i> <i>Florenalum, i n</i></p>	

<p>16. Візьми: Складного лініменту метилсаліцилату 50,0 Видай. Познач: Втирати в депігментаційні місця 1-2 рази на добу.</p> <p><i>D.m.:</i> <i>Methylii salicylas, i/atis m</i></p>	
<p>17. Візьми: Ментолу 0,2 Настойки красавки Настойки конвалії по 5 мл Розчину нітрогліцерину 2% - 2 мл Змішай. Видай. Познач: По 10 крапель 3 рази на день.</p> <p><i>D.m.:</i> <i>Belladonna, ae f; Convallaria, ae f;</i> <i>Nitroglycerinum, i n</i></p>	
<p>18. Візьми: Ментолу 0,1 Фенілсаліцилату 0,3 Вазелінової олії до 10 мл Змішай. Видай. Познач: Для змащування.</p> <p><i>D.m.:</i></p>	

<p><i>Oleum Vaselini, i/i n</i></p>	
<p>19. Візьми: Ментолу 1,0 Новокаїну Анестезину по 1,0 Етилового спирту 70% - 100 мл Змішай. Видай. Познач: По 2 краплі на прийом.</p> <p><i>D.m.:</i> <i>Novocainum, i n; Anaesthesinum, i n;</i> <i>Spiritus aethylicus, us/i m</i></p>	
<p>20. Візьми: Фенацетину Амідопіріну по 0,2 Кофеїну 0,015 Змішай, нехай утвориться порошок. Видай такі дози числом 6 Познач: По 1 порошку.</p>	

<p><i>D.m.:</i> <i>Phenacetinum, i n;</i> <i>Amidopyrinum, i n</i></p>	
<p>21. Візьми: Феноксиметилпеніциліну 100000 ОД Видай такі дози числом 10 в таблетках. Познач: По 1 таблетці в день.</p> <p><i>D.m.:</i> <i>Phenoxymethylpenicillinum, i n</i></p>	
<p>22. Візьми: Цефалексину 0,5 Видай такі дози числом 10 в капсулах. Познач: По 1 капсулі.</p> <p><i>D.m.:</i> <i>Cefalexinum, i n</i></p>	
<p>23. Візьми: Ефіру для наркозу 100 мл Видай в темній склянці. Познач: Для інгаляційного</p>	

наркозу. <i>D.m.:</i> <i>Aether, eris m</i>	
24. Візьми: Кортикотропіну 20 000 ОД Видай такі дози числом 10 Познач: Вміст флакона розчинити в 1 мл води для ін'єкцій; вводити в/м. <i>D.m.:</i> <i>Corticotropinum, i n</i>	

 V. Перекласти словосполучення латинською мовою, вказати словникову форму кожного слова:

1. Настойка часнику	<i>tinctura, ae f; Allium sativum, i/i n</i>	<i>Tinctura Allii sativi</i>
2. Біла ртутна мазь		
3. Протиблювотні таблетки		
4. Рідкий екстракт кропиви		
5. Густий екстракт валеріани		
6. Густий екстракт крушини		
7. Сухий екстракт конвалії		
8. Відвар соснових бруньок		

9. Гірка настойка ревеню		
10. Сироп солодки		
11. Складний свинцевий пластир		
12. Трава хвоща		
13. Лимонна олія		
14. Евкалиптова олія		
15. Таблетки циклофосфану, покриті оболонкою		
16. Бактерицидний пластир		

SENTENTIAE

1. Servi sapientiae et litteris.	Служи мудрості й науці.
2. Experientia docet.	Досвід учить.
3. Beate vivere est honeste vivere.	Щасливо жити – це жити достойно.
4. Oleum camino addere.	Лити масло у вогонь.
5. Remedia non prosunt, nisi inmorantur.	Ліки не допоможуть, якщо не затримаються у тілі.
6. Qui bibit immodice vinum, venena bibit.	Хто п'є вино не в міру, п'є отруту.

ПІДГОТОВКА ДО ПРОМІЖНОГО КОНТРОЛЮ ЗАСВОЄННЯ ЛЕКСИКО-ФОНЕТИЧНОГО І ГРАМАТИКО-СИНТАКСИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗНАТЬ МОДУЛЯ І – ЗАЛІКУ З ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ

Схема та зміст завдань проміжного контролю

 I. Написати словникову форму слів. Узгодити прикметник з іменником. Словосполучення № 2 провідміняти у Singularis та Pluralis (1+1):

Словосполучення №1

1. Таблетка, що розчиняється в кишечнику	<p><i>Сл.ф.: tabuletta, ae f - таблетка enterosolubilis, e - розчинний в кишечнику</i></p> <p><i>Переклад: Tabuletta enterosolubilis</i></p>
2. Очищена вода	
3. Олійний розчин	
4. Стерильний розчин	
5. Ароматична настойка	
6. Чистий кодеїн	
7. Вагінальний супозиторій	
8. Смертельна (летальна) доза	

9. Спиртова настойка	
10. Внутрішньом'язова ін'єкція	
11. Ректальний супозиторій	
12. Медична олія	
13. Кульбаба лікарська	
14. Суха трава	
15. Очна плівка	
16. Розчинний стрептоцид	

Словосполучення №2

Крохмальна капсула

Сухий екстракт

Сл.ф.: <i>capsula, ae f;</i> <i>amylaceus, a, um</i>	Сл.ф.:
Nom.sing. <u>capsul-a</u> <u>amylace-a</u> крохмальна капсула	Nom.sing.
Gen.sing. <u>capsul-ae</u> <u>amylace-ae</u>	Gen.sing.

	<i>крохмальної капсули</i>	
Nom.plur.	<i>capsul-ae amylace-ae</i> <i>крохмальні капсули</i>	Nom.plur.
Gen.plur.	<i>capsul-arum</i> <i>amylace-arum</i> <i>крохмальних капсул</i>	Gen.plur.

Шлунковий сік

Желатинова капсула

Сл.ф.:		Сл.ф.:	
Nom.sing.		Nom.sing.	
Gen.sing.		Gen.sing.	
Nom.plur.		Nom.plur.	
Gen.plur.		Gen.plur.	

Олійна емульсія

Рідкий пластир

Сл.ф.:		Сл.ф.:	
Nom.sing.		Nom.sing.	
Gen.sing.		Gen.sing.	
Nom.plur.		Nom.plur.	
Gen.plur.		Gen.plur.	

Темна склянка

Ефірна настоявка

Сл.ф.:		Сл.ф.:	
Nom.sing.		Nom.sing.	
Gen.sing.		Gen.sing.	

Nom.plur.	Nom.plur.
Gen.plur.	Gen.plur.

Ефірна олія

Густий сироп

Сл.ф.:	Сл.ф.:
Nom.sing.	Nom.sing.
Gen.sing.	Gen.sing.
Nom.plur.	Nom.plur.
Gen.plur.	Gen.plur.

Рідкий сироп

Гірка настойка

Сл.ф.:	Сл.ф.:
Nom.sing.	Nom.sing.
Gen.sing.	Gen.sing.
Nom.plur.	Nom.plur.
Gen.plur.	Gen.plur.

Таблетка, покрита оболонкою

Густа настойка

Сл.ф.:	Сл.ф.:
Nom.sing.	Nom.sing.
Gen.sing.	Gen.sing.
Nom.plur.	Nom.plur.

Gen.plur.	Gen.plur.
-----------	-----------

Безводний ланолін

Рідкий екстракт

Сл.ф.:	Сл.ф.:
Nom.sing.	Nom.sing.
Gen.sing.	Gen.sing.
Nom.plur.	Nom.plur.
Gen.plur.	Gen.plur.

Густий екстракт

Зовнішній засіб

Сл.ф.:	Сл.ф.:
Nom.sing.	Nom.sing.
Gen.sing.	Gen.sing.
Nom.plur.	Nom.plur.
Gen.plur.	Gen.plur.

 II. Написати слова у словниковій формі. Перекласти (2+2):
українською мовою (2):

1. Succus gastricus naturalis	<i>Словникова форма:</i> <i>succus, і m - сік</i> <i>gastricus, a, ut -</i> <i>шлунковий</i> <i>naturalis, e - натуральний</i>
	<i>Переклад:</i> <i>натуральний шлунковий сік</i>

2. Radix Taraxaci	
3. Rheopyrinum in ampullis	
4. Herba Urticae exsiccata	
5. Extractum Absinthii spissum	
6. Emplastrum bactericidum	
7. Dosis letalis	
8. Extractum Belladonnae	
9. Infusum herbae Hyperici	
10. Membranula ophthalmica	

11. Herba Equiseti	
12. Sirupus Glycyrrhizae	
13. Injectio intramuscularis	
14. Cortex radices Berberidis	
15. Tabulettae radices Rhei	
16. Extractum Crataegi spissum	
17. Unguentum ophthalmicum	
18. Infusum florum Calendulae	
19. Tinctura Allii sativi	

20. Decoctum gemmarum Pini	
21. Suspensio Tetracyclini	
22. Decoctum radice Althaeae	
23. Oleum medicinale	
24. Codeinum purum	
25. Suspensio Tetracyclini	
26. Unguentum Hydrargyri cinereum	
27. Pulvis ad usum internum	
28. Infusum florum Chamomillae	
29. Folia Menthae	

30. Tinctura Rhei amara	
31. Pulvis ad usum internum (pro usu interno)	
32. Baccae Oxycocci	
33. Semen Helianthi	
34. Unguentum Hydrargyri album	
35. Tabulettae obductae	
36. Extractum Valerianae spissum	
37. Aqua Chamomillae	
38. Solutio Camphorae oleosa	

латинською мовою (2):

1. Відвар соснових бруньок	<i>Сл.ф.: decoctum, i n - відвар getta, ae f - брунька Pinus, i f - сосна</i>
	<i>Переклад: Decoctum gemmarum Pini</i>
2. Настойка часнику	
3. Суспензія тетрацикліну	
4. Відвар кореня алтеї	
5. Мікстура для дітей	
6. Висушена трава полину	
7. Спиртовий розчин фурациліну	
8. Розчин нітрогліцерину	

9. Розчин камфори в олії (олійний)	
10. Кора кореня барбарису	
11. Лист кропиви	
12. Спиртовий розчин йоду	
13. Таблетки для дітей	
14. Трава звіробою	
15. Спиртовий розчин граміцидину	
16. Бактерицидний пластир	
17. Таблетки тиреоїдину, покрите оболонкою	

18. Смертельна (летальна) доза	
19. Йод в чистому вигляді	
20. Насіння строфанту	
21. Екстракт красавки	
22. Внутрішньом'язова ін'єкція	
23. Корінь валеріани	
24. Сироп алтеї	
25. Чистий фенол	
26. Натуральний шлунковий сік	
27. Таблетка проти кашлю	

28. Настій трави звіробою	
29. Розчин в ампулах для ін'єкцій	
30. Ягоди чорниці	
31. Розчин ціанокобаламіну	
32. Настій квіток календули	
33. Очна мазь хлортетрацикліну	
34. Таблетки циклофосфану, покриті оболонкою	
35. Розчин синестролу в олії (олійний)	

36. Гірка настойка ревеню	

 III. А. Підкреслити частотні відрізки, вказати їх значення (4):

<u>Aethamidum</u> <i>етильна група амідогрупа</i>	Aethamizolum	Amidopyrinum
Ampicillinum	Anaesthesinum	Apilacum
Apressinum	Asthmapyrinum	Baralgin
Benzonaphtholum	Bethiolum	Bruneomycinum
Cephamezinum	Cefazolinum	Cholagolum
Chlortetracyclinum	Cholenzymum	Cholosasum
Corazolum	Corglyconum	Corticotropinum
Dibazolum	Dimoestrolum	Enteroseptolum
Euphyllinum	Ferrohaematogenum	Falignost
Gramicidinum	Haemodesum	Heliomycinum
Heparinum	Hexaphosphamidum	Hydrocortisonum
Lincomycinum	Liobilum	Mentholum
Methyltestosteronum	Methylprednisolonum	Methyluracilum
Microiodum	Morphocyclinum	Naphthalanum

Naphthyzinum	Nitroglycerinum	Norsulfazolum
Novocainamidum	Octoestrolum	Oleandomycinum
Ortophenum	Oxacillinum	Pananginum
Phenazepamum	Phlogodin	Phosphrenum
Promedolum	Phthivazidum	Phthoracizinum
Phthoruracilum	Phytinum	Phytolysin
Sedalgin	Seduxen	Spasmolytinum
Streptomycinum	Synthomycinum	Testovironum
Theophyllum	Thiopentalum	Thiophosphamidum
Thiphenum	Thyrotropinum	Trimecainum
Trimethinum	Ultracainum	Urodanum
Urolesanum	Urosulfanum	Viperalginum
Vermox		

В. Транслітерувати назви лікарських засобів латинською мовою у словниковій формі (4):

Алохол	<i>Allocholum, i n</i>	Алергізин
Анальгін		Ангітол
Апілак		Анестезол
Антидол		Анестезин
Баралгін		Барбаміл
Білігност		Бензнафтол
Бетіол		Бензилпеніцилін
Біцилін		Віпералгін

Вазокор	Гексаметилентетрамін
Гемодез	Гемостимулін
Генталакс	Гідрокортизон
Гентаміцин	Дийодтирозин
Депресин	Дипрофілін
Етазол	Етаперазин
Естрадіол	Етинілестрадіол
Еуфілін	Іопагност
Іхтіол	Кардіамін
Коразол	Кортикотропін
Корвалол	Лінкоміцин
Ліобіл	Метилпреднізолон
Ментол	Нітрогліцерин
Мікосептин	Новокаїнамід
Оксафенамід	Оксициклозол
Пірабутол	Паратиреоїдин
Протензил	Синестрол
Седаніл	Стрептоцид
Седуксен	Теофедрин
Теобромін	Тестовірон
Тиреокомб	Триодтиронін
Тіофосфамід	Ультракаїн
Унітіол	Фенобарбітал
Феноболін	Феноксиметилпеніцилін
Фосфрен	Флогодін
Фтивазид	Фторокорт
Цефазолін	Хлорлімфотраст
Циклодорм	

📌 IV. Слова з *Designatio materialium* записати у словниковій формі. Перекласти рецепти латинською мовою. Записати у повній та скороченій формах (1):

<p>1.Візьми: Спиртового розчину фурациліну 0,1% - 2 мл Ментолу 0,06 Оливкової олії до 15 мл Евкалиптової олії 10 мл Змішай. Видай. Познач: Для змащування. D.m.: <i>solutio, onis f</i> – розчин <i>spirituosus, a, um</i> – спиртовий <i>Furacilinum, i n</i> – фурацилін <i>Mentholum, i n</i> – ментол <i>Oleum Olivarum, i/arum n</i> – оливкова олія <i>ad – do</i> <i>Oleum Eucalypti, i/i n</i> – евкаліптова олія</p>	<p><i>Recipe: Solutionis Furacilini spirituosae 0,1% - 2 ml Mentholi 0,06 Olei olivarum ad 15 ml Olei Eucalypti 10 ml Misce. Da. Signa: Для змащування.</i></p> <p><i>Rp.: Sol.Furacilini spirituos. 0,1% - 2 ml Mentholi 0,06 Ol. Olivarum ad 15 ml Ol. Eucalypti 10 ml M.D.S.: Для змащу- вання.</i></p>
<p>2.Візьми: Настойки конвалії Настойки валеріани по 10 мл Рідкого екстракту глоду 5 мл Ментолу 0,05 Змішай. Видай. Познач: По 20 крапель 3 рази на день.</p>	
<p>3.Візьми: Фтивазиду 0,5 Анестезину 0,2 Какаової олії 2,0 Змішай, нехай утвориться</p>	

<p>ректальний супозиторій. Познач: По 1 супозиторію 2 рази на добу у пряму кишку.</p>	
<p>4.Візьми: Спиртового розчину йоду 5% - 2 мл Таніну 3,0 Гліцерину 10 мл Змішай. Видай. Познач: Для змащування ясен.</p>	
<p>5.Візьми: Ментолу 1,0 Новокаїну Анестезину по 1,0 Етилового спирту 70% - 100 мл Змішай. Видай. Познач: По 2 краплі на прийом.</p>	
<p>6.Візьми: Фенацетину Амідопіріну порівну по 0,2 Кофеїну 0,015</p>	

<p>Змішай, нехай утвориться порошок. Видай такі дози числом 6 Познач: По 1 порошку 3 рази на день.</p>	
<p>7.Візьми: Гексаметилентетраміну 0,25 Сухого екстракту красавки 0,015 Видай такі дози числом 10 в таблетках. Познач: По 1 таблетці 3 рази на день.</p>	
<p>8.Візьми: Розчинного стрептоциду 5,0 Розчину глюкози 1% -100 мл Змішай. Простерилізуй! Видай. Познач: По 20 мл на одне вливання.</p>	
<p>9.Візьми: Анестезину 0,5 Ксероформу 5,0 Вазеліну до 50,0 Змішай, нехай утвориться мазь. Видай.</p>	

<p>Познач: Змащувати пошкоджені ділянки шкіри.</p>	
<p>10.Візьми: Ментолу 0,2 Настойки красавки Настойки конвалії по 5 мл Розчину нітрогліцерину 2% - 2 мл</p> <p>Змішай. Видай. Познач: По 10 крапель 3 рази на день.</p>	
<p>11.Візьми: Еуфіліну 0,1 Димедролу 0,0125 Цукру 0,2</p> <p>Змішай, нехай утвориться порошок. Видай такі дози числом 12 в капсулах. Познач: По 1 капсулі 3 рази на день.</p>	

<p>12.Візьми: Резорцину 0,5 Анестезину 1,0 Іхтіолу Вазеліну порівну по 5,0 Змішай, нехай утвориться мазь. Видай. Познач: Для змащування пошкоджених ділянок шкіри.</p>	
<p>13.Візьми: Теоброміну Амідопіріну по 0,25 Фенобарбіталу 0,02 Видай такі дози числом 20 в таблетках. Познач: По 1 таблетці 3 рази на добу.</p>	
<p>14.Візьми: Рицинової олії 20 мл Ксероформу 1,2 Вініліну 1 мл Змішай, нехай утвориться лінімент. Видай. Познач: Для мазьових пов'язок.</p>	

<p>15.Візьми: Еуфіліну 0,3 Какаової олії 3,0 Змішай, нехай утвориться ректальний супозиторій. Видай такі дози числом 10 Познач: По 1супозиторію 2 рази на день.</p>	
<p>16.Візьми: Настойки строфанту 5 мл Настойки конвалії Настойки валеріани порівну по10мл Змішай. Видай. Познач: По 20 крапель 3 рази на день.</p>	
<p>17.Візьми: Дибазолу 0,005 Цукру 0,3 Змішай, нехай утвориться порошок. Видай такі дози числом 20 Познач: По 1 порошку на день.</p>	
<p>18.Візьми: Фенобарбіталу 0,02 Бромізовалу 0,3 Глюкози 0,5 Змішай, нехай утвориться</p>	

порошок. Видай такі дози числом 20 Познач: По 1 порошку 3 р. на добу протягом 1-2 тижнів.	
---	--

 V. Перекласти рецепти латинською мовою. Записати у повній та скороченій формах (1):

1.Візьми: Розчину аміназину 2,5% -1мл Видай такі дози числом 6 для ін'єкцій. Познач: По 1-2 мл внутрішньовенно.	<i>Recipe: Solutionis Aminazini 2,5% - 1 ml Da tales doses numero 6 pro injectionibus. Signa: По 1-2 мл в/в.</i>
	<i>Rp.: Sol. Aminazini 2,5% - 1 ml D.t.d. N.6 pro inject. S.: По 1-2 мл в/в.</i>
2.Візьми: Розчину новокаїнамідю 10% - 5 мл Видай такі дози числом 10 в ампулах. Познач: Вводити в/в.	
3.Візьми: Настою кореня валеріани 20,0:200 мл Настойки пустирника 20 мл Змішай. Видай.	

<p>Познач: По 1 ст. л. 3 рази на день.</p>	
<p>4.Візьми: Олійного розчину феноболіну 1% -1,0 Видай такі дози числом 6 в ампулах. Познач: По 1 мл 1 раз в 7 -10 днів.</p>	
<p>5.Візьми:Таблетки метандростенолону 0,005 числом 50 Видай. Познач: По 1 табл. 3 р. на день.</p>	
<p>6. Візьми: Таблетки апресину 0,01 числом 20 Видай. Познач: По 1 таблетці 2 рази на добу.</p>	
<p>7. Візьми: Супозиторії з синтоміцином 0,25 числом 10 Видай. Познач: По1 супозиторію у піхву 2 рази на добу.</p>	

<p>8.Візьми: Кофеїну 0,2 Цукру 0,1 Змішай, нехай утвориться порошок. Видай такі дози числом 10. Познач: По 1 порошку 2 рази на день.</p>	
<p>9.Візьми: Паратиреоїдину 1 мл Видай такі дози числом 6 в ампулах. Познач: По 1-2мл внутрішньом'язово.</p>	
<p>10.Візьми: Супозиторії з іхтіолом 0,2 числом 12 Видай. Познач: По 1 супозиторію 3 рази на день.</p>	
<p>11.Візьми: Спиртового розчину грамїцидину 2% - 5 мл Видай такі дози числом 3 в ампулах. Познач: Для лікування ран.</p>	
<p>12.Візьми: Таблетки «Холензим» числом 50 Видай.</p>	

<p>Познач: По 2 табл. 3 р. на добу після їди.</p>	
<p>13.Візьми: Таблетки пентоксилу 0,2, покриті оболонкою, числом 12 Видай.</p>	
<p>Познач: По 1 таблетці 3 рази на день.</p>	
<p>14.Візьми: Очні плівки з флореналом числом 30 Видай.</p>	
<p>Познач: Закладати за повіку.</p>	
<p>15.Візьми: Цефалексину 0,5 Видай такі дози числом 10 в капсулах. Познач: По 1 капсулі.</p>	
<p>16.Візьми: Драже діазоліну 0,05 числом 20 Видай.</p>	
<p>Познач: По 1 драже 2 рази після їди.</p>	
<p>17.Візьми: Мазі мікосептину 30,0 Видай. Познач: Змащувати шкіру</p>	

зовнішнього слухового проходу.	
18. Візьми: Розчину білігносту 5%-20мл Видай такі дози числом 5 для ін'єкцій. Познач: Для в/в холангіохолецистографії.	
19. Візьми: Таблетки "Алохол", покрите оболонкою, числом 50 Видай. Познач: По 2-3 табл. 2-3 рази на день.	
20. Візьми: Мазі іхтіолу 10% - 25,0 Видай. Познач: Мазь (при екземі).	

SENTENTIAE

1. Patriam amare et defendere debemus.	Ми повинні любити і захищати батьківщину.
2. Aegrotum extra periculum est.	Хворий поза небезпекою.
3. Viperam nutrire sub ala.	Годувати змію під крилом.
4. Honesta vita beata est.	Чесне життя щасливе.
5. Ex abrupto.	Неочікувано.
6. Ex professo.	Професійно.

ДОДАТКИ

Таблиця відмінкових закінчень іменників I-V відмін

<i>Singularis</i>									
	I	II		III			IV		V
	f	m	n	приг.	гол.	міш.	m	n	f
Nom.= Voc.	a	us*, er	um	різні (ior, ius)	n: e, al, ar (is, e; x,s)	es, is; s	us	u	es
Gen.	ae	i	i	is	is	is	us	us	ei
Dat.	ae	o	o	i	i	i	ui	u	ei
Acc.	am	um	um	em	n = Nom	em	um	u	em
Abl.	a	o	o	e	i	e	u	u	e
<i>Pluralis</i>									
	I	II		III			IV		V
	f	m	n	приг.	гол.	міш.	m	n	f
Nom.= Voc.	ae	i	a	m,f n es a	m,f n es ia	m,f n es a	us	ua	es
Gen.	arum	orum	orum	um	ium	ium	uum	uum	erum
Dat.	is	is	is	ibus	ibus	ibus	ibus	ibus	ebus
Acc.	as	os	a	es a	es ia	es a	us	ua	es
Abl.	is	is	is	ibus	ibus	ibus	ibus	ibus	ebus

* Vocativus іменників на **-us** другої відміни має закінчення **-e**: *medice* від *medicus*. У решті іменників Vocativus ідентичний Nominativus.

NB! Правило середнього роду: Accusativus = Nominativus для іменників, прикметників, дієприкметників, відмінюваних числівників:

emulsum = *emulsum* (Acc.= Nom. singularis),

suppositoria rectalia = *suppositoria rectalia* (Acc.= Nom. pluralis).

ВІДМІНЮВАННЯ ІМЕННИКІВ

I відміна

ampulla, ae f – ампула

Casus	sing.	plur.
Nom.	ampull-a	ampull-ae
Gen.	ampull-ae	ampull-arum
Dat.	ampull-a	ampull-is
Acc.	ampull-am	ampull-as
Abl.	ampull-a	ampull-is

II відміна
sirupus, i m – сироп

Casus	sing.	plur.
Nom.	sirup- us	sirup- i
Gen.	<u>sirup-i</u>	sirup- ōrum
Dat.	sirup- o	sirup- is
Acc.	sirup- um	sirup- os
Abl.	sirup- o	sirup- is

vitaminum, i n – вітамін

Casus	sing.	plur.
Nom.	vitamin- um	vitamin- a
Gen.	<u>vitamin-i</u>	vitamin- ōrum
Dat.	vitamin- o	vitamin- is
Acc.	vitamin- um	vitamin- a
Abl.	vitamin- o	vitamin- is

III відміна приголосного типу
liquor, oris m – рідина

Casus	sing.	plur.
Nom.	liquor	liquor- es
Gen.	<u>liquor-is</u>	liquor- um
Dat.	liquor- i	liquor- ibus
Acc.	liquor- em	liquor- es
Abl.	liquor- e	liquor- ibus

solutio, onis f – розчин

Casus	sing.	plur.
Nom.	solutio	solution- es
Gen.	<u>solution-is</u>	solution- um
Dat.	solution- i	solution- ibus
Acc.	solution- em	solution- es
Abl.	solution- e	solution- ibus

semen, inis n – насіння

Casus	sing.	plur.
Nom.	semen	semin- a
Gen.	semin-is	semin- um
Dat.	semin- i	semin- ibus
Acc.	semen	semin- a
Abl.	semin- e	semin- ibus

IV відміна

fructus, us m – плід

Casus	sing.	plur.
Nom.	fruct- us	fruct- us
Gen.	fruct-us	fruct- uum
Dat.	fruct- ui	fruct- ibus
Acc.	fruct- um	fruct- us
Abl.	fruct- u	fruct- ibus

cornu, us n – ріг, ріжок

Casus	sing.	plur.
Nom.	corn- u	corn- ua
Gen.	corn-us	corn- uum
Dat.	corn- u	corn- ibus
Acc.	corn- u	corn- ua
Abl.	corn- u	corn- ibus

V відміна

species, ei f – збір, вид

Casus	sing.	plur.
Nom.	speci- es	speci- es
Gen.	speci- ei	speci- erum
Dat.	speci- ei	speci- ebus
Acc.	speci- em	speci- es
Abl.	speci- e	speci- ebus

ВІДМІНЮВАННЯ ПРИКМЕТНИКІВ

Відміна	I	II	III голосний тип	III приголосний тип
Рід	f	m n	m f n	f m n
Nom.sing.	a	us um	er, is e is e s, x, r	ior ius
Gen.sing.	ae	i	is	<u>ior</u> – is
Nom.plur.	ae	i a	es ia	<u>ior</u> – es <u>ior</u> – a
Gen.plur.	arum	orum	ium	<u>ior</u> – um

ПРИКМЕТНИКИ ПЕРШОЇ ТА ДРУГОЇ ВІДМІН

m f n
purus, a, um – чистий

<i>Singularis</i>				<i>Pluralis</i>		
Casus	<i>2m</i>	<i>1f</i>	<i>2n</i>	<i>2m</i>	<i>1f</i>	<i>2n</i>
Nom.	pur-us	pur- <u>ā</u>	pur-um	pur-i	pur-ae	pur-a
Gen.	<u>pur</u> -i	<u>pur</u> -ae	<u>pur</u> -i	pur-ōrum	pur-ārum	pur-ōrum
Dat.	pur-o	pur-ae	pur-o	pur-is	pur-is	pur-is
Acc.	pur-um	pur-am	pur-um	pur-os	pur-as	pur-a
Abl.	pur-ō	pur-ā	pur-ō	pur-is	pur-is	pur-is

ПРИКМЕТНИКИ ТРЕТЬОЇ ВІДМІНИ ГОЛОСНОГО ТИПУ

m f n
paluster, tris, tre – болотяний

<i>Singularis</i>				<i>Pluralis</i>		
Cas.	<i>m</i>	<i>f</i>	<i>n</i>	<i>m</i>	<i>f</i>	<i>n</i>
Nom.	paluster	<u>palustr</u> -is	palustr-e	palustr-es	palustr-es	palustr-īa
Gen.	<u>palustr</u> -is	<u>palustr</u> -is	<u>palustr</u> -is	palustr-īum	palustr-īum	palustr-īum
Dat.	palustr-i	palustr-i	palustr-i	palustr-ibus	palustr-ibus	palustr-ibus
Acc.	palustr-em	palustr-em	palustr-e	palustr-es	palustr-es	palustr-īa
Abl.	palustr-i	palustr-i	palustr-i	palustr-ibus	palustr-ibus	palustr-ibus

m, f *n*
 officinalis, e – аптечний

<i>Singularis</i>			<i>Pluralis</i>	
Casus	<i>m, f</i>	<i>n</i>	<i>m, f</i>	<i>n</i>
Nom.	<u>officinal</u> -is	officinal-e	officinal-es	officinal-ia
Gen.	<u>officinal</u> -is	<u>officinal</u> -is	officinal-ium	officinal-ium
Dat.	officinal-i	officinal-i	officinal-ibus	officinal-ibus
Acc.	officinal-em	officinal-e	officinal-es	officinal-ia
Abl.	officinal-i	officinal-i	officinal-ibus	officinal-ibus

m, f, n *Gen. sing. m, f, n*
 simplex, icis – простий

<i>Singularis</i>			<i>Pluralis</i>	
Casus	<i>m, f</i>	<i>n</i>	<i>m, f</i>	<i>n</i>
Nom.	simplex		simplic-es	simplic-ia
Gen.	<u>simplic</u> -is		simplic-ium	
Dat.	simplic-i		simplic-ibus	
Acc.	simplic-em	simplex	simplic-es	simplic-ia
Abl.	simplic-i		simplic-ibus	

ПРИКМЕТНИКИ ВИЩОГО СТУПЕНЯ ПОРІВНЯННЯ ТРЕТЬОЇ ВІДМИНИ ПРИГОЛОСНОГО ТИПУ

m, f *n*
 subtilior, ius – дрібніший

<i>Singularis</i>			<i>Pluralis</i>	
Casus	<i>m, f</i>	<i>n</i>	<i>m, f</i>	<i>n</i>
Nom.	<u>subtilior</u>	subtilius	subtilior-es	subtilior-a
Gen.	<u>subtilior</u> -is		subtilior-um	
Dat.	subtilior-i		subtilior-ibus	
Acc.	subtilior-em	subtilius	subtilior-es	subtilior-a
Abl.	subtilior-e		subtilior-ibus	

ВІДМІНЮВАННЯ ЗАЙМЕННИКІВ

Особові займенники

ego – я

nos – ми

Casus	<i>Singularis</i>	<i>Pluralis</i>
Nom.	ego	nos
Gen.	mei	nostrī / nostrum
Dat.	mihi	nobis
Acc.	me	nos
Abl.	me	nobis

tu – ти

vos – ви

Casus	<i>Singularis</i>	<i>Pluralis</i>
Nom.	tu	vos
Gen.	tui	vestri / vestrum
Dat.	tibi	vobis
Acc.	te	vos
Abl.	te	vobis

Зворотній займенник

–, sibi – себе

Casus	<i>Singularis</i>	<i>Pluralis</i>
Nom.	–	–
Gen.	sui	sui
Dat.	sibi	sibi
Acc.	se	se
Abl.	se	se

Питальні займенники

quis? – хто? quid? – що?

Casus	<i>Singularis</i>	
Nom.	quis?	quid?
Gen.	cuius?	
Dat.	cui?	
Acc.	quem?	quid?
Abl.	quo?	

Відносні займенники

qui, quae, quod – який, котрий

Casus	<i>Singularis</i>			<i>Pluralis</i>		
Nom.	qui	quae	quod	qui	quae	quae
Gen.	cuius			quorum	quarum	quorum
Dat.	cui			quibus		
Acc.	quem	quam	quod	quos	quas	quae
Abl.	quo	qua	quo	quibus		

Заперечні займенники

nemo – ніхто? nihil – ніщо?

Casus	<i>Singularis</i>	
Nom.	nemo	nihil / nil
Gen.	nullius / neminis	nullius rei / nihili
Dat.	nemini / nulli	nulli rei
Acc.	neminem	nihil / nil / nihilum
Abl.	nullo / nemine	nulla re / nihilo

ВІДМІНЮВАННЯ ДІЄСЛІВ

I дієвідміна

signo, signavi, signatum, **signā-re 1** – позначати, призначати

II дієвідміна

misceo, miscui, mixtum, **miscē-re 2** – змішувати

III дієвідміна

solvo, solvi, solutum, **solv-ē-re 3** – розчиняти

IV дієвідміна

audio, audivi, auditum, **audī-re 4** – слухати

Praesens indicativi activi

Теперішній час дійсного способу активного стану

Persona	Singularis			
1.	signo <i>(я позначаю)</i>	misceo <i>(я змішую)</i>	solvo <i>(я розчиняю)</i>	audio <i>(я слухаю)</i>
2.	signa-s	misce-s	solv-i-s	audi-s
3.	signa-t	misce-t	solv-i-t	audi-t
	Pluralis			
1.	signa-mus	misce-mus	solv-i-mus	audi-mus
2.	signa-tis	misce-tis	solv-i-tis	audi-tis
3.	signa-nt	misce-nt	solv-u-nt	audi-u-nt

Praesens indicativi passivi

Теперішній час дійсного способу пасивного стану

Persona	Singularis			
1.	signor <i>(мене позначають)</i>	misceor <i>(мене змішують)</i>	solvor <i>(мене розчиняють)</i>	audior <i>(мене слухають)</i>
2.	signa-ris	misce-ris	solv-e-ris	audi-s
3.	signa-tur	misce-tur	solv-i-tur	audi-tur
	Pluralis			
1.	signa-mur	misce-mur	solv-i-mur	audi-mur
2.	signa-mini	misce-mini	solv-i-mini	audi-mini
3.	signa-ntur	misce-ntur	solv-u-ntur	audi-u-ntur

Числівник/Numerale (I, V, X, L, C, D, M)

<i>Цифри</i>		<i>Кількісні</i>	<i>Порядкові</i>	<i>Розділові</i>	<i>Прислівникові</i>
<i>арабські</i>	<i>римські</i>	Cardinalia <i>Скільки?</i>	Ordinalia <i>Який, котрий?</i>	Distributiva <i>По скільки?</i>	Adverbialia <i>Скільки разів?</i>
1	I	unus, a, um	primus, a, um	singuli, ae, a	semel
2	II	duo, duae, duo	secundus	bini	bis
3	III	tres, tria	tertius	terni	ter
4	IV	quattuor	quartus	quaterni	quarter
5	V	quinque	quintus	quini	quinquies
6	VI	sex	sextus	seni	sexies
7	VII	septem	septimus	septeni	septies
8	VIII	octo	octavus	octoni	octies
9	IX	novem	nonus	noveni	novies
10	X	decem	decimus	deni	decies
11	XI	undecim	undecimus	undeni	undecies
12	XII	duodecim	duodecimus	duodeni	duodecies
13	XIII	tredecim	tertius decimus	terni deni	ter decies
14	XIV	quattuordecim	quartus decimus	quaterni deni	quarter decies
15	XV	quindecim	quintus decimus	quini deni	quinquies
16	XVI	sedecim	sextus decimus	seni deni	sexies
17	XVII	septendecim	septimus decimus	septeni deni	septies
18	XVIII	duodeviginti	duodevicesimus	duodeviceni	duodevicies
19	XIX	undeviginti	undevicesimus	undeviceni	undevicies
20	XX	viginti	vicesimus	viceni	vicies
30	XXX	triginta	tricesimus	triceni	tricies
40	XL	quadraginta	quadragesimus	quadrageni	quadragies
50	L	quinquaginta	quinquagesimus	quinquageni	quinquagies
60	LX	sexaginta	sexagesimus	sexageni	sexagies
70	LXX	septuaginta	septuagesimus	septuageni	septuagies
80	LXXX	octoginta	octogesimus	octogeni	octogies
90	LC	nonaginta	nonagesimus	nonageni	nonagies
100	C	centum	centesimus	centeni	centies
200	CC	ducenti, ae, a	ducesimus	diceni	ducenties
300	CCC	trecenti	trecesimus	treceni	trecenties
400	CD	quadringenti	quadringsimus	quadringeni	quadringenties
500	D	quingenti	quingentesimus	quingeni	quingenties
600	DC	sescenti	sescentesimus	sesceni	sescenties
700	DCC	septingenti	septingentesimus	septingeni	septingenties
800	DCCC	octingenti	octingentesimus	octingeni	octingenties
900	CM	nongenti	nongentesimus	nongeni	nongenties
1.000	M	mille	millesimus	singula milia	millies
2.000	MM	duo milia	bis millesimus	bina milia	bis millies
1000000	[M]	decies centies milia	decies centena millesimus	decies centena milia	decies centies millies

GAUDEAMUS / CARMEN SCHOLASTICUM

Середньовічна студентська пісня, студентський гімн – символ студентства та молодості. Канонічний текст підготував мандрівний поет К.В. Кіндлебен у 1781р. Мелодію закріпив фламандський композитор XV ст. Жан Оккенгейм. П.І.Чайковський переклав її для чотириголосого чоловічого хору з фортепіано. Тепер пісню співають у всьому світі на студентських святах і зустрічах студенти й ті, хто ними колись був.

<p>Gaudeamus igitur, Iuvenes dum sumus! <i>BIS</i> Post iucundam iuventutem, Post molestam senectutem, Nos habebit humus. <i>BIS</i></p>	<p>Погуляймо, юнаки, Поки в нас є сила. Мине молодість щаслива, Мине старість докучлива, Вкряє нас могила.</p>	<p>Гей, повеселімося, Поки мелодії! Мине молодість квітуча, Старість нас пов'є, мов туча, І земля покриє.</p>
<p>Ubi sunt, qui ante nos In mundo fuere? <i>BIS</i> Vadite ad superos, Transite ad inferos, Ubi jam fuere. <i>BIS</i></p>	<p>Ми недовго живемо, Швидко вік минає. Смерть, не гаючись, прилине, Без розбору всіх поглине - Смерть жалю не знає.</p>	<p>Де ті, що жили колись На розлогім світі? Треба чи під землю йти, Чи на небо злінути, Щоби їх зустріти.</p>
<p>Vita nostra brevis est, Brevi finietur, <i>BIS</i> Venit mors velociter, Rapit nos atrociter, Nemini parcetur. <i>BIS</i></p>		<p>Те життя - лиш мить одна, Вмить воно й пролине. Смерть кістлява - тут як тут, Чинить свій над нами суд: Всіх - до домовини.</p>
<p>Vivat Academia, Vivant professores! <i>BIS</i> Vivat membrum quodlibet, Vivant membra quaelibet, Semper sint in flore! <i>BIS</i></p>	<p>Хай живуть нам вузи всі, Вся наша еліта: Професори і доценти, Аспіранти і студенти, - "Многая ім літа!"</p>	<p>Хай живе науки храм, Хай живуть учені! Кожен з них нехай живе. Прощвітає гроно все У добрі, натхненні!</p>
<p>Vivant omnes virgines, Graciles, formosae! <i>BIS</i> Vivant et mulieres Tenerae, amabiles, Bonaе, laboriosae! <i>BIS</i></p>	<p>Хай дівчата всі живуть, Негорді, красиві, Хай живуть нам молодіці, Наші любі, ніжнолиці, Добрі, не ліниви!</p>	<p>Хай живуть дівчата всі - Стрункі та ласкаві! Хай усі жінки живуть, Що любов, тепло несуть, Ніжні, в праці жваві!</p>
<p>Vivat et Respublica Et qui illam regit! <i>BIS</i> Vivat nostra civitas, Maecenatum caritas, Quae nos hic protegit! <i>BIS</i></p>	<p>Хай живе республіка Й той, хто управляє; Хай живе наша спільнота Й благодійників щедрота, Що про всіх нас дбає.</p>	<p>Хай живе наш край увесь і хто править краєм! Хай живуть мужі ясні, Що з їх ласки, приятні Знань тут набуваєм!</p>
<p>Pereat tristitia, Pereant dolores, <i>BIS</i> Pereat diabolus, Quivis antiburschius Atque irrisores! <i>BIS</i></p>	<p>Всякий смуток геть від нас, Песимізму досить; Всякий біс нехай сконає, Що студентам не сприяє На глум їх підносить. Переспів Михайла Білика</p>	<p>Геть, журбо -напаснице, Геть од нас, лукавий, Геть усяк, квапиться З нас понасміхатися Заздрий нашій справі! Переклад Андрія Содомори</p>

ДЛЯ НОТАТОК

ДЛЯ НОТАТОК

ДЛЯ НОТАТОК

Підписано до друку 03.06.2024.
Формат 60x84/16. Папір офсетний. Друк цифровий.
Друк. арк. 11,75. Умов. друк. арк. 10,93. Обл.-вид. арк. 10,4.
Наклад 200 прим. Зам. № 3741/1.

Видавець та виготовлювач ТОВ «ТВОРИ».
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів
видавничої продукції серія ДК № 6188 від 18.05.2018 р.
21034, м. Вінниця, вул. Немирівське шосе, 62а.
Тел.: 0 (800) 33-00-90, (096) 97-30-934, (093) 89-13-852, (098) 46-98-043.
e-mail: info@tvoru.com.ua
<http://www.tvoru.com.ua>